

# Νόμος Υπ' Αριθ. 3994/2011

Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της Πολιτικής Δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις (όπως διορθώθηκε με το ΦΕΚ Α' 167/27-7-2011)

Αιτιολογική Έκθεση



ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ  
ΑΘΗΝΩΝ



## **ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ**

# **Νόμος Υπ' Αριθ. 3994/2011**

**Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή  
της Πολιτικής Δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις  
(όπως διορθώθηκε με το ΦΕΚ Α' 167/27-7-2011)**

**Αιτιολογική Έκθεση**

**ΑΘΗΝΑ 2011**



Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Η αναμόρφωση των Κωδίκων Δικονομίας αποτελεί μία από καιρό διαπιστωμένη ανάγκη προκειμένου να αντιμετωπιστούν πρακτικές δυσχέρειες και να επιταχυνθεί η διαδικασία απονομής της Δικαιοσύνης προς διευκόλυνση όλων των φορέων της και προς όφελος του πολίτη. Δίχως να σημαίνει πως οποιαδήποτε προωθούμενη ρύθμιση αποτελεί πανάκεια για την αντιμετώπιση χρόνιων προβλημάτων, υπήρξαμε εξαρχής θετικοί στη νομοθετική πρωτοβουλία περί αναμόρφωσης του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, υποβάλλοντας διαρκώς παρατηρήσεις επί του σχεδίου νόμου, επισημαίνοντας με τον τρόπο αυτό στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των επιμέρους ρυθμίσεων.

Η καθημερινή επαφή μας ως δικηγόρων με το σύστημα διεξαγωγής της πολιτικής δίκης μας έχει καταδείξει τις **χρόνιες δυσλειτουργίες και την αναποτελεσματικότητα ρυθμίσεων που δεν συμβάλλουν στην αποσυμφόρηση των ήδη βεβαρημένων από άποψη ύλης δικαστηρίων, τα οποία - κατά κοινή διαπίστωση - υστερούν επίσης σε επίπεδο στελέχωσης και υλικοτεχνικής υποδομής.** Την εμπειρία μας αυτή αξιοποιήσαμε κατά την υποβολή των προτάσεων μας προς τον αρμόδιο Υπουργό, προτάσεων με συγκεκριμένη στόχευση, επιστημονικό και πρακτικό υπόβαθρο και κυρίως ρεαλιστικών και υλοποιήσιμων, επιδιώκοντας κατά τον πλέον επίσημο τρόπο να καταδείξουμε στη νομοθετική εξουσία τα πραγματικά προβλήματα, προκειμένου η τελευταία να οδηγηθεί στην υιοθέτηση των - κατά το δυνατό - αποτελεσματικότερων ρυθμίσεων.

Πιο συγκεκριμένα, στο πνεύμα αυτό διατυπώσαμε εξαρχής τις **αντιρρήσεις** μας αναφορικά με:

**α)** την ίδρυση Μονομελών Εφετείων, επισημαίνοντας αφενός μεν την έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής ώστε να μπορέσουν να φιλοξενηθούν τα νέα τμήματα Εφετείων, αφετέρου δε την αναγκαιότητα της προστασίας της ασφάλειας δικαίου, την οποία κατοχυρώνει σε μεγάλο βαθμό η κατ' έφεση

κρίση από πολυμελή Δικαστήρια λόγω της πραγματοποιούμενης διάσκεψης και της ανταλλαγής απόψεων που οδηγούν σε ορθή κρίση και δίκαιη απονομή της Δικαιοσύνης, ενισχύοντας παράλληλα την εμπιστοσύνη των πολιτών στους δικαιοδοτικούς θεσμούς. Για το λόγο αυτό κρούσαμε και τον κώδωνα του κινδύνου για το ότι, με την εν λόγω ρύθμιση, καθίσταται στην πράξη πιο εύκολη η άσκηση αθέμιτων πιέσεων για τον επηρεασμό της κρίσης του ενός δικαστή από τον επηρεασμό της κρίσης τριών Δικαστών υπό το μέχρι πρότινος ισχύον καθεστώς. Καταθέσαμε, επίσης, την αντίθεσή μας σχετικά με τη - συνεπεία της ως άνω ρύθμισης - δημιουργία ενός προβλήματος ουσιαστικής απονομής της Δικαιοσύνης, δεδομένου ότι ο Άρειος Πάγος δεν λειτουργεί ως τρίτος βαθμός δικαιοδοσίας αλλά αναρτητικά και μόνο ελέγχει τις αγόμενες ενώπιόν του διαφορές.

**β)** την αύξηση της καθ' ύλην αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου στο ποσό των 20.000 ευρώ, εκφράζοντας τον έντονο προβληματισμό μας για τη διαφαινόμενη συμφόρηση των κατά τόπους Ειρηνοδικείων από τη συσσώρευση πληθώρας νέων υποθέσεων, λαμβανομένης υπόψη και της ελλιπούς στελέχωσής τους.

**γ)** την τροποποίηση που επέρχεται στο άρθρο 236 ΚΠολΔ, διά της οποίας παρέχεται στο Δικαστήριο η δυνατότητα να φροντίζει ώστε να συμπληρώνονται οι ισχυρισμοί που υποβλήθηκαν ελλιπώς και αορίστως, καθώς μέσω αυτής εμφανίζεται αναπόφευκτα ο Δικαστής να λαμβάνει το μέρος ενός εκ των διαδίκων και να τον υποβοηθά στην διεξαγωγή της δίκης απέναντι στον αντίδικό του, δίνοντας τη δυνατότητα στον τελευταίο να εκφράσει υπόνοιες αμεροληψίας με την υποβολή ακόμη και αιτήσεων εξαιρέσεως με όλες τις εντεύθεν συνέπειες, κυριότερη εκ των οποίων είναι η απώλεια της εμπιστοσύνης προς το θεσμό της ανεξάρτητης Δικαιοσύνης.

**δ)** τη θέσπιση της καταβολής δικαστικού ενσήμου και στις αναγνωριστικές αγωγές, ρύθμιση την οποία χαρακτηρίσαμε εξαρχής ως έχουσα **καθαρά εισπρακτικό χαρακτήρα, που κινείται μάλιστα στα όρια της συνταγματικότητας καθώς αποκλείει τους οικονομικά ασθενέστερους πολίτες από τη δικαστική προστασία.** Η εν λόγω ρύθμιση - απότοκος πανικού και αγωνιώδους προσπάθειας εξεύρεσης λύσεων στο οικονομικό αδιέξοδο που έχει περιέλθει εσχάτως η χώρα - οδηγεί σε αδικαιολόγητη αύξηση των δικαστικών εξόδων, ακόμα και σε περιπτώσεις στις οποίες η άσκηση μίας απλής αναγνωριστικής

αγωγής είναι αναγκαία απλώς και μόνο προκειμένου να εμποδιστεί η παραγραφή του δικαιώματος ή να αρθεί η τυχόν υφιστάμενη αβεβαιότητα περί της ύπαρξης του δικαιώματος ή της έκτασής του.

**ε) την αδιαφορία που επιδεικνύει ο νομοθέτης έναντι του φαινομένου της καθυστέρησης στην έκδοση των αποφάσεων μετά τη συζήτηση της υπόθεσης, η οποία αγγίζει τα όρια της αρνησιδικίας,** καθώς ακόμα και η οκτάμηνη προθεσμία που προβλέπεται για την έκδοση απόφασης αποτελεί «κενό γράμμα», στο μέτρο που δεν συνδέεται με ουσιαστικές συνέπειες για το δικαστή ούτε προβλέπεται ουσιαστικός τρόπος ελέγχου από τα θεσμοθετημένα όργανα επιθεώρησης. Ρητή πρότασή μας υπήρξε και παραμένει η μείωση του προβλεπόμενου ανώτατου χρόνου έκδοσης των αποφάσεων, έτσι ώστε να αποφεύγεται η κατάχρηση του οριζόμενου χρόνου.

Οι ανωτέρω παρατηρήσεις μας, τις οποίες αναφέρουμε από την παρούσα θέση ακροθιγώς και κατά τρόπο εντελώς ενδεικτικό, δεν αποτελούν απότοκο κάποιου είδους ανούσιας κριτικής, αλλά αντίθετα προϊόν βάσιμης νομικής επιχειρηματολογίας, καθώς διαθέτουν ισχυρό υπόβαθρο σε επίπεδο καθημερινής άσκησης της δικηγορίας με ουσιαστικά επιστημονικά ερείσματα. Στο πλαίσιο αυτό δεν διστάσαμε να αναγνωρίσουμε πως σειρά διατάξεων, όπως είναι για παράδειγμα η πρόβλεψη περί κατάργησης της αποτυχημένης σε επίπεδο πράξης υποχρεωτικής απόπειρας εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς για υποθέσεις αρμοδιότητας του Πολυμελούς Πρωτοδικείου που επιδέχονται συμβιβασμού και η πρόβλεψη ότι οι διάδικοι μπορούν να συμβιβάζονται από την επέλευση της εκκρεμοδικίας μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης και χωρίς να υφίσταται στάση της δίκης, αλλά και η ρύθμιση μέσω της οποίας γεννάται υποχρέωση εγγραφής στα βιβλία διεκδικήσεων και των αγωγών οι οποίες έχουν ως αντικείμενο τη διάρρηξη ως καταδολιευτικής δικαιοπραξίας, κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση, έστω και αν εμφανίζουν ατέλειες και χρήζουν περαιτέρω βελτιώσεων.

Η παρουσία και η δράση μας υπήρξε εξαρχής δυναμική και διεκδικητική, με κύριο στόχο να κατορθώσουμε να

καταστούμε συνδιαμορφωτές του νέου νομοθετικού καθεστώτος προς όφελος των λειτουργών και συλλειτουργών της Δικαιοσύνης, κατά τρόπο ώστε η απονομή του δικαίου να εξορθολογίζεται όχι μόνο στα λόγια αλλά και στην πράξη, διασφαλίζοντας έτσι τα συμφέροντα των πολιτών. Αρκετές από τις προτάσεις μας έτυχαν ευμενούς υποδοχής από τη νομοθετική εξουσία και εντέλει υιοθετήθηκαν· άλλες πάλι αντιμετωπίστηκαν διστακτικά, δίχως την απαραίτητη τόλμη που η κατάσταση στο χώρο της Δικαιοσύνης και οι υπάρχουσες ανάγκες απαιτούν.

Οι αλλαγές που επέφερε στον ΚΠολΔ ο ν. 3994/2011 αποτελούν πλέον γεγονός και έχουν τεθεί σε εφαρμογή από την 25-7-2011. Συνεπώς, οι θετικές και αρνητικές παράμετροι κάθε επιμέρους διάταξης θα φανούν στην πράξη κατά το στάδιο της εφαρμογής τους στην καθημερινή δικαστηριακή πραγματικότητα, δικαιώνοντας το νομοθέτη ή αποδεικνύοντας για ακόμα μια φορά την αναποτελεσματικότητα των πρωτοβουλιών του όσον αφορά στις τροποποιήσεις των Κωδίκων Δικονομίας. Ωστόσο, τίποτα από τα παραπάνω δεν αναιρεί την κοινή για κάθε συλλειτουργό της Δικαιοσύνης διαπίστωση πως τα χρόνια προβλήματα της Δικαιοσύνης, δηλαδή οι τεράστιες ελλείψεις σε προσωπικό και υλικοτεχνικές υποδομές και η αδυναμία εισαγωγής των νέων τεχνολογιών στις διαδικασίες των δικαστηρίων, αποτελούν έναν ανασχετικό παράγοντα σε κάθε προσπάθεια επιτάχυνσης της απονομής της Δικαιοσύνης, καταδικάζοντας εκ των πραγμάτων σχεδόν κάθε νομοθετική προσπάθεια σε αποτυχία. Τα προσδοκώμενα από όλους μας αποτελέσματα δεν μπορούν να επιτευχθούν με μέτρα αποσπασματικού χαρακτήρα, αλλά απαιτείται συντονισμένη και μελετημένη προσπάθεια προς τον πολυπόθητο σκοπό της επίτευξης της συνολικής αναμόρφωσης της Δικαιοσύνης ως θεσμού.

***Ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών  
Γιάννης Δ. Αδαμόπουλος***

ΝΟΜΟΣ 3994

*Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις.*

## **Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

#### **Άρθρο 1**

Το άρθρο 9 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την εκτίμηση του αντικειμένου της διαφοράς λαμβάνεται υπόψη το αίτημα της αγωγής. Δεν συνυπολογίζονται οι παρεπόμενες αιτήσεις για καρπούς, τόκους και έξοδα. Συνυπολογίζονται περισσότερες απαιτήσεις που επιδιώκονται με την ίδια αγωγή. Σε περίπτωση ομοδικίας, αν πρόκειται για διαιρετά δικαιώματα, λαμβάνεται υπόψη το αίτημα κάθε ενάγοντος ή το αιτούμενο από κάθε εναγόμενο, και αν οι απαιτήσεις υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα διαφόρων δικαστηρίων, αρμόδιο είναι το ανώτερο από αυτά. Σε περίπτωση επικουρικής σώρευσης αγωγών, η αξία του αντικειμένου της διαφοράς προσδιορίζεται από το ανώτερο ως προς την αξία αίτημα.»

#### **Άρθρο 2**

Το άρθρο 14 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται:

1. α) όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ,

β) όλες οι διαφορές, κύριες ή παρεπόμενες, από σύμβαση μίσθωσης, καθώς και οι διαφορές του άρθρου 601 του Αστικού Κώδικα, εφόσον σε όλες τις περιπτώσεις αυτές το συμφωνημένο μηνιαίο μίσθωμα δεν υπερβαίνει τα εξακόσια (600) ευρώ.



2. Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους είναι πάνω από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, δεν υπερβαίνει όμως τις εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) ευρώ.»

### **Άρθρο 3**

1. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 16 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται, ακόμη και αν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς υπερβαίνει τις εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) ευρώ.»

2. Ο αριθμός 10 του άρθρου 16 καταργείται.

3. Μετά το άρθρο 17 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται το άρθρο 17 Α ως εξής:

«Άρθρο 17 Α

Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται και οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων της περιφέρειάς τους. Στην περίπτωση αυτή τα μονομελή πρωτοδικεία συγκροτούνται από πρόεδρο πρωτοδικών ή πρωτοδίκη με πενταετή τουλάχιστον υπηρεσία, στην οποία συνυπολογίζεται και η υπηρεσία αυτού ως παρέδρου πρωτοδικείου και, σε περίπτωση που δεν υπηρετούν πρωτοδίκες με την πιο πάνω υπηρεσία ή αυτοί που υπηρετούν δεν επαρκούν, από τον αρχαιότερο κατά διορισμό πρωτοδίκη.»

### **Άρθρο 4**

1. Το άρθρο 18 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές, για τις οποίες δεν είναι αρμόδια τα ειρηνοδικεία ή τα μονομελή πρωτοδικεία.»

2. Το άρθρο 19 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα των μονομελών εφετείων υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των μονομελών πρωτοδικείων και στην αρμοδιότητα των τριμελών εφετείων υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των πολυμελών πρωτοδικείων της περιφέρειάς τους.»

## **Άρθρο 5**

1. Το άρθρο 35 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Διαφορές από αδικοπραξία μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός ή επίκειται η επέλευσή του.»

2. Το άρθρο 40 Α καταργείται.

## **Άρθρο 6**

Μετά το άρθρο 39 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 39 Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ως εξής:

«Άρθρο 39 Α  
Ειδική δωσιδικία διατροφών

Διαφορές που αφορούν αξιώσεις διατροφής μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου έχει την κατοικία του ή τη διαμονή του ο δικαιούχος της διατροφής.»

## **Άρθρο 7**

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 94 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Επιτρέπεται η δικαστική παράσταση διαδίκου χωρίς πληρεξούσιο δικηγόρο:

- α) στο Ειρηνοδικείο, εφόσον το αντικείμενο της διαφοράς δεν υπερβαίνει το ποσό των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ,
- β) στα ασφαλιστικά μέτρα,
- γ) για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος.»

2. Το άρθρο 96 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η πληρεξουσιότητα δίνεται είτε με συμβολαιογραφική πράξη είτε με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση είτε με ιδιωτικό έγγραφο, εφόσον η υπογραφή εκείνου που παρέχει την πληρεξουσιότητα βεβαιώνεται από δημόσια, δημοτική ή άλλη αρμόδια αρχή ή από δικηγόρο. Η πληρεξουσιότητα μπορεί να αφορά ορισμένες ή όλες τις δίκες εκείνου που την παρέχει και πρέπει να αναγράφει τα ονόματα των πληρεξουσίων.

2. Η πληρεξουσιότητα μιας αρχής μπορεί να δοθεί σε δικηγόρο και με έγγραφό της που περιέχει τα στοιχεία που αναγράφονται στην παράγραφο 1.

3. Κατά τη διαδικασία ενώπιον του Αρείου Πάγου και στις περιπτώσεις του άρθρου 98 η πληρεξουσιότητα δίνεται μόνο με συμβολαιογραφική πράξη ή με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση.»

## **Άρθρο 8**

Το άρθρο 117 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ουσιώδη προαπαιτούμενα για κάθε έκθεση είναι:

- α) να συντάσσεται όταν γίνεται η πράξη με την παρουσία όσων συμπράττουν,
- β) να αναφέρει τον τόπο και το χρόνο που γίνεται η πράξη, το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο και την κατοικία κάθε προσώπου που είναι παρόν,
- γ) να διαβάζεται στους παρόντες διαδίκους και στα άλλα πρόσωπα που συμπράττουν και να επιβεβαιώνεται από αυτούς,
- δ) να υπογράφεται από το δικαστή ή δικαστικό υπάλληλο που τη συνέταξε, από το γραμματέα που συνέ-πραξε, από τους παρόντες διαδίκους και τα άλλα πρόσωπα που συνέπραξαν ή να αναφέρεται η άρνηση ή η αδυναμία τους να υπογράψουν.

2. Η σύνταξη της έκθεσης μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα.»

## **Άρθρο 9**

Στο άρθρο 119 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Τα δικόγραφα είναι δυνατόν να υποβάλλονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του προεδρικού διατάγματος 150/2001 (Α' 125). Το δικόγραφο που έχει υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη, που θα φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την άνω έννοια και θα περιέχει και την έκθεση κατάθεσης.»

## **Άρθρο 10**

1. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 122 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Οι επιδόσεις που γίνονται με την επιμέλεια του δικαστηρίου μπορούν να γίνουν και από ποινικό κλητήρα της περιφέρειας ή από όργανο της ελληνικής αστυνομίας ή της δασοφυλακής, ή από το γραμματέα του δήμου.

3. Αν δεν υπάρχει δικαστικός επιμελητής στον τόπο της επίδοσης ή αν κατά την κρίση του εισαγγελέα πρωτοδικών ή του ειρηνοδίκη της περιφέρειας όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση είναι δύσκολη η μετάβαση του δικαστικού επιμελητή στον τόπο αυτόν, η επίδοση μπορεί να γίνει και από ποινικό κλητήρα της περιφέρειας ή από όργανο της ελληνικής αστυνομίας ή της δασοφυλακής ή από τον γραμματέα του δήμου που ορίζεται από τον προαναφερόμενο εισαγγελέα ή ειρηνοδίκη.»

2. Στο άρθρο 122 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Τα δικόγραφα είναι δυνατόν να επιδίδονται, σύμφωνα με την παράγραφο 1, και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του προεδρικού διατάγματος 150/2001. Το δικόγραφο που έχει επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη, που θα φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την άνω έννοια και θα ισχύει ως έκθεση επίδοσης.»

## **Άρθρο 11**

Η παράγραφος 1 του άρθρου 125 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η επίδοση δεν επιτρέπεται να γίνει νύχτα, Σάββατο ή Κυριακή ή άλλη εορτή που ορίζεται από το νόμο ως αργία, χωρίς να συναινεί ο παραλήπτης ή χωρίς άδεια του αρμόδιου δικαστή στον οποίο εκκρεμεί η υπόθεση και, αν πρόκειται για πολυμελή δικαστήρια, του προέδρου τους. Αν δεν εκκρεμεί δίκη, η άδεια δίνεται από τον ειρηνοδίκη, στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να γίνει η επίδοση.»

## **Άρθρο 12**

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 128 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν ο παραλήπτης δεν βρίσκεται στην κατοικία του, το έγγραφο παραδίδεται σε έναν από τους ενήλικους συγγενείς ή υπηρέτες που συνοικούν μαζί του. Αν απουσιάζουν ή δεν υπάρχουν και αυτοί, η παράδοση γίνεται σε έναν από τους άλλους ενήλικους συνοίκους που έχουν συνείδηση των πράξεών τους και δεν συμμετέχουν στη δίκη ως αντίδικοι του ενδιαφερομένου.»

2. Οι περιπτώσεις α' β' και γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 128 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«α) το έγγραφο πρέπει να κολληθεί στην πόρτα της κατοικίας και σε ενσφράγιστο φάκελο, επί του οποίου θα υπάρχουν μόνο τα στοιχεία του δικαστικού επιμελητή και του προς όν η επίδοση, μπροστά σε ένα μάρτυρα. Σε περιπτώσεις πολυκατοικιών, οι οποίες είναι κλειστές και δεν είναι δυνατόν να κολληθεί το έγγραφο στην πόρτα της κατοικίας, η επικόλληση μπορεί να γίνεται κατά τα ανωτέρω και στην κεντρική είσοδο της πολυκατοικίας,

β) το αργότερο την επομένη εργάσιμη ημέρα μετά τη θυροκόλληση, αντίγραφο του εγγράφου, που συντάσσεται ατελώς, πρέπει να παραδοθεί στα χέρια του προϊστάμενου του αστυνομικού τμήματος ή σταθμού της περιφέρειας της κατοικίας και αν λείπει ο προϊστάμενος, στον αξιωματικό ή υπαξιωματικό υπηρεσίας ή στο σκοπό του αστυνομικού καταστήματος. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η παράδοση βεβαιώνεται με απόδειξη που συντάσσεται ατελώς κάτω από την έκθεση της επίδοσης που αναφέρεται στο άρθρο 140 παράγραφος 1. Η απόδειξη αυτή πρέπει να αναφέρει την

ημερομηνία που έγινε η παράδοση, και το ονοματεπώνυμο, καθώς και την ιδιότητα εκείνου που παρέλαβε το αντίγραφο, ο οποίος υπογράφει την απόδειξη και τη σφραγίζει με την υπηρεσιακή σφραγίδα. Το αντίγραφο που παραδόθηκε φυλάγεται σε ιδιαίτερο φάκελο στο υπηρεσιακό γραφείο, όπου υπηρετεί εκείνος που το παρέλαβε,

γ) το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την παράδοση, σύμφωνα με την περίπτωση β', εκείνος που ενήργησε την επίδοση του εγγράφου πρέπει να ταχυδρομήσει σε εκείνον προς τον οποίο απευθύνεται η επίδοση έγγραφη ειδοποίηση στην οποία πρέπει να αναφέρεται το είδος του εγγράφου που επιδόθηκε, η διεύθυνση της κατοικίας, όπου έγινε η θυροκόλλησή του, η ημερομηνία της θυροκόλλησης, η αρχή στην οποία παραδόθηκε το αντίγραφο, καθώς και η ημερομηνία της παράδοσης. Η ειδοποίηση ταχυδρομείται με έξοδα εκείνου που ζητεί να γίνει η επίδοση. Το γεγονός ότι ταχυδρομήθηκε η ειδοποίηση βεβαιώνεται με απόδειξη, την οποία συντάσσει και υπογράφει ατελώς, κάτω από την επιδοτήρια έκθεση της παραγράφου 1 του άρθρου 140, εκείνος που ενεργεί την επίδοση. Η βεβαίωση πρέπει να αναφέρει το ταχυδρομικό γραφείο, με το οποίο έστειλε την ειδοποίηση, και τον υπάλληλο που την παρέλαβε, ο οποίος προσυπογράφει τη βεβαίωση. Ύστερα από προφορική αίτηση του παραλήπτη, η αρχή στην οποία είχε παραδοθεί το αντίγραφο, σύμφωνα με την άνω περίπτωση β' του παρόντος, του το παραδίδει, με έγγραφη απόδειξη που συντάσσεται ατελώς.»

### **Άρθρο 13**

Η παράγραφος 2 του άρθρου 130 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν έχει κατοικία, γραφείο, κατάστημα ή εργαστήριο και είτε αρνείται να παραλάβει το έγγραφο είτε δεν μπορεί ή αρνείται να υπογράψει την έκθεση της επίδοσης και η άρνηση του παραλήπτη ή η αδυναμία του βεβαιώνεται και από ένα μάρτυρα που προσλαμβάνεται από το όργανο της επίδοσης για το σκοπό αυτόν, το έγγραφο παραδίδεται στα χέρια των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 128 παράγραφος 4 εδάφιο β'.»

### **Άρθρο 14**

Στο άρθρο 144 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Το Σάββατο θεωρείται για τον παρόντα Κώδικα εξαιρετέα και μη εργάσιμη ημέρα.»

## **Άρθρο 15**

Το άρθρο 147 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι συντηρητικές αποδείξεις που έχουν επιτραπεί διεξάγονται σε όλη τη διάρκεια των διακοπών.

2. Το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου δεν υπολογίζεται για τις προθεσμίες των άρθρων 503, 518 παράγραφος 1, 545 παράγραφοι 1 και 2, 564 παράγραφοι 1 και 2, καθώς και των άρθρων 153, 632 παράγραφος 1, 633 παράγραφος 2, 652, 662 ΣΤ, 681 Δ παράγραφος 5, 715 παράγραφος 5, 729 παράγραφος 5, 847 παράγραφος 1, 926 παράγραφος 2, 934 παράγραφος 1 στοιχεία α' και γ', 943 παράγραφος 4, 955, 959 παράγραφος 4 εδάφιο τρίτο, 960, 966 παράγραφοι 2 και 3, 971 παράγραφος 1, 972 παράγραφος 1 εδάφιο τρίτο, 973, 974, 979 παράγραφος 2, 985 παράγραφος 1, 986, 988 παράγραφος 1, 995, 998 παράγραφος 4 εδάφιο τρίτο και 999.

3. Το χρονικό διάστημα των δικαστικών διακοπών δεν υπολογίζεται στην προθεσμία του άρθρου 938 παράγραφος 4.»

## **Άρθρο 16**

Η παράγραφος 4 του άρθρου 173 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Σε δίκες διατροφής, όποιος έχει υποχρέωση σύμφωνα με το νόμο ή με δικαιοπραξία να δώσει διατροφή, προκαταβάλλει και τα, κατά την κρίση του δικαστή, έξοδα και τέλη του ενάγοντος, έως το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ.»

## **Άρθρο 17**

1. Το άρθρο 195 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Με τις προϋποθέσεις του άρθρου 194 μπορεί να δοθεί το ευεργέτημα της πενίας σε αλλοδαπούς και σε πρόσωπα που αποδεδειγμένα δεν έχουν ιθαγένεια.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 196 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτονται:

α) πιστοποιητικό, ατελώς, του δημάρχου όπου είναι η κατοικία ή η μόνιμη διαμονή του αιτούντος, το οποίο βεβαιώνει την επαγγελματική, οικονομική και οικογενειακή κατάστασή του, καθώς και όσα ορίζονται στο άρθρο 194 παράγραφοι 1 έως 3, και

β) πιστοποιητικό, ατελώς, του οικονομικού εφόρου της κατοικίας ή της μόνιμης διαμονής του αιτούντος το οποίο βεβαιώνει αν ο αιτών υπέβαλε κατά την τελευταία τριετία δήλωση φόρου εισοδήματος ή οποιουδήποτε άλλου άμεσου φόρου, καθώς και την εξακρίβωσή της, ύστερα από έλεγχο.»

## **Άρθρο 18**

1. Το άρθρο 204 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν οι διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποι τους πέτυχαν την παροχή του ευεργετήματος της πενίας με αναληθείς δηλώσεις και στοιχεία, ο δικαστής, που αποφασίζει την ανάκληση του ευεργετήματος, τους καταδικάζει σε χρηματική ποινή από εκατό (100) ευρώ έως διακόσια (200) ευρώ που περιέρχονται στον Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων, χωρίς να αποκλείεται υποχρέωσή τους να καταβάλουν τα ποσά από τα οποία είχαν απαλλαγεί, ούτε και η ποινική τους δίωξη.»

2. Το άρθρο 205 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως, με την οριστική απόφασή του, επιβάλλει στο διάδικο ή στο νόμιμο αντιπρόσωπό του ή στο δικαστικό του πληρεξούσιο, ανάλογα με την ευθύνη καθενός, χρηματική ποινή από πεντακόσια (500) ευρώ έως χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ, που περιέρχονται στον Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων, αν προκύψει από τη δίκη που έγινε, ότι, αν και το γνώριζαν: 1) άσκησαν προφανώς αβάσιμη αγωγή, ανταγωγή ή παρέμβαση ή προφανώς αβάσιμο ένδικο μέσο ή 2) διεξήγαγαν τη δίκη παρελκυστικά ή δεν τήρησαν τους κανόνες των χρηστών ηθών ή της καλής πίστης ή το καθήκον της αλήθειας.»



3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 207 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν όταν ενεργείται κάποια πράξη, είτε στο ακροατήριο είτε εκ έξω από αυτό, γίνει θόρυβος ή εκδηλωθεί ανυπακοή στα μέτρα που έχουν ληφθεί ή στις διαταγές που δόθηκαν, ο δικαστής και, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, ο πρόεδρος έχει εξουσία να επιβάλλει σε αυτόν που θορυβεί ή στον παραβάτη είτε χρηματική ποινή από εκατό (100) ευρώ έως πεντακόσια (500) ευρώ είτε την απομάκρυνσή του από τον τόπο όπου ενεργείται η πράξη είτε κράτηση 24 ωρών.»

## **Άρθρο 19**

Το άρθρο 214 Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι διάδικοι μπορούν να συμβιβάζονται, μετά την επέλευση της εκκρεμοδικίας μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης και χωρίς να υφίσταται στάση της δίκης, όταν αντικείμενό της είναι ιδιωτικού δικαίου διαφορά, για την οποία επιτρέπεται κατά το ουσιαστικό δίκαιο να συνομολογηθεί συμβιβασμός.

2. Για το συμβιβασμό συντάσσεται ατελώς πρακτικό, που περιλαμβάνει το περιεχόμενο της συμφωνίας τους και ιδίως το είδος του αναγνωριζόμενου δικαιώματος, το ποσό της οφειλόμενης παροχής και τους τυχόν όρους υπό τους οποίους θα εκπληρωθεί, καθώς και πρόβλεψη για τα δικαστικά έξοδα. Το πρακτικό συντάσσεται σε τόσα αντίτυπα όσοι και οι διάδικοι ή ομάδες διαδίκων, που αντιδικούν, χρονολογείται και υπογράφεται από αυτούς ή από τους δικηγόρους τους αν έχουν ειδική πληρεξουσιότητα κατά το άρθρο 98 περίπτωση β'.

3. Κάθε διάδικος μπορεί, προσκομίζοντας το πρακτικό σε πρωτότυπο, να ζητήσει την επικύρωσή του από το δικαστή ή τον πρόεδρο του δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αγωγή ή το ένδικο μέσο. Το πρακτικό επικυρώνεται αφού διαπιστωθεί ότι:

- α) η διαφορά είναι δεκτική συμβιβαστικής επίλυσης,
- β) το πρακτικό έχει υπογραφεί σύμφωνα με όσα προαναφέρονται και
- γ) από αυτό προκύπτει σαφώς το είδος του αναγνωριζόμενου δικαιώματος και το ποσό της οφειλόμενης παροχής, καθώς και οι τυχόν όροι εκπλήρωσής της. Αν η διαφορά περιλαμβάνει και

καταψήφιση, το πρακτικό αποτελεί από την επικύρωσή του τίτλο εκτελεστό και περιιάπτεται με τον εκτελεστήριο τύπο από το αρμόδιο για την επικύρωσή του δικαστήριο. Αν η διαφορά έχει χαρακτήρα απλώς αναγνωριστικό, το πρακτικό αποδεικνύει το δικαίωμα. Με την επικύρωση του πρακτικού επέρχεται κατάργηση της δίκης.»

## **Άρθρο 20**

Η παράγραφος 1 του άρθρου 215 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η αγωγή ασκείται με κατάθεση δικογράφου στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται και με επίδοση αντιγράφου της στον εναγόμενο. Η κατάθεση του δικογράφου μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 119. Κάτω από το δικόγραφο που κατατέθηκε συντάσσεται έκθεση στην οποία αναφέρεται η ημέρα, ο μήνας και το έτος της κατάθεσης, καθώς και το ονοματεπώνυμο του καταθέτη. Η έκθεση μπορεί να συντάσσεται και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 117. Αναφορά του δικογράφου της αγωγής που κατατέθηκε γίνεται χωρίς καθυστέρηση σε ειδικό βιβλίο με αλφαβητικό ευρετήριο. Στο βιβλίο αυτό αναγράφονται με αύξοντα αριθμό και χρονολογική σειρά οι αγωγές που κατατίθενται και αναφέρονται τα ονοματεπώνυμα των διαδίκων, η χρονολογία της κατάθεσης και το αντικείμενο της διαφοράς. Στη γραμματεία κάθε δικαστηρίου τηρείται και ηλεκτρονικό αρχείο αγωγών.»

## **Άρθρο 21**

Η παράγραφος 1 του άρθρου 220 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αγωγές, στις οποίες περιλαμβάνονται και αναγνωριστικές ή ανακοπές εμπράγματα, μικτές ή νομής, εκτός από τα ασφαλιστικά μέτρα νομής, καθώς και αγωγές διάρρηξης δικαιοπραξίας ως καταδολιευτικής, όταν αφορούν ακίνητα, εγγράφονται ύστερα από αίτηση του ενάγοντος ή ανακόπτοντος στα βιβλία διεκδικήσεων του γραφείου της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ακίνητο μέσα σε τριάντα ημέρες από την κατάθεσή τους, διαφορετικά απορρίπτονται και αυτεπαγγέλτως ως απαράδεκτες.»

## Άρθρο 22

1. Το άρθρο 224 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Είναι απαράδεκτο να μεταβληθεί η βάση της αγωγής. Με τις προτάσεις που κατατίθενται ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ή με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά, μπορεί ο ενάγων να συμπληρώσει, να διευκρινίσει ή να διορθώσει τους ισχυρισμούς του, αρκεί να μη μεταβάλλεται η βάση της αγωγής.»

2. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 226 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ελλείψεις ή σφάλματα του πινακίου, ως προς τα στοιχεία των διαδίκων, των εκδικαζόμενων υποθέσεων και τη σήμανσή του, συμπληρώνονται κατά την εκφώνηση της υπόθεσης ύστερα από προφορική αίτηση οποιουδήποτε διαδίκου.»

3. Η παράγραφος 2 του άρθρου 233 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Εάν αντικείμενο της δίκης είναι ιδιωτικού δικαίου διαφορά, για την οποία επιτρέπεται κατά το ουσιαστικό δίκαιο να συνομολογηθεί συμβιβασμός, και οι διάδικοι δικάζονται αντιμωλία, το δικαστήριο επιχειρεί συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Η απόπειρα συμβιβασμού μπορεί να γίνει μετά την έναρξη της συζήτησης και καθ' όλη τη διάρκειά της, σε κάθε στάση της δίκης μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης. Για το σκοπό αυτόν το δικαστήριο μπορεί να συνεχίσει τη συζήτηση της υπόθεσης που εκφωνήθηκε, αφού εκδικάσει τις υπόλοιπες υποθέσεις του πινακίου, ή να διακόψει τη συζήτησή της για άλλη ημέρα και ώρα. Η συνεχιζόμενη συζήτηση μπορεί να λάβει χώρα σε οποιαδήποτε αίθουσα ή και γραφείο του οικείου δικαστικού καταστήματος, που ορίζεται με προφορική ανακοίνωση του δικαστηρίου και καταχωρίζεται στα πρακτικά. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να αναβάλει μία φορά τη συζήτηση για την αμέσως επόμενη δικάσιμο του ίδιου δικαστή ή της ίδιας πολυμελούς συνθέσεως, διατάσσοντας και την αυτοπρόσωπη εμφάνιση διαδίκου ή την προσκομιδή ειδικού πληρεξουσίου κατά το άρθρο 98 περίπτωση β'. Οι ανακοινώσεις του δικαστηρίου για τη διακοπή ή αναβολή της συζήτησης επέχουν θέση κλήτευσης όλων των παρισταμένων διαδίκων.»

4. Στο άρθρο 233 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθενται παράγραφοι 3 και 4 ως εξής:

«3. Εάν η απόπειρα αποτύχει, η συζήτηση της υπόθεσης συνεχίζεται κανονικά. Οι επισημάνσεις ή οι προτάσεις του δικαστηρίου, οι θέσεις που έλαβαν οι διάδικοι και οι τυχόν υποχωρήσεις τους κατά την προσπάθεια επίτευξης του συμβιβασμού δεν λαμβάνονται υπόψη κατά την έκδοση της απόφασης και δεν επηρεάζουν την έκβαση της δίκης. Στα πρακτικά αναφέρεται ότι επιδιώχθηκε συμβιβασμός και ότι η απόπειρα απέβη ανεπιτυχής.

4. Αν επέλθει συμβιβασμός, καταχωρίζεται στα πρακτικά και εφαρμόζεται το άρθρο 293 παράγραφος 1.»

5. Το άρθρο 236 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο δικαστής που διευθύνει τη συζήτηση πρέπει να φροντίζει με την υποβολή ερωτήσεων ή με άλλο τρόπο να εκφράζονται σαφώς για όλα τα ουσιώδη πραγματικά γεγονότα τα πρόσωπα που μετέχουν στη συζήτηση, να υποβάλλουν τις αναγκαίες προτάσεις και αιτήσεις, να συμπληρώνουν τους ισχυρισμούς που υποβλήθηκαν ελλιπώς και αορίστως με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά και γενικά να παρέχουν τις αναγκαίες διασαφήσεις για την εξακρίβωση της αλήθειας των προβαλλόμενων ισχυρισμών.»

## **Άρθρο 23**

Το άρθρο 237 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου οι διάδικοι πρέπει να καταθέσουν το αργότερο είκοσι ημέρες πριν από τη δικάσιμο προτάσεις, επί των οποίων ο γραμματέας σημειώνει τη χρονολογία κατάθεσης. Εκπρόθεσμες προτάσεις δεν λαμβάνονται υπόψη. Μαζί με τις προτάσεις οι διάδικοι πρέπει να καταθέσουν και: α) αντίγραφο των προτάσεων ατελώς, επικυρωμένο από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του διαδίκου και β) με ποινή απαραδέκτου όλα τα αποδεικτικά μέσα και διαδικαστικά έγγραφα που επικαλούνται με τις προτάσεις τους.

2. Η κατάθεση γίνεται στον αρμόδιο υπάλληλο της γραμματείας, που βεβαιώνει με επισημείωση τη χρονολογία της κατάθεσης των

προτάσεων. Κάθε διάδικος δικαιούται να πάρει στελώς με δική του δαπάνη αντίγραφα των προτάσεων των αντιδίκων του και των εγγράφων που έχουν προσκομίσει. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί και από το δικηγόρο που υπογράφει την αγωγή, την παρέμβαση ή τις προτάσεις ή από τρίτο πρόσωπο εξουσιοδοτημένο από το δικηγόρο αυτόν. Αν ο αντίδικος είναι μόνο ένας, μπορεί να του δοθεί το αντίγραφο των προτάσεων που έχει κατατεθεί.

3. Οι αμοιβαίες αντικρούσεις γίνονται με προσθήκη στις προτάσεις, η οποία κατατίθεται το αργότερο δεκαπέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο, κατά τους όρους της προηγούμενης παραγράφου, οπότε κλείνει ο φάκελος και ορίζεται ο εισηγητής της υπόθεσης, στον οποίο διαβιβάζεται ο φάκελος. Εκπρόθεσμη προσθήκη δεν λαμβάνεται υπόψη. Νέοι ισχυρισμοί με την προσθήκη μπορεί να προταθούν και νέα αποδεικτικά μέσα να προσκομισθούν μόνο για την αντίκρουση ισχυρισμών που περιέχονται στις προτάσεις της παραγράφου 1. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται αναλόγως.

4. Οι διάδικοι μπορούν, ως τη δωδέκατη ώρα της όγδοης εργάσιμης ημέρας από τη συζήτηση ή από την αυτοψία ή από τη λήξη της προθεσμίας για την κατάθεση της γνωμοδότησης των πραγματογνωμόνων, να καταθέσουν προσθήκη στις προτάσεις τους, η οποία περιορίζεται στην αξιολόγηση των αποδείξεων και στην αντίκρουση των ισχυρισμών που προβλήθηκαν οψίμως κατά το άρθρο 269 παράγραφος 2. Ο γραμματέας το αργότερο την τέταρτη εργάσιμη ημέρα από τη συζήτηση υποχρεούται να χορηγεί στους διαδίκους αντίγραφα των πρακτικών της δίκης.

5. Το αντίγραφο της αγωγής που οφείλει να προσκομίσει ο ενάγων, οι προτάσεις και τα αποδεικτικά και διαδικαστικά έγγραφα αποτελούν τη δικογραφία.

6. Μετά την περάτωση της δίκης οι διάδικοι οφείλουν να αναλάβουν όλα τα σχετικά έγγραφα τους. Ο γραμματέας βεβαιώνει στις προτάσεις κάθε διαδίκου ότι ανέλαβε τα έγγραφα του. Αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, ο πρόεδρος του δικαστηρίου επιτρέπει στο διάδικο να αναλάβει ορισμένο έγγραφο και πριν από την περάτωση της δίκης. Αν το έγγραφο αυτό είναι αναγκαίο, η ανάληψη επιτρέπεται μόνο αφού κατατεθεί επικυρωμένο αντίγραφο. Οι προτάσεις παραμένουν στο αρχείο του δικαστηρίου.»

## **Άρθρο 24**

Στη θέση του καταργηθέντος άρθρου 238 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τίθεται νέο άρθρο 238 ως εξής:

«Ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου οι προτάσεις κατατίθενται, ενώπιον δε του ειρηνοδικείου δύνανται να κατατεθούν, το αργότερο στο ακροατήριο κατά τη συζήτηση της υπόθεσης. Οι αυτοτελείς ισχυρισμοί προτείνονται προφορικά και, όσοι δεν περιέχονται στις προτάσεις, καταχωρίζονται στα πρακτικά. Οι διάδικοι μπορούν έως τη δωδεκάτη ώρα της τρίτης εργάσιμης ημέρας από τη συζήτηση ή από την αυτοψία ή από τη λήξη της προθεσμίας για την κατάθεση της γνωμοδότησης των πραγματογνωμόνων να καταθέσουν προσθήκη στις προτάσεις τους, με την οποία σχολιάζονται οι αποδείξεις, προτείνονται ισχυρισμοί και προσκομίζονται ένορκες βεβαιώσεις, έγγραφα και γνωμοδοτήσεις κατά το άρθρο 390 μόνο για την αντίκρουση ισχυρισμών που προτάθηκαν για πρώτη φορά κατά τη συζήτηση. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 εδάφια β' και γ', 2, 5 και 6 του άρθρου 237.»

## **Άρθρο 25**

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 254 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Εξέταση νέων μαρτύρων επιτρέπεται μόνο για την απόδειξη των ισχυρισμών του εδαφίου β' της παραγράφου 2 του άρθρου 269.»

2. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 254 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Στην επαναλαμβανόμενη συζήτηση οι διάδικοι κλητεύονται τριάντα τουλάχιστον ημέρες πριν από αυτήν, με την εξαίρεση των περιπτώσεων ειδικών διαδικασιών, στις οποίες προβλέπεται συντομότερη προθεσμία κλητεύσεως. Οι διάδικοι μπορούν να καταθέσουν σημείωμα πέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο μόνο για τα θέματα που θα συζητηθούν. Η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 237 εφαρμόζεται ανάλογα και για την επαναλαμβανόμενη συζήτηση.

3. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο επαναλαμβανόμενη συζήτηση πρέπει να ορίζεται σε μία από τις πρώτες δικασίμους μετά την πάροδο της προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών από την

κλήτευση. Η υπόθεση εκδικάζεται από τον ίδιο δικαστή και από την ίδια σύνθεση δικαστών επί πολυμελών δικαστηρίων, εκτός αν τούτο είναι για φυσικούς ή νομικούς λόγους αδύνατο.»

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 262 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ο ενιστάμενος μπορεί να συμπληρώσει, να διευκρινίσει ή να διορθώσει τους ισχυρισμούς του με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά.»

## **Άρθρο 26**

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 268 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Η ανταγωγή ασκείται με χωριστό δικόγραφο, που επιδίδεται τριάντα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου και οκτώ τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου και του ειρηνοδικείου. Ασκείται επίσης με τις προτάσεις, που κατατίθενται τριάντα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου και οκτώ εργάσιμες ημέρες πριν από τη συζήτηση ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου. Όπου η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική, η ανταγωγή ασκείται και με τις τυχόν υποβαλλόμενες προτάσεις, ή και προφορικά κατά τη συζήτηση, οπότε και καταχωρίζεται στα πρακτικά.»

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 268 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καταργείται.

## **Άρθρο 27**

Η παράγραφος 2 του άρθρου 269 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Μέσα επίθεσης και άμυνας μπορεί να προβληθούν παραδεκτά έως και τη συζήτηση με προτάσεις ή και προφορικά:

α) αν το δικαστήριο κρίνει ότι δεν προβλήθηκαν εγκαίρως με τις προτάσεις από δικαιολογημένη αιτία<sup>1</sup> αυτό ισχύει και για την ένσταση κατάχρησης δικαιώματος,

β) αν προέκυψαν για πρώτη φορά μεταγενέστερα και

γ) αν αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία του αντιδίκου.»

## Άρθρο 28

Το άρθρο 270 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ενώπιον των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων η συζήτηση είναι προφορική. Ο δικαστής οφείλει πριν από τη συζήτηση να έχει ενημερωθεί επί της αγωγής και επί των εκατέρωθεν ισχυρισμών και αποδεικτικών μέσων και ιδίως ως προς τα θέματα και το βάρος απόδειξης των ισχυρισμών. Οι διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποί τους οφείλουν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο να εμφανισθούν αυτοπροσώπως. Η μη εμφάνιση του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του στο ακροατήριο, αν είναι αδικαιολόγητη, εκτιμάται από το δικαστήριο ελεύθερα.

2. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τα αποδεικτικά μέσα που πληρούν τους όρους του νόμου, σύμφωνα με την προβλεπόμενη αποδεικτική δύναμη του καθενός. Συμπληρωματικά μπορεί να λαμβάνει υπόψη και να εκτιμά ελεύθερα και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου, με την επιφύλαξη των άρθρων 393 και 394. Ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου λαμβάνονται υπόψη το πολύ τρεις για κάθε πλευρά και μόνον αν έχουν δοθεί ύστερα από κλήτευση του αντιδίκου δύο τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη βεβαίωση και, αν πρόκειται να δοθούν στην αλλοδαπή, οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από αυτή. Για την αντίκρουση ένορκων βεβαιώσεων επιτρέπεται η προσκομιδή, μέσα στις προθεσμίες της παραγράφου 3 του άρθρου 237 και του γ' εδαφίου του άρθρου 238, πρόσθετων βεβαιώσεων, το πολύ ίσου αριθμού προς τις αντικρουόμενες.

3. Το δικαστήριο ζητεί τις αναγκαίες πληροφορίες και διασαφήσεις από τους διαδίκους ή τους εκπροσώπους τους και τους εξετάζει κατά την κρίση του σύμφωνα με τα άρθρα 415 επόμενα. Οφείλει να εξετάσει έναν τουλάχιστον από τους προτεινόμενους και παριστάμενους μάρτυρες για κάθε πλευρά. Σε περίπτωση ομοδικίας μπορεί να εξετασθεί ένας μάρτυρας για κάθε ομόδικο, αν τούτο κριθεί απαραίτητο λόγω διαφορετικών συμφερόντων.

4. Το δικαστήριο, αν είναι αναγκαίο, διατάσσει αυτοψία ή πραγματογνωμοσύνη με προφορική ανακοίνωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά. Στην ανακοίνωση αυτή προσδιορίζεται ο τόπος, ο χρόνος, τα ονόματα των πραγματογνωμόνων, το θέμα της



πραγματογνωμοσύνης, η προθεσμία για την κατάθεση της γνωμοδότησης των πραγματογνωμόνων, που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από εξήντα ημέρες, καθώς και κάθε άλλο χρήσιμο στοιχείο.

5. Η συζήτηση και η διεξαγωγή της απόδειξης ολοκληρώνονται σε μία δικάσιμο. Οι υποθέσεις εκφωνούνται με τη σειρά τους από το πινάκιο και συζητούνται αμέσως αυτές για τις οποίες δεν θα διεξαχθεί εμπάρτυρη απόδειξη. Αν ο χρόνος δεν επαρκεί, επιτρέπεται διακοπή για άλλη ημέρα και ώρα ενώπιον των ίδιων δικαστών, με προφορική ανακοίνωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά και επέχει θέση κλήτευσης όλων των διαδίκων και εκείνων που δεν παρίστανται.

6. Η οριστική απόφαση εκδίδεται με βάση τα αποδεικτικά μέσα που οι διάδικοι έχουν προσκομίσει και τις αποδείξεις που έχουν διεξαχθεί στο ακροατήριο.

7. Το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως, μπορεί να αποφασίσει οι διάδικοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους κατά τη διάρκεια της συζήτησης να παρίστανται σε άλλο τόπο και να ενεργούν εκεί διαδικαστικές πράξεις. Η συζήτηση αυτή μεταδίδεται ταυτόχρονα με ήχο και εικόνα στην αίθουσα συνεδρίασης του δικαστηρίου και στον τόπο, όπου παρίστανται οι διάδικοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους.

8. Το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως, μπορεί να αποφασίσει την εξέταση μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διαδίκων χωρίς αυτοί να παρίστανται στην αίθουσα συνεδρίασής του, η δε σχετική απόφαση του δικαστηρίου δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Η εξέταση μεταδίδεται ταυτόχρονα με ήχο και εικόνα στην αίθουσα συνεδρίασης του δικαστηρίου και στον τόπο εξέτασης των μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διαδίκων. Η εξέταση αυτή, η οποία θεωρείται ότι διεξάγεται ενώπιον του δικαστηρίου, έχει την ίδια αποδεικτική ισχύ με την εξέταση στο ακροατήριο.»

## **Άρθρο 29**

Το άρθρο 271 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν ο εναγόμενος δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί αλλά δεν λάβει μέρος σε αυτήν κανονικά, το δικαστήριο

εξετάζει αυτεπαγγέλτως, αν η αγωγή και η κλήση για συζήτηση επιδόθηκαν σε αυτόν νόμιμα και εμπρόθεσμα.

2. Αν η αγωγή και η κλήση για συζήτηση δεν επιδόθηκαν εμπρόθεσμα, το δικαστήριο κηρύσσει απαράδεκτη τη συζήτηση. Διαφορετικά συζητεί την υπόθεση ερήμην του εναγομένου.

3. Στην περίπτωση ερημοδικίας του εναγομένου, οι περιεχόμενοι στην αγωγή πραγματικοί ισχυρισμοί του ενάγοντος θεωρούνται ομολογημένοι, εκτός αν πρόκειται για γεγονότα για τα οποία δεν επιτρέπεται ομολογία, και η αγωγή γίνεται δεκτή, εφόσον κρίνεται νομικά βάσιμη και δεν υπάρχει ένσταση που εξετάζεται αυτεπαγγέλτως.»

### **Άρθρο 30**

Στη θέση του καταργηθέντος άρθρου 272 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τίθεται νέο άρθρο 272 ως εξής:

#### **«Άρθρο 272**

Ερημοδικία ενάγοντος. Πότε απορρίπτεται η αγωγή. Τύχη της ανταγωγής.

1. Αν η συζήτηση γίνεται με επιμέλεια του ενάγοντος και αυτός δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί, αλλά δεν λάβει μέρος σε αυτήν κανονικά, το δικαστήριο συζητεί την υπόθεση χωρίς αυτόν και απορρίπτει την αγωγή.

2. Αν η συζήτηση γίνεται με την επιμέλεια του εναγόμενου ή εκείνου που άσκησε κύρια ή πρόσθετη παρέμβαση, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 271, και σε περίπτωση ερημοδικίας του ενάγοντος απορρίπτεται η αγωγή.

3. Αν ο εναγόμενος άσκησε ανταγωγή με ιδιαίτερο δικόγραφο, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 271. Αν η ανταγωγή ασκήθηκε με τις προτάσεις κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτησή της.»

### **Άρθρο 31**

Στη θέση του καταργηθέντος άρθρου 273 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τίθεται νέο άρθρο 273 ως εξής:

#### **«Άρθρο 273**

Ερημοδικία κυρίως παρεμβαίνοντος.

Αν εκείνος που άσκησε κύρια παρέμβαση δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί αλλά δεν λάβει μέρος σ' αυτήν κανονικά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 272.»

### **Άρθρο 32**

Στη θέση του καταργηθέντος άρθρου 274 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τίθεται νέο άρθρο 274 ως εξής:

«Άρθρο 274

Ερημοδικία ή εμφάνιση του προσθέτως παρεμβαίνοντος.

1. Αν εκείνος που άσκησε πρόσθετη παρέμβαση δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί αλλά δεν λάβει μέρος σ' αυτήν κανονικά, η διαδικασία προχωρεί σαν να μην είχε ασκηθεί η πρόσθετη παρέμβαση. Όποιος άσκησε πρόσθετη παρέμβαση μπορεί να παρίσταται στις επόμενες στάσεις της δίκης και στις επόμενες διαδικαστικές πράξεις, πρέπει δε να καλείται νόμιμα γι' αυτό.

2. Αν εκείνος που άσκησε πρόσθετη παρέμβαση εμφανιστεί κατά τη συζήτηση, τότε α) αν λείπουν και οι δύο αρχικοί διάδικοι ή ο αντίδικος εκείνου υπέρ του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση, το δικαστήριο συζητεί την υπόθεση ερήμην του αντιδίκου εκείνου υπέρ του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση και εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 271 και 272, β) αν λείπει μόνο εκείνος υπέρ του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση, το δικαστήριο συζητεί την υπόθεση ερήμην του μεταξύ εκείνου που άσκησε την παρέμβαση και του αντιδίκου εκείνου υπέρ του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση.

3. Αν εκείνος που άσκησε πρόσθετη παρέμβαση, λάβει μέρος στη δίκη ως κύριος διάδικος και δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί αλλά δεν λάβει μέρος σ' αυτήν κανονικά, επέρχονται ως προς αυτόν οι συνέπειες της απουσίας του διαδίκου τη θέση του οποίου ανέλαβε.»

### **Άρθρο 33**

1. Το άρθρο 277 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο ενάγων, ο εναγόμενος ή εκείνος που έχει ασκήσει κύρια παρέμβαση προσεπικάλεσε τους υπόχρεους σε αποζημίωση, τότε 1) αν δεν εμφανίστηκαν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί και εκείνος που έχει προσεπικαλέσει δικάζονται ερήμην, 2) αν οι κύριοι διάδικοι εμφανισθούν και απουσιάζουν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί, συζητείται η υπόθεση μεταξύ των πρώτων κατ' αντιμωλίαν, ενώ αυτοί που έχουν προσεπικληθεί δικάζονται ερήμην, 3) αν εμφανιστούν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί και απουσιάζει ο κύριος διάδικος που τους προσεπικάλεσε, οι πρώτοι έχουν το δικαίωμα είτε να λάβουν τη θέση του κύριου διαδίκου και να συζητήσουν την υπόθεση με τον αντίδικο, είτε απλώς να ασκήσουν παρέμβαση. Στη δεύτερη περίπτωση η διαδικασία προχωρεί σαν να μην είχε ασκηθεί η πρόσθετη παρέμβαση και το δικαστήριο δικάζει ερήμην τον απόντα προσεπικαλέσαντα διάδικο, 4) αν εμφανιστούν οι κύριοι διάδικοι και αυτοί που έχουν προσεπικληθεί, οι τελευταίοι έχουν το δικαίωμα να αρνηθούν την προσεπίκληση ή να ασκήσουν απλώς παρέμβαση ή να πάρουν τη θέση εκείνου που τους προσεπικάλεσε και να συζητήσουν την υπόθεση με τον αντίδικο.»

2. Το άρθρο 278 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν στις περιπτώσεις του άρθρου 277 αυτοί που έχουν προσεπικληθεί λάβουν τη θέση εκείνου που τους προσεπικάλεσε, χάνουν το δικαίωμα να αμφισβητήσουν την υποχρέωση για αποζημίωση και η υπόθεση συζητείται μεταξύ αυτών και των υπόλοιπων διαδίκων, ενώ εκείνος που προσεπικάλεσε τίθεται εκτός δίκης. Η απόφαση ισχύει και εναντίον του προσεπικαλούντος που τέθηκε εκτός της δίκης, ο οποίος μπορεί να εξακολουθήσει να μετέχει στη δίκη σαν να έχει ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση.»

### **Άρθρο 34**

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 293 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο γ' ως εξής:

«Ο δικαστικός συμβιβασμός που περιλήφθηκε στα πρακτικά του δικαστηρίου υποκαθιστά τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, που προβλέπεται από το ουσιαστικό δίκαιο, και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τίτλος προς εγγραφή ή εξάλειψη υποθήκης.»

### **Άρθρο 35**

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 304 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν πρόκειται για αποφάσεις του προέδρου του μονομελούς πρωτοδικείου και του ειρηνοδικείου, το σχέδιο συντάσσει, χρονολογεί και υπογράφει ο δικαστής που εκδίδει την απόφαση.»

### **Άρθρο 36**

Το άρθρο 339 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αποδεικτικά μέσα είναι η ομολογία, η αυτοψία, η πραγματογνωμοσύνη, τα έγγραφα, η εξέταση των διαδίκων, οι μάρτυρες, τα δικαστικά τεκμήρια και οι ένορκες βεβαιώσεις.»

### **Άρθρο 37**

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 368 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το δικαστήριο οφείλει να διορίσει πραγματογνώμονες, αν το ζητήσει κάποιος διάδικος και κρίνει ότι χρειάζονται ιδιαίζουσες γνώσεις επιστήμης ή τέχνης.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 370 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Τους πραγματογνώμονες μπορεί να τους αντικαταστήσει για εύλογη αιτία το δικαστήριο που τους διόρισε με αίτηση των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επόμενα.»

### **Άρθρο 38**

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 393 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Συμβάσεις και συλλογικές πράξεις δεν μπορούν να αποδειχθούν με μάρτυρες εφόσον η αξία του αντικειμένου τους υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ.»

2. Δεν επιτρέπεται η απόδειξη με μάρτυρες κατά του περιεχομένου εγγράφου, έστω και αν η αξία του αντικειμένου της δικαιοπραξίας είναι μικρότερη από τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ.»

### **Άρθρο 39**

Η παράγραφος 1 του άρθρου 415 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το δικαστήριο μπορεί να εξετάσει έναν ή περισσότερους διαδίκους για την αλήθεια των πραγματικών γεγονότων.»

### **Άρθρο 40**

1. Το άρθρο 444 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ιδιωτικά έγγραφα θεωρούνται και α) τα βιβλία που έμποροι και επαγγελματίες τηρούν κατά τον εμπορικό νόμο ή άλλες διατάξεις, β) τα βιβλία που δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, δικαστικοί επιμελητές, γιατροί, φαρμακοποιοί και μαιείς τηρούν κατά τις ισχύουσες διατάξεις, γ) φωτογραφικές ή κινηματογραφικές αναπαραστάσεις, φωνοληψίες και κάθε άλλη μηχανική απεικόνιση.

2. Μηχανική απεικόνιση, κατά την έννοια της παραγράφου 1, είναι και κάθε μέσο το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστή ή περιφερειακή μνήμη υπολογιστή, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή στοιχείων, που δεν μπορούν να διαβαστούν άμεσα, όπως επίσης και κάθε μαγνητικό, ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον τα μέσα και τα υλικά αυτά προορίζονται ή είναι πρόσφορα να αποδείξουν γεγονότα που έχουν έννομη σημασία.»

2. Το άρθρο 445 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Έγγραφα ιδιωτικά, συνταγμένα σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, εφόσον η γνησιότητά τους αναγνωρίσθηκε ή αποδείχθηκε, αποτελούν πλήρη απόδειξη ότι η δήλωση που περιέχουν προέρχεται από τον εκδότη του εγγράφου, επιτρέπεται όμως ανταπόδειξη. Με τους ίδιους όρους αυτά αποτελούν πλήρη απόδειξη και ως προς το περιεχόμενο των δικαιοπρακτικών δηλώσεων.»

## **Άρθρο 41**

1. Το άρθρο 447 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Το ιδιωτικό έγγραφο αποτελεί απόδειξη υπέρ του εκδότη μόνο αν το προσκόμισε ο αντίδικος ή αν πρόκειται για τα βιβλία που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 444.»

2. Το άρθρο 448 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τα βιβλία που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 444, εφόσον είναι συνταγμένα σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, αποτελούν μεταξύ εμπόρων ή άλλων προσώπων υποχρεωμένων να τηρούν όμοια βιβλία πλήρη απόδειξη για όσα αναφέρονται σε αυτά, αλλά επιτρέπεται η ανταπόδειξη. Κατά προσώπων όμως που δεν έχουν υποχρέωση να τηρούν αυτά τα βιβλία αποτελούν πλήρη απόδειξη για το μέγεθος της απαίτησης, όταν η ύπαρξή της είναι αποδεδειγμένη με άλλο τρόπο, και μόνο για ένα έτος αφότου γίνει η εγγραφή, εκτός αν ο υπόχρεος αναγνώρισε με την υπογραφή του το περιεχόμενο.

2. Τα έγγραφα που αναφέρονται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 444 αποτελούν πλήρη απόδειξη για τα γεγονότα ή πράγματα που αναγράφουν, επιτρέπεται όμως ανταπόδειξη.

3. Οι απεικονίσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 444 αποτελούν πλήρη απόδειξη με την επιφύλαξη του άρθρου 445.»

## **Άρθρο 42**

1. Το άρθρο 466 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν το αντικείμενο της διαφοράς υπάγεται στο ειρηνοδικείο και αφορά απαιτήσεις, καθώς και δικαιώματα επάνω σε κινητά πράγματα ή τη νομή τους και η αξία του δεν είναι μεγαλύτερη από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ, εφαρμόζονται τα άρθρα 467 έως 472.

2. Τα άρθρα 467 έως 472 εφαρμόζονται και όταν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς είναι μεγαλύτερη από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ, αν ο ενάγων δηλώσει ότι δέχεται προς ικανοποίησή του, αντί για το αντικείμενο που ζητεί με την αγωγή χρηματικό ποσό όχι μεγαλύτερο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ. Στην περίπτωση αυτή ο εναγόμενος καταδικάζεται διαζευκτικά να καταβάλει είτε το αντικείμενο που ζητείται με την αγωγή είτε την αποτίμησή του σύμφωνα με την απόφαση που θα εκδώσει ο ειρηνοδίκης.»

2. Το άρθρο 467 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ενάγων είναι υποχρεωμένος να ασκήσει με την ίδια αγωγή όλες τις απαιτήσεις του κατά του εναγομένου, οι οποίες δεν εξαρτώνται από αίρεση ή προθεσμία, εφόσον το σύνολό τους δεν υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ. Αν τις ασκήσει χωριστά, οι αγωγές δεν απορρίπτονται, αλλά οι σχετικές δαπάνες, εκτός της πρώτης, βαρύνουν τον ενάγοντα.»

### **Άρθρο 43**

1. Στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 484 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας οι λέξεις «Στο πρόγραμμα» αντικαθίστανται με τις λέξεις «Στην έκθεση περιγραφής».

2. Το άρθρο 497 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Το πρωτότυπο του ενδίκου μέσου ή η έκθεση που συντάχθηκε φυλάσσονται στο αρχείο του δικαστηρίου.»

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 498 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ο προσδιορισμός δικασίμου, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, προκειμένου για εφέσεις κατά αποφάσεων των πολυμελών και μονομελών πρωτοδικείων που εκδικάζονται στις μεταβατικές έδρες των εφετειών της περιφέρειάς τους, γίνεται κατ' εντολήν του οικείου προέδρου εφετών από τον προϊστάμενο του πρωτοδικείου τούτου.»



## **Άρθρο 44**

1. Το άρθρο 524 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στη διαδικασία της δευτεροβάθμιας δίκης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 227, 233 έως 269, 270 παράγραφοι 2, 4, 5 εδάφια α' και β', 6 και 271 έως 312.

2. Η προφορική συζήτηση κατά τις διατάξεις του άρθρου 270 είναι υποχρεωτική μόνο στην περίπτωση του άρθρου 528, στην οποία εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις του άρθρου 270. Εφόσον η δίκη στον πρώτο βαθμό διεξήχθη αντιμωλία των διαδίκων, η κατάθεση των προτάσεων γίνεται έως την έναρξη της συζήτησης και η κατάθεση της προσθήκης σε αυτές έως τη δωδέκατη ώρα της τρίτης εργάσιμης ημέρας μετά τη συζήτηση.

3. Σε περίπτωση ερημοδικίας του εκκαλούντος εφαρμόζονται ως προς την έφεση οι διατάξεις για την ερημοδικία του ενάγοντος. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση ερημοδικίας του εφεσιβλήτου ως προς την αντέφεση.

4. Σε περίπτωση ερημοδικίας του εφεσιβλήτου ως προς την έφεση η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν και αυτός παρών. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση ερημοδικίας του εκκαλούντος ως προς την αντέφεση. Ο παριστάμενος διάδικος υποχρεούται μέσα σε πέντε ημέρες από τη συζήτηση να προσκομίσει αντίγραφα του εισαγωγικού δικογράφου και των προτάσεων του αντιδίκου του, που κατατέθηκαν στην πρωτοβάθμια δίκη, καθώς και τα πρακτικά και τις εκθέσεις που λήφθηκαν κατ' αυτήν. Διαφορετικά κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση.

5. Τους Εισαγγελείς Πρωτοδικών, αν έχουν την ιδιότητα του εκκαλούντος ή του εφεσιβλήτου, εκπροσωπεί ο εισαγγελέας εφετών.»

2. Το άρθρο 528 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ασκηθεί έφεση από τον διάδικο που δικάσθηκε ερήμην, η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους, ανεξάρτητα από τη διαδικασία που τηρήθηκε. Ο εκκαλών δικαιούται να προβάλει όλους τους ισχυρισμούς που μπορούσε να προτείνει πρωτοδίκως.»

## **Άρθρο 45**

1. Το άρθρο 538 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Με αναψηλάφηση, μπορούν να προσβληθούν οι αποφάσεις των ειρηνοδικείων, των μονομελών και των πολυμελών πρωτοδικείων, των εφετείων και του Αρείου Πάγου εφόσον δικάζει κατ' ουσίαν, σε κάθε δε περίπτωση εφόσον πρόκειται για στηριζόμενο στον αριθμό 10 του άρθρου 544 λόγο.»

2. Στο άρθρο 544 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται αριθμός 10 ως εξής:

«10) αν το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης απόφασης επηρεάστηκε ουσιωδώς από δωροληψία ή από άλλη εκ προθέσεως παράβαση καθήκοντος συμπράττοντος στην έκδοσή της δικαστή, εφόσον η δωροληψία ή η παράβαση καθήκοντος αποδεικνύονται με αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου. Αν η άσκηση της ποινικής αγωγής ή η πρόοδος της ποινικής διαδικασίας είναι αδύνατη, η αναγνώριση της δωροληψίας ή της παράβασης καθήκοντος γίνεται με απόφαση που εκδίδεται σε κύρια αγωγή, η οποία ασκείται μέσα σε έξι μήνες από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, και αν η αδυναμία επήλθε κατόπιν, μέσα σε έξι μήνες από αυτήν.»

3. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 545 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται στοιχείο η' ως εξής:

«η) στην περίπτωση του άρθρου 544 αριθ. 10 από το αμετάκλητο της απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται η δωροληψία ή η παράβαση καθήκοντος του δικαστή.»

4. Η παράγραφος 4 του άρθρου 545 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 3 εδάφια δ', ε', στ' και η', η προθεσμία δεν αρχίζει αν δεν επιδοθεί προηγουμένως η προσβαλλόμενη απόφαση, αλλιώς αρχίζει από την επίδοση και το αμετάκλητο ή τη γνώση των κρίσιμων εγγράφων ή της απόφασης που ανατράπηκε. Τα γεγονότα που αποτελούν την αφετηρία της προθεσμίας των εδαφίων αυτών, πρέπει να αποδεικνύονται με έγγραφο ή με δικαστική ομολογία.»

5. Η παράγραφος 5 του άρθρου 545 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Αν η απόφαση δεν επιδόθηκε, η προθεσμία της αναψηλάφησης είναι τρία χρόνια από τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης, εφόσον είναι τελεσίδικη ή ανέκκλητη, αλλιώς από την ημέρα που έγινε τελεσίδικη. Στις περιπτώσεις όμως του άρθρου 544 αριθ. 6 και 10, η αναψηλάφηση είναι απαράδεκτη μετά την παρέλευση ενός έτους από τη δημοσίευση της αμετάκλητης απόφασης των ποινικών ή των πολιτικών δικαστηρίων. Η προθεσμία αυτή δεν αρχίζει πριν από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης.»

6. Το άρθρο 548 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στη διαδικασία της κατ' αναψηλάφηση δίκης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 227, 233 έως 269, 270 παράγραφοι 2, 4, 5 εδάφια α' και β', και 6, 271 έως 312, και 524 παράγραφος 2 επόμενα έως 534.»

7. Το άρθρο 555 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Δεύτερη αναίρεση από τον ίδιο διάδικο κατά της ίδιας απόφασης, ως προς το ίδιο ή άλλο κεφάλαιο, δεν επιτρέπεται.»

## **Άρθρο 46**

1. Το άρθρο 571 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο εισηγητής της υπόθεσης οφείλει να συντάξει συνοπτική έκθεση για το παραδεκτό της αναίρεσης, καθώς και για το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της, και να την καταθέσει στη γραμματεία του Αρείου Πάγου οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να πληροφορηθούν το περιεχόμενο της έκθεσης του εισηγητή.»

2. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 575 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα εδάφια τρίτο και τέταρτο της παραγράφου 4 του άρθρου 226 εφαρμόζονται και εδώ.»

## **Άρθρο 47**

1. Το άρθρο 603 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ερημοδικεί ο εναγόμενος ή ο εφεσίβλητος, το δικαστήριο εκδικάζει την υπόθεση σαν να ήταν παρόντες. Το ίδιο γίνεται, αν ερημοδικεί ο ενάγων, ως προς την ανταγωγή που έχει ασκηθεί με ιδιαίτερο δικόγραφο, και αν ερημοδικεί ο εκκαλών, ως προς την αντέφεση.»

2. Το άρθρο 636 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 635 υπάγονται στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων αν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς δεν υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ και στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων, αν είναι ανώτερη από το ποσό αυτό.»

## **Άρθρο 48**

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας που είχε προστεθεί με την παράγραφο 2 του άρθρου 3 του ν. 3327/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Για την έκδοση της προσωρινής διαταγής καλείται υποχρεωτικά ο αντίδικος πριν από είκοσι τέσσερις (24) ώρες, εκτός αν ο δικαστής ορίσει συντομότερη προθεσμία κλητεύσεως. Αν υφίσταται κίνδυνος βλάβης των δικαιωμάτων του αιτούντος, η προσωρινή διαταγή μπορεί να χορηγηθεί και χωρίς κλήτευση του αντιδίκου. Στην τελευταία περίπτωση, η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να συζητείται υποχρεωτικά εντός τριάντα (30) ημερών, άλλως παύει αυτοδικαίως η ισχύς της προσωρινής διαταγής. Σε κάθε περίπτωση ο αντίδικος διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει την ανάκληση της προσωρινής διαταγής.»

2. Στο άρθρο 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Η προσωρινή διαταγή που έχει ως αντικείμενο την απαγόρευση μεταβολής της πραγματικής ή νομικής κατάστασης ακινήτου ή πλοίου ή αεροσκάφους επιδίδεται, μαζί με την αίτηση

ασφαλιστικών μέτρων επί της οποίας εκδόθηκε, στην αρχή που είναι αρμόδια να τηρεί το βιβλίο κατασχέσεων ή το νηολόγιο ή το Μητρώο, και εγγράφεται στο αντίστοιχο βιβλίο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 713 και 714, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως.»

#### **Άρθρο 49**

Το άρθρο 693 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν το ασφαλιστικό μέτρο έχει διαταχθεί πριν από την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση, ο δικαστής που το διατάσσει μπορεί να ορίσει, κατά την κρίση του, προθεσμία για την άσκησή της, όχι όμως μικρότερη από τριάντα (30) ημέρες.

2. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που έχει οριστεί κατά την παράγραφο 1, αίρεται αυτοδικαίως το ασφαλιστικό μέτρο, εκτός αν ο αιτών, μέσα στην προθεσμία αυτή, πέτυχε την έκδοση διαταγής πληρωμής. Υποβολή νέας αίτησης δεν αποκλείεται.»

#### **Άρθρο 50**

Το άρθρο 699 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αποφάσεις που δέχονται ή απορρίπτουν αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων ή αιτήσεις για ανάκληση ή για μεταρρύθμιση των μέτρων αυτών, δεν προσβάλλονται με κανένα ένδικο μέσο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.»

#### **Άρθρο 51**

1. Το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 943 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού γίνεται δημόσια κήρυξη στον τόπο του πλειστηριασμού και τηρούνται συνάμα οι διατάξεις του άρθρου 963.»

2. Στο άρθρο 943 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Αναγκαστική εκτέλεση για απόδοση ακινήτου δεν επιτρέπεται να γίνει κατά το διάστημα α) από 23 Δεκεμβρίου μέχρι 7 Ιανουαρίου του επομένου έτους, β) από τη Μεγάλη Δευτέρα μέχρι την Κυριακή του Θωμά και γ) την προηγούμενη και την επομένη εβδομάδα των εκλογών για την ανάδειξη βουλευτών, αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Οργάνων Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για επαναληπτικές εκλογές και μόνο για τις περιφέρειες που διεξάγονται τέτοιες.»

## **Άρθρο 52**

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 946 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν ο οφειλέτης δεν εκπληρώνει την υποχρέωσή του να επιχειρήσει πράξη που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο πρόσωπο και η επιχείρησή της εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούληση του οφειλέτη, το δικαστήριο τον καταδικάζει να εκτελέσει την πράξη και στην περίπτωση που δεν την εκτελέσει τον καταδικάζει αυτεπαγγέλτως σε χρηματική ποινή έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ υπέρ του δανειστή και σε προσωπική κράτηση έως ένα έτος.»

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 947 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όταν ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να παραλείψει ή να ανεχθεί πράξη, το δικαστήριο, για την περίπτωση που παραβεί την υποχρέωσή του, απειλεί για κάθε παράβαση χρηματική ποινή έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ υπέρ του δανειστή και προσωπική κράτηση έως ένα έτος. Αν η απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης δεν περιέχεται στην απόφαση που καταδικάζει τον οφειλέτη να παραλείψει ή να ανεχθεί πράξη, απαγγέλλεται από το μονομελές πρωτοδικείο. Το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να βεβαιώσει την παράβαση και να καταδικάσει στη χρηματική ποινή και στην προσωπική κράτηση. Στην τελευταία περίπτωση, δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 670 έως 676.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 950 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με την απόφαση που διατάζεται η απόδοση ή παράδοση τέκνου καταδικάζεται ο γονέας που έχει το τέκνο να εκτελέσει αυτή την πράξη και με την ίδια απόφαση, για την περίπτωση που δεν την εκτελέσει, απαγγέλλεται αυτεπαγγέλτως χρηματική ποινή έως

πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ υπέρ του αιτούντος την απόδοση ή παράδοση ή σε προσωπική κράτηση έως ένα έτος ή και στις δύο ποινές. Αν το τέκνο δεν βρεθεί, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 861 έως 866.»

### **Άρθρο 53**

Η παράγραφος 2 του άρθρου 959 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ο πλειστηριασμός γίνεται στο κατάσταση του ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου έγινε η κατάσχεση, εργάσιμη ημέρα Τετάρτη. Αν τα κατασχεμένα πράγματα βρίσκονται στην περιφέρεια περισσότερων ειρηνοδικείων, ο πλειστηριασμός γίνεται στο κατάσταση του ειρηνοδικείου που ορίζει ο δικαστικός επιμελητής με την κατασχετήρια έκθεση. Αν ο πλειστηριασμός αφορά κινητά πράγματα ο πλειστηριασμός μπορεί να γίνει, κατά την κρίση του δικαστικού επιμελητή είτε στο ειρηνοδικείο του τόπου της εκτέλεσης είτε στον τόπο της κατάσχεσης είτε στον τόπο που φυλάσσονται τα πράγματα. Οι γραπτές και σφραγισμένες προσφορές, που με ποινή ακυρότητας δεν πρέπει να περιλαμβάνουν αίρεση ή όρο, είναι ανέκκλητες και υποβάλλονται, μαζί με την εγγύηση του άρθρου 965 παράγραφος 1 και το τυχόν πληρεξούσιο του άρθρου 1003 παράγραφος 2, στον υπάλληλο του πλειστηριασμού είτε στο γραφείο του την αμέσως προηγούμενη εργάσιμη ημέρα του πλειστηριασμού κατά τις ώρες 9 το πρωί ως 2 το απόγευμα με σύνταξη σχετικής πράξης είτε την ημέρα του πλειστηριασμού στον τόπο του από τις 4 έως τις 5 το απόγευμα, οπότε καταχωρίζονται στην έκθεση του πλειστηριασμού. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού οφείλει κατά την έναρξη του πλειστηριασμού να καταχωρίσει στην έκθεσή του τα στοιχεία ταυτότητας των πλειοδοτών που έχουν ήδη καταθέσει προσφορές και τις εγγυήσεις τους. Στις 5 το απόγευμα και εφόσον δεν υπάρχει άλλος πλειοδότης, ο οποίος αναμένει να καταθέσει προσφορά, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού κηρύσσει περαιωμένη τη διαδικασία συγκέντρωσης των προσφορών και αμέσως μετά προβαίνει δημόσια στην αποσφράγισή τους, καταχωρίζοντας το περιεχόμενό τους στην έκθεσή του. Αν υποβλήθηκε μία μόνο γραπτή προσφορά, τα πράγματα που πλειστηριάζονται κατακυρώνονται στο μοναδικό πλειοδότη, ακόμα και αν δεν παρευρίσκεται στον τόπο του πλειστηριασμού. Αν υποβλήθηκαν δύο ή περισσότερες γραπτές προσφορές ο πλειστηριασμός συνεχίζεται μέσω της υποβολής προφορικών προσφορών μόνο μεταξύ των δύο πλειοδοτών που προσέφεραν τη μεγαλύτερη τιμή με τις γραπτές προσφορές. Αν: α)

δύο ή περισσότεροι πλειοδότες κατέθεσαν γραπτές προσφορές με ίση μεγαλύτερη τιμή, η διαδικασία των προφορικών προσφορών συνεχίζεται μεταξύ αυτών, β) η γραπτή προσφορά με τη μεγαλύτερη τιμή είναι μία, και δύο ή περισσότεροι πλειοδότες έχουν καταθέσει ίσες γραπτές προσφορές με την αμέσως χαμηλότερη τιμή, στη διαδικασία των προφορικών προσφορών μετέχουν και οι πλειοδότες αυτοί. Οι προφορικές προσφορές υποβάλλονται αμέσως μετά προς τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, ο οποίος μετά την ολοκλήρωσή τους προβαίνει στην κατακύρωση. Η κατακύρωση γίνεται προς τον πλειοδότη που προσφέρει τη μεγαλύτερη τιμή, αφού πρώτα γίνει τρεις φορές πρόσκληση για μεγαλύτερη προφορική προσφορά. Αν δεν υπάρξει προφορική προσφορά τα πράγματα που πλειστηριάζονται κατακυρώνονται σε όποιον υπέβαλε τη γραπτή προσφορά με τη μεγαλύτερη τιμή, ακόμη και αν δεν παρευρίσκεται στον τόπο του πλειστηριασμού. Σε περίπτωση ίσων γραπτών προσφορών με τη μεγαλύτερη τιμή χωρίς να υποβληθεί προφορική προσφορά, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού διενεργεί αμέσως κλήρωση, από την οποία αναδεικνύεται ο υπερθεματιστής.»

#### **Άρθρο 54**

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 960 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Απόσπασμα της περίληψης αυτής, που περιλαμβάνει τα ονοματεπώνυμα του υπέρ ου και του καθ' ου η εκτέλεση, συνοπτική περιγραφή των κατασχεθέντων κινητών, την τιμή πρώτης προσφοράς, το όνομα και την ακριβή διεύθυνση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, καθώς και τον τόπο, την ημέρα και την ώρα του πλειστηριασμού, δημοσιεύεται δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού σε Ιστοσελίδα Δημοσιεύσεων Πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων, καθώς και σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στο δήμο όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού και αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στην περιφερειακή ενότητα, διαφορετικά στην έδρα της περιφέρειας, όπου υπάρχει ο δήμος.»

2. Τα εδάφια τρίτο και τέταρτο της παραγράφου 2 του άρθρου 960 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καταργούνται.



## **Άρθρο 55**

Το άρθρο 963 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Την ημέρα του πλειστηριασμού και αμέσως πριν αυτός αρχίσει πρέπει να γίνεται κήρυξη από κήρυκα στον τόπο του πλειστηριασμού και αυτό να αναφερθεί στην έκθεση του πλειστηριασμού.»

## **Άρθρο 56**

Η περίπτωση 3 του άρθρου 975 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι απαιτήσεις που έχουν ως βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας, οι απαιτήσεις των δασκάλων, καθώς και οι απαιτήσεις από αμοιβές, έξοδα και αποζημιώσεις των δικηγόρων είτε αμείβονται κατά υπόθεση είτε με πάγια περιοδική αμοιβή, εφόσον προέκυψαν μέσα στην τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού. Οι αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις των δικηγόρων για αποζημίωση λόγω λύσης της σύμβασης έμμισθης εντολής κατατάσσονται στην τάξη αυτή ανεξαρτήτως του χρόνου στον οποίο προέκυψαν. Στην ίδια τάξη υπάγονται και οι απαιτήσεις των φορέων κοινωνικής ασφάλισης αρμοδιότητας γενικής γραμματείας κοινωνικών ασφαλίσεων, εφόσον προέκυψαν έως την ημέρα του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης. Η διαίρεση του πλειστηριασμού σε ποσοστά, κατά το άρθρο 977, γίνεται μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων της τάξεως αυτής.»

## **Άρθρο 57**

Στο άρθρο 983 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Για την κατάσχεση στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος ως τρίτου το έγγραφο επιδίδεται στην έδρα του ή σε οποιοδήποτε κατάστημά του.»

## **Άρθρο 58**

1. Μετά το άρθρο 991 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 991Α ως εξής:

#### «Άρθρο 991Α

Αν αντικείμενο της κατάσχεσης είναι κινητές αξίες ή χρηματοπιστωτικά μέσα που τηρούνται σε άυλη μορφή και εκποιούνται σε χρηματιστήριο ή άλλη ρυθμιζόμενη αγορά που λειτουργεί στην ημεδαπή, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 983 επόμενα. Η κατάσχεση θεωρείται ως κατάσχεση πράγματος που βρίσκεται στα χέρια τρίτου. Η εκποίηση των κινητών αξιών ή των χρηματοπιστωτικών μέσων που κατασχέθηκαν γίνεται στο πλαίσιο δημόσιου αναγκαστικού πλειστηριασμού, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται σε αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.»

2. Μετά το άρθρο 991Α προστίθεται άρθρο 991 Β ως εξής:

#### «Άρθρο 991Β

Αν αντικείμενο της κατάσχεσης είναι μερίδια οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 983 επόμενα. Η κατάσχεση θεωρείται ως κατάσχεση απαίτησης στα χέρια τρίτου και καταλαμβάνει την αξίωση του οφειλέτη για εξαγορά των μεριδίων. Ως τρίτος προς τον οποίον επιδίδεται το προβλεπόμενο στο άρθρο 983 έγγραφο νοείται η εταιρεία διαχείρισης που έχει εκδώσει τα μερίδια.»

### **Άρθρο 59**

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 998 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο πλειστηριασμός δεν μπορεί να γίνει πριν περάσουν σαράντα ημέρες από την ημέρα που έγινε η κατάσχεση, από την 1η Αυγούστου έως και τις 15 Σεπτεμβρίου, καθώς και την προηγούμενη και την επομένη Τετάρτη της ημέρας των εκλογών για την ανάδειξη βουλευτών, αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Οργάνων Τοπικής Αυτοδιοίκησης.»

2. Μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 998 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για επαναληπτικές εκλογές και μόνο για τις περιφέρειες που διεξάγονται τέτοιες.»

## **Άρθρο 60**

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 999 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Απόσπασμα της περιλήψης αυτής, το οποίο πρέπει να περιέχει τα ονοματεπώνυμα του υπέρ ου και του καθ' ου η εκτέλεση, συνοπτική περιγραφή του ακινήτου κατά το είδος, τη θέση και την έκτασή του με τα συστατικά αυτού, μνεία του αριθμού των εγγεγραμμένων υποθηκών και προσημειώσεων, την τιμή της πρώτης προσφοράς, το όνομα και την ακριβή διεύθυνση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, καθώς και τον τόπο, την ημέρα και την ώρα του πλειστηριασμού, δημοσιεύεται σε Ιστοσελίδα Δημοσιεύσεων Πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων, καθώς και σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στο δήμο όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού και, αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα, δημοσιεύεται σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στο δήμο όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού και, αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα, δημοσιεύεται σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας, που εκδίδεται στην περιφερειακή ενότητα, διαφορετικά στην έδρα της περιφέρειας, όπου υπάγεται ο δήμος, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού.»

2. Τα εδάφια πέμπτο και έκτο της παραγράφου 3 του άρθρου 999 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καταργούνται.

## **Άρθρο 61**

Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1021 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Όταν σύμφωνα με διάταξη νόμου ή με δικαστική απόφαση ή με συμφωνία των μερών γίνεται εκούσιος πλειστηριασμός ενώπιον συμβολαιογράφου, η διαδικασία αρχίζει με έκθεση περιγραφής, η οποία συντάσσεται από δικαστικό επιμελητή και περιέχει όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 955, αν πρόκειται για κινητό, ή του άρθρου 995, αν πρόκειται για ακίνητο.»

## **Άρθρο 62**

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 1047 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Προσωπική κράτηση διατάσσεται, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ρητώς ο νόμος, και για απαιτήσεις από αδικοπραξίες. Η διάρκεια της προσωπικής κράτησης ορίζεται με την απόφαση, έως ένα έτος. Η αγωγή για απαγγελία προσωπικής κράτησης μπορεί να ασκηθεί και αυτοτελώς. Στην περίπτωση αυτή εκδικάζεται κατά το άρθρο 270 και υπάγεται στο μονομελές πρωτοδικείο. Η αγωγή αυτή, όταν ασκείται αυτοτελώς, εισάγεται είτε στο δικαστήριο της γενικής δωσιδικίας του εναγομένου, είτε στο δικαστήριο που είναι κατά τόπον αρμόδιο για την απαίτηση. Αίτηση απαγγελίας προσωπικής κράτησης που περιέχεται σε αγωγή για την απαίτηση εκδικάζεται κατά τη διαδικασία στην οποία υπάγεται η αγωγή.

2. Δεν διατάσσεται προσωπική κράτηση για απαίτηση δικαστικών εξόδων που επιδικάστηκαν από πολιτικό δικαστήριο ή για απαίτηση μικρότερη από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ.»

## **Άρθρο 63**

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 1049 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθενται περιπτώσεις δ' έως στ' ως εξής:

«δ) από 23 Δεκεμβρίου μέχρι 7 Ιανουαρίου του επόμενου έτους, ε) από τη Μεγάλη Δευτέρα μέχρι την Κυριακή του Θωμά και στ) την προηγούμενη και την επόμενη εβδομάδα των εκλογών για την ανάδειξη βουλευτών, αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Οργάνων Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για επαναληπτικές εκλογές και μόνο για τις περιφέρειες που διεξάγονται τέτοιες.»

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

### **Άρθρο 64**

#### **Τροποποίηση του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών**

Η περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 1756/1988 (Α' 35) αντικαθίσταται ως εξής:

«το μονομελές εφετείο (πολιτικό) από πρόεδρο εφετών ή εφέτη, και το τριμελές εφετείο (πολιτικό ή ποινικό) από πρόεδρο εφετών και δύο εφέτες.»

## **Άρθρο 65**

1. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 13 του ν. 3900/2010 (Α' 213), αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997 (Α' 179), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 51 του ν. 3900/2010 (Α' 213), εφαρμόζονται για την εκδίκαση των προσφυγών αυτών.»

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 79 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως ίσχυε πριν από τη θέση σε ισχύ του ν. 3900/2010, αναριθμείται σε παράγραφο 6.

3. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 5 του άρθρου 79 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η οποία προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 20 του ν. 3900/2010, το ρήμα «διακριθεί» αντικαθίσταται με το ρήμα «διακριβωθεί».

4. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 277 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 45 του ν. 3900/2010, προστίθενται τα εξής:

«Ως αντικείμενο της διαφοράς θεωρείται η διαφορά του κύριου φόρου, δασμού, τέλους ή προστίμου.

Για την έφεση και την αντέφεση ως αντικείμενο της διαφοράς, όταν από το νόμο προβλέπεται η υποβολή δήλωσης του φορολογουμένου πριν από την έκδοση της σχετικής πράξης, θεωρείται η διαφορά του κύριου φόρου, που προκύπτει ανάμεσα σε εκείνον που αντιστοιχεί στη δήλωση και σε αυτόν που καθορίστηκε με την απόφαση.

Στην περίπτωση που δεν προβλέπεται η υποβολή δήλωσης, ως αντικείμενο της διαφοράς θεωρείται το ποσό που καθορίστηκε στην πρωτόδικη απόφαση.»

5. Μετά το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 51 του ν. 3900/2010, προστίθενται τα εξής:

«Ο διοικητικός φάκελος με αναλυτική έκθεση των απόψεων της διοικητικής αρχής αποστέλλεται στο δικαστήριο εντός δεκαπέντε ημερών από την επίδοση, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 126 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, της προσφυγής.»

6. Οι προηγούμενες παράγραφοι εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς κατά την έναρξη της ισχύος του ν. 3900/2010 υποθέσεις.

7. Η παράγραφος 3 του άρθρου 277 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 45 του ν. 3900/2010, δεν εφαρμόζεται στις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού διαφορές.

## **Άρθρο 66**

Το άρθρο 61 του ν. 3900/2010 (Α' 213) αντικαθίσταται ως εξής:

### «Άρθρο 61

Οι οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργών των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων αυξάνονται ως εξής:

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2011:

α) των Προέδρων Εφετών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εξήντα τρεις,

β) των Εφετών κατά δεκαπέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε διακόσιους είκοσι,

γ) των Προέδρων Πρωτοδικών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εκατόν δύο, και

δ) των Παρέδρων - Πρωτοδικών κατά είκοσι πέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε τετρακόσιους πενήντα δύο.

2. Από την 1η Ιανουαρίου 2012:

α) των Προέδρων Εφετών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εξήντα επτά,

β) των Εφετών κατά δεκαπέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε διακόσιους τριάντα πέντε,

γ) των Προέδρων Πρωτοδικών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εκατόν έξι, και

δ) των Παρέδρων - Πρωτοδικών κατά είκοσι πέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε τετρακόσιους εβδομήντα επτά.

3. Από την 1η Ιανουαρίου 2013:

- α) των Προέδρων Εφετών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εβδομήντα ένα,
- β) των Εφετών κατά δεκαπέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε διακόσιους πενήντα,
- γ) των Προέδρων Πρωτοδικών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εκατόν δέκα, και
- δ) των Παρέδρων - Πρωτοδικών κατά είκοσι πέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε πεντακόσιους δύο.»

## **Άρθρο 67**

1. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 99 του Ποινικού Κώδικα, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παράγραφος 5 του ν. 3090/2002 (Α' 329), η φράση «στην παράγραφο 2 του άρθρου 100Α» αντικαθίσταται με τη φράση «στην παράγραφο 3 του άρθρου 100».

2. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του ν. 3126/2003 (Α' 66), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3961/2011 (Α' 97), η φράση «τέταρτου εδαφίου» αντικαθίσταται με τη φράση «τρίτου εδαφίου».

3. Στο δεύτερο στίχο της παραγράφου 1 του άρθρου 100 του Ποινικού Κώδικα, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 3904/2010 (Α' 218), μετά τις λέξεις «τρία έτη» τίθενται οι λέξεις «και μέχρι πέντε έτη».

## **Άρθρο 68**

Η παράγραφος 5 του άρθρου 6 του νομοθετικού διατάγματος 3026/1954 (Α' 235) όπως προστέθηκε με το άρθρο 33 του ν. 3910/2011 (Α' 11) συμπληρώνεται ως εξής:

- α) Στο πρώτο εδάφιο μετά τη λέξη «Εισαγγελία» προστίθενται οι λέξεις «ή στο Ειρηνοδικείο».
- β) Στο δεύτερο εδάφιο μετά τη λέξη «Εισαγγελίας» προστίθενται οι λέξεις «ή του Ειρηνοδικείου».

## **Άρθρο 69**

Στην παράγραφο 6 του άρθρου 73 του ν. 2812/2000 (Α' 67), όπως ισχύει, προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Η ανωτέρω ρύθμιση δεν καταλαμβάνει τους προϊσταμένους των τμημάτων Τεκμηρίωσης και Πληροφορικής.»

## **Άρθρο 70**

Η παράγραφος 3 του άρθρου 7 του ν.δ. 1544/1942 (Α' 189) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στο τέλος, που επιβάλλεται κατά το άρθρο 2 του ν. ΓΠΟΗ/1912 δεν υπόκεινται οι αγωγές περί εξαλείψεως υποθήκης και προσημειώσεως, καθώς και περί ακυρώσεως πλειστηριασμού.»

## **Άρθρο 71**

Στην παράγραφο 6 του άρθρου 14 του ν. 3917/2011 (Α' 22) προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ομοίως, καταργείται η περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν. 2472/1997, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 12 παράγραφος 1 του ν. 3873/2009 (Α' 136).»

## **Άρθρο 72**

Μεταβατικές διατάξεις

1. Όλα τα χρηματικά ποσά που ορίζουν οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας σε ευρώ, επιτρέπεται να αυξομειώνονται με διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Στις δίκες που κατά την εισαγωγή του παρόντος νόμου είναι εκκρεμείς στον πρώτο βαθμό, οι διαδικαστικές πράξεις ρυθμίζονται από τις διατάξεις του, όσες όμως είχαν ενεργηθεί πριν από την εισαγωγή του ρυθμίζονται από το προγενέστερο δίκαιο.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 214Α και 233 παράγραφοι 2-4 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται και στις αγωγές που ασκήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του και δεν έχουν ακόμη συζητηθεί.

4. Το παραδεκτό των ενδίκων μέσων, το επιτρεπτό των προβαλλόμενων λόγων και ο χρόνος της άσκησής τους κρίνονται σύμφωνα με το νόμο που ισχύει κατά το χρόνο που δημοσιεύεται η απόφαση. Στα ένδικα μέσα που είχαν ασκηθεί πριν από την έναρξη



ισχύος του παρόντος νόμου εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 2.

5. Οι σχετικές με την αναγκαστική εκτέλεση, διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στις εκτελέσεις που αρχίζουν μετά την έναρξη της ισχύος του. Τα άρθρα 959 παράγραφος 2, 963 και 975 παράγραφος 3 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται και επί πλειστηριασμών, που θα διενεργηθούν μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

6. Οι διατάξεις των άρθρων 960 παράγραφος 2 εδάφιο β' και 999 παράγραφος 3 εδάφιο β' του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθούν σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και θα εξειδικεύει τους όρους δημιουργίας της κατάλληλης υποδομής της Ιστοσελίδας Δημοσιεύσεων Πλειστηριασμών, τις απαιτούμενες προϋποθέσεις και τις λοιπές λεπτομέρειες για τη δημοσίευση του αποσπάσματος της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης.

7. Η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 119 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθεί σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο οποίο θα ορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται.

8. Η κατάθεση της αγωγής με ηλεκτρονικά μέσα, η σύνταξη της έκθεσης κατάθεσης με ηλεκτρονικά μέσα και η τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου αγωγών όπως αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 215 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθεί σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και στο οποίο θα ορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται και θα αποδεικνύεται η με ηλεκτρονικά μέσα κατάθεση της αγωγής, η με ηλεκτρονικά μέσα σύνταξη της έκθεσης κατάθεσης της αγωγής και η τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου αγωγών.

9. Οι διατάξεις των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 270 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθούν σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα, που θα εκδοθεί ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και στο οποίο θα ορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της και ειδικότερα η διεξαγωγή της συζήτησης και η εξέταση προσώπων από το

δικαστήριο με τεχνολογικά μέσα, όταν τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται εκτός της αίθουσας του δικαστηρίου και σε άλλο τόπο.

10. Η διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 122 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθεί σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο οποίο θα ορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται.

11. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων προσδιορίζεται ειδικότερα ο τρόπος καταβολής και είσπραξης τελών και ενσήμων για τα δικόγραφα που κατατίθενται και επιδίδονται ηλεκτρονικά.

12. Η παράγραφος 2 του άρθρου 1047 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζεται και στις αγωγές που εκκρεμούν κατά τη δημοσίευση του παρόντος.

13. Στην αρμοδιότητα των μονομελών δικαστηρίων του άρθρου 19 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας υπάγονται οι εφέσεις που ασκούνται μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

14. Η παράγραφος 3 του άρθρου 7 του νομοθετικού διατάγματος 1544/1942 εφαρμόζεται στις αγωγές που ασκούνται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

### **Άρθρο 73** **Καταργούμενες διατάξεις**

1. Με τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου καταργούνται:
- α) Η παράγραφος 1 του άρθρου 90 του νομοθετικού διατάγματος 17.7/13.8.1923.
  - β) Οι περιπτώσεις ιδ' και ιε' της υποπαραγράφου 1 της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. δ. 1017/1971 (Α' 209).
  - γ) Το άρθρο 64 του ν. 3659/2008 (Α' 77).

### **Άρθρο 74**

1. Οι δικηγορικοί σύλλογοι, οι οποίοι δεν έχουν προβεί σε σύσταση Λογαριασμού Ενίσχυσης και Αλληλοβοήθειας Δικηγόρων (ΛΕΑΔ), κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 31 παρ. 2 του ν. 2676/1999 (Α' 1), μέσα στην ταχθείσα από τη διάταξη αυτή προθεσμία, μπορεί να προβούν σε σύσταση ΛΕΑΔ, με απόφαση της

Γενικής Συνέλευσης των μελών τους, και όταν τα μέλη τους υπολείπονται των είκοσι.

2. Λογαριασμοί Ενίσχυσης και Αλληλοβοήθειας Δικηγόρων οι οποίοι συστήθηκαν από δικηγορικούς συλλόγους μετά την εκπνοή της προθεσμίας του άρθρου 31 παρ. 2 του ν. 2676/1999, λογίζονται νομίμως συσταθέντες.

3. Δικηγορικός σύλλογος που συστήνει ΛΕΑΔ, μπορεί να μεταβιβάσει σε αυτόν, χωρίς την καταβολή φόρου, τέλους ή δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου, οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων προσώπων, πάγια περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν αυτοδικαίως σε αυτόν, κατά την παρ. 4 του άρθρου 31 του ν. 2676/1999 ως καθολικό διάδοχο του καταργηθέντος κατά την παράγραφο 1 του άρθρου τούτου Ταμείου Προνοίας Δικηγόρων. Τούτο ισχύει και ως προς τους ΛΕΑΔ που συστήθηκαν από δικηγορικούς συλλόγους μετά την εκπνοή της προθεσμίας του άρθρου 31 παρ. 2 του ν. 2676/1999.

4. Ορίζεται ως πόρος των ΛΕΑΔ ποσοστό 5% επί των κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 96 του ν.δ. 3026/ 1954 «Κώδικας Δικηγόρων» (Α' 235) «ποσών αναφοράς», προκαταβαλλόμενο από δικηγόρους που είναι μέλη του οικείου ΛΕΑΔ στον αντίστοιχο Δικηγορικό Σύλλογο, προς απόδοση στο ΛΕΑΔ, επί διενεργείας παραστάσεων ή παροχής υπηρεσιών που προβλέπει η ως άνω διάταξη. Για την αναπροσαρμογή του ποσοστού τούτου έχει εφαρμογή η παράγραφος 2 του άρθρου 96 του Κώδικα Δικηγόρων.

5. Εγκρίνονται και ισχυροποιούνται οι γενόμενες μέχρι τώρα εκ μέρους Δικηγορικών Συλλόγων, προς απόδοση στον αντίστοιχο ΛΕΑΔ, παρακρατήσεις ποσοστού από προεισπραχθείσες δικηγορικές αμοιβές κατά την παράγραφο 7 του άρθρου 96 του Κώδικα Δικηγόρων ή εισπράξεις από δικηγόρους, προς απόδοση στον αντίστοιχο ΛΕΑΔ, προκαταβληθέντων ποσοστών επί «ποσών αναφοράς», επί διενεργείας παραστάσεων ή παροχής υπηρεσιών κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 96 του Κώδικα Δικηγόρων.

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος άρθρου καταλαμβάνουν και την έκδοση της κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δυνάμει της παρεχόμενης με τη δεύτερη πρόταση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 96 του Κώδικα Δικηγόρων νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως.

## **Άρθρο 75**

1. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 432 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας απαλείφεται η φράση «ή του κλητηρίου θεοπίσματος».

2. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 432 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Στην περίπτωση αυτή δεν είναι αναγκαίος ο διορισμός συνηγόρου σύμφωνα με τα άρθρα 340 παρ. 1 και 376.»

3. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 3213/2003 (Α' 309) αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την κατηγορία, εφόσον γι' αυτήν έχει ασκηθεί δίωξη ή απαγγελθεί κατηγορία σε βαθμό κακουργήματος, αποφαίνεται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό το συμβούλιο των εφετών.»

4. Οι οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργών πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης αυξάνονται ως εξής:

α) των προέδρων εφετών κατά μία και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εκατόν τέσσερις, β) των εισαγγελέων εφετών κατά τρεις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε σαράντα τέσσερις, γ) των εφετών κατά δεκαέξι και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε τετρακόσιες είκοσι, δ) των αντεισαγγελέων εφετών κατά επτά και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εκατόν έντεκα, με ισάριθμη μείωση των προβλεπόμενων οργανικών θέσεων στον εισαγωγικό βαθμό.

5. Στο άρθρο 9 του ν. 3907/2011 (Α' 7) προστίθεται παράγραφος 9 ως εξής:

«9. Για τους δικηγόρους που διορίζονται στη θέση του διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, καθώς και στη θέση του διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας Ασύλου αναστέλλεται η άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας τους στις ως άνω θέσεις. Η ισχύς της παρούσας παραγράφου αρχίζει από τη δημοσίευση του ν. 3907/2011 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

## Άρθρο 76

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 52 του ν. 3691/2008 (Α' 166) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στα υπόχρεα πρόσωπα του άρθρου 5 που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις τους από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, των σχετικών κανονισμών και αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των υπουργικών αποφάσεων και των αποφάσεων της Αρχής του άρθρου 7 ή των αρμόδιων αρχών, επιβάλλονται με αποφάσεις των τελευταίων, σωρευτικά ή διαζευκτικά, είτε η λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων εντός τακτού χρονικού διαστήματος, είτε μία ή περισσότερες από τις κατωτέρω κυρώσεις:

α) Στα υπόχρεα νομικά πρόσωπα:

i) πρόστιμο σε βάρος του νομικού προσώπου από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής από πενήντα χιλιάδες (50.000) μέχρι δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ,

ii) πρόστιμο σε βάρος των μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, των διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων του νομικού προσώπου, υπεύθυνων για την τέλεση των παραβάσεων ή ασκούντων ανεπαρκή έλεγχο ή εποπτεία επί των υπηρεσιών, υπαλλήλων και δραστηριοτήτων του νομικού προσώπου, λαμβανομένης υπόψη της θέσης ευθύνης και των εν γένει καθηκόντων τους, από πέντε χιλιάδες (5.000) μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής από δέκα χιλιάδες (10.000) μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ,

iii) απομάκρυνση των ανωτέρω προσώπων από τη θέση τους, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, και απαγόρευση ανάληψης άλλης αντίστοιχης θέσης,

iv) απαγόρευση της άσκησης ορισμένων δραστηριοτήτων του νομικού προσώπου, της ίδρυσης νέων υποκαταστημάτων στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα ή της αύξησης του Μετοχικού Κεφαλαίου αν πρόκειται για ανώνυμη εταιρεία,

v) σε περίπτωση σοβαρών ή/και επανειλημμένων παραβάσεων, οριστική ή προσωρινή ανάκληση ή αναστολή για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα της άδειας λειτουργίας του νομικού προσώπου ή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

β) Στα υπόχρεα φυσικά πρόσωπα:

i) τα πρόστιμα της περίπτωσης α' στοιχείο ii,

ii) οριστική ή προσωρινή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής ή επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

Καμία κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση προς παροχή εξηγήσεων των νόμιμων εκπροσώπων του νομικού

προσώπου ή των υπεύθυνων για την τέλεση της παράβασης φυσικών προσώπων, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 51 παράγραφος 3.»

2. Στο άρθρο 3 του ν.δ. 1059/1971 (Α' 270) προστίθεται εδάφιο τελευταίο ως εξής:

«Οι σχετικές αποφάσεις και τα βουλεύματα αποστέλλονται από τις δικαστικές αρχές στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία, με ευθύνη της, τα διαβιβάζει αμέσως στις διατασσόμενες από αυτές τράπεζες.»

### **Άρθρο 77** **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται ειδικότερα στις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 19 Ιουλίου 2011

## **ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ**

**στο σχέδιο νόμου «Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις»**

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'**

#### **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

##### **Α. ΓΕΝΙΚΑ - ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ**

Με την υπ' αριθμόν 31919/09.04.2010 Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συστήθηκε ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή για τη διατύπωση προτάσεων με σκοπό την επιτάχυνση και τον εξορθολογισμό της πολιτικής δίκης. Η επιτροπή αυτή, αφού μελέτησε τις υποβληθείσες προτάσεις φορέων της πράξεως και τα κατά καιρούς εκπονηθέντα σχέδια τροποποιήσεων του ΚΠολΔ, ιδίως δε εκείνο της Επιτροπής, που συστήθηκε με την υπ' αριθμόν 66492/13.06.2008 Υπουργική Απόφαση, ορισμένες από τις προτάσεις του οποίου υιοθετήθηκαν, προέβη στη διατύπωση σχεδίου νόμου με το οποίο τροποποιούνται όσες ρυθμίσεις του ΚΠολΔ αποδείχθηκαν μέχρι σήμερα προβληματικές. Οι τροποποιήσεις αυτές, αποβλέπουν στην απλοποίηση της διαδικασίας και στην επιτάχυνσή της, με απόλυτο σεβασμό πάντως της συνοχής και της αρχιτεκτονικής του ΚΠολΔ.

Επειδή, ο ΚΠολΔ αποτελεί στις βασικές του επιλογές ένα άρτιο σύστημα απονομής της δικαιοσύνης, με βαθιές ρίζες στην ελληνική πραγματικότητα, ενσυνειδήτως αποφεύχθηκαν απερίσκεπτες ανατροπές. Οι θεμελιώδεις αρχές τούτου, η εσωτερική συνοχή και η συνέπειά του δεν πρέπει να υπονομεύονται από πειραματισμούς και να θυσιάζονται στο βωμό εφήμερων και συγκυριακών προτεραιοτήτων. Τα προβλήματα της απονομής δικαιοσύνης στη Χώρα μας, δεν έχουν κατά κανόνα θεσμικό αλλά λειτουργικό υπόβαθρο. Προκρίθηκαν έτσι τροποποιήσεις σε ζητήματα όπου υπάρχει αδήριτη ανάγκη νομοθετικής επεμβάσεως. Μόνον οι πρακτικά εφαρμόσιμες τροποποιήσεις, οι οποίες εκσυγχρονίζουν ή επιταχύνουν και εν γένει βελτιώνουν εμφανώς την παροχή έννομης προστασίας ή αίρουν μακροχρόνιες διαφωνίες που διχάζουν ή ταλαιπωρούν αδικαιολόγητα την πράξη, αποτελούν αντικείμενο της μεταρρύθμισης. Το παρόν σχέδιο νόμου έχει ως αφητηρία τον απόλυτο σεβασμό στα δικαιώματα των διαδίκων και στον καθοριστικό ρόλο των δικαστικών λειτουργιών και των δικηγόρων στην απονομή της δικαιοσύνης, αλλά και (των δικαστικών

υπαλλήλων και δικαστικών επιμελητών) τον σημαντικό ρόλο στη δικαστική και εξώδικη διαδικασία.

Με την ενεργό σκέψη ότι πρέπει να διαφυλαχθεί και αποκατασταθεί η συνέχεια, η ενότητα και η συνοχή του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και προκειμένου να ικανοποιηθεί το αίτημα για ταχύτερη, ορθότερη, απλούστερη και ουσιαστικότερη απονομή της δικαιοσύνης, τίθενται οι ακόλουθοι κύριοι στόχοι:

α) Η ενίσχυση της διαφάνειας, της σοβαρότητας και της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας.

β) Η διεύρυνση των δυνατοτήτων για την εξώδικαστική επίλυση των διαφορών.

γ) Η διεύρυνση των δυνατοτήτων για την ανεύρεση της ουσιαστικής αλήθειας.

δ) Η αναβάθμιση της διαδικασίας.

ε) Η ομοιόμορφη ρύθμιση ομοίων δικονομικών καταστάσεων.

στ) Η αποφυγή δημιουργίας πρόσθετων νομικών και πρακτικών προβλημάτων, δικονομικών απαραδέκτων και ελαττωμάτων.

ζ) Η προσπάθεια επιτάχυνσης της δίκης χωρίς παράλληλη θυσία της ορθής απονομής της δικαιοσύνης.

η) Η αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογικών εξελίξεων που θα διευκολύνουν τη δυνατότητα της ενδοδιαδικαστικής ή εξώδικης ηλεκτρονικής διακίνησης των δικογράφων, εγγράφων, κ.λ.π. και επικοινωνίας των παραγόντων της δίκης, ώστε να υπάρχει το απαραίτητο βασικό νομοθετικό θεμέλιο για την εισαγωγή στο πεδίο της δικαιοσύνης των πολιτικών δικαστηρίων της ηλεκτρονικής υποβολής δικογράφων, της ηλεκτρονικής άσκησης ενδίκων βοηθημάτων και ενδίκων μέσων και της ηλεκτρονικής επίδοσης (κοινοποίησης) εγγράφων (δικογράφων).

Από τις προτάσεις του σχεδίου, που συμβάλλουν στην επιτάχυνση και τον εξορθολογισμό της διαδικασίας, αναφέρονται, σε συντομία, οι ακόλουθες:

I. Ρυθμίσεις που συμβάλλουν στην επιτάχυνση και τον εξορθολογισμό της πολιτικής δίκης

1. Στην επιτάχυνση της διαδικασίας και στην εξοικονόμηση δικαστικού μόχθου αποβλέπουν ιδίως οι ρυθμίσεις:

α) που αναθέτουν την εκδίκαση της εφέσεως κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων στο μονομελές πρωτοδικείο (αντί στο πολυμελές που ισχύει μέχρι σήμερα) και της εφέσεως κατά των αποφάσεων των μονομελών πρωτοδικείων στο εφετείο, που δικάζει όμως με μονομελή σύνθεση (αντί με τριμελή που ισχύει μέχρι σήμερα). Ανάλογους σκοπούς επιδιώκει και η διάταξη, που παραπέμπει την εκδίκαση της αναιρέσεως κατά των αποφάσεων μονομελών δικαστηρίων στον Αρειο Πάγο με τριμελή σύνθεση (αντί της πενταμελούς που ισχύει μέχρι σήμερα). Οι ρυθμίσεις αυτές, σε



συνδυασμό με την αύξηση της αρμοδιότητας των μονομελών πρωτοδικείων και των ειρηνοδικείων, θα συμβάλουν αποφασιστικά στην επιτάχυνση της παροχής έννομης προστασίας

β) που επιτρέπουν τη θεραπεία της πραγματικής (όχι της νομικής) αοριστίας της αγωγής και προφορικά κατά τη συζήτηση, επιφορτίζοντας τον δικαστή με το καθήκον να υποδεικνύει στους διαδίκους τη συμπλήρωση των ισχυρισμών, που διατυπώθηκαν ατελώς και αορίστως

γ) που επανεισάγουν τα τεκμήρια ερημοδικίας και αποκαθιστούν εν γένει τη φυσιογνωμία της ερήμην δίκης, όπως ίσχυε προ του ν. 2915/2001

δ) που αναμορφώνουν το πλαίσιο για τη συμβιβαστική επίλυση των διαφορών με την κατάργηση της υποχρεωτικότητας της απόπειρας εξώδικης επίλυσης του άρθρου 214 Α, που απέτυχε στην πράξη, και παρέχουν τη δυνατότητα καταρτίσεως δικαστικού συμβιβασμού αμέσως μετά την κατάθεση της αγωγής και ανεξαρτήτως στάσεως δίκης. Σημαντική ώθηση θα προκαλέσει οπωσδήποτε και η ενεργός παρέμβαση του δικαστηρίου στη διαμόρφωση κατάλληλου κλίματος για την επίτευξη συμβιβασμού σε κάθε στάση της δίκης, όπως επίσης και η ρητή πλέον πρόβλεψη ότι ο δικαστικός συμβιβασμός που περιλαμβάνεται στα πρακτικά του δικαστηρίου, θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τίτλος για την εγγραφή ή εξάλειψη υποθήκης.

- Στον μετριασμό των καθυστερήσεων κατά την εκδίκαση υποθέσεων αποβλέπει η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία προτάσσεται η συζήτηση των υποθέσεων για τις οποίες δεν θα διεξαχθεί εμμέριση απόδειξη.

- Στην επιτάχυνση της δίκης και στη μείωση δικαστικής ύλης αποβλέπει και η επάνοδος στο προ του ν. 3388/2005 νομικό καθεστώς, αναφορικά με την θεσπισθείσα από το νόμο αυτόν υποχρέωση προς άσκηση (κύριας) αγωγής μέσα σε τριάντα ημέρες από την έκδοση της αποφάσεως, που διατάσσει ασφαλιστικό μέτρο. Εάν εξαιρεθούν οι περιπτώσεις της συντηρητικής κατάσχεσης, της μεσεγγύησης και της προσωρινής επιδίκασης της απαίτησης, στις υπόλοιπες περιπτώσεις ο διάδικος δεν θα είναι υποχρεωμένος πλέον στην άσκηση (κύριας) αγωγής, παρά μόνον αν διατάξει για αυτό ειδικά ο δικαστής. Το σύστημα αυτό αποδείχθηκε ευέλικτο και είχε επιτύχει απόλυτα στην πράξη.

2. Στον εξορθολογισμό κυρίως της διαδικασίας κατατείνουν μεταξύ άλλων οι ρυθμίσεις:

- των άρθρων 5 και 6 του σχεδίου, που αναμορφώνουν την κατά τόπον αρμοδιότητα επί αξιώσεων από αδικπραξία και διατροφή. Επιβάλλεται πράγματι από τη λογική και το δίκαιο όλες συλλήβδην

οι διαφορές από αδικοπραξία να μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός ή επίκειται η επέλευσή του, όπως επίσης επιβάλλεται και όλες οι αξιώσεις διατροφής να μπορούν να εισαχθούν στο δικαστήριο του τόπου όπου έχει την κατοικία του ή τη διαμονή του ο δικαιούχος της διατροφής. Με τις νέες αυτές ρυθμίσεις ο ΚΠολΔ ευθυγραμμίζεται με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις του Κανονισμού 44/2001 (Βρυξέλλες Ι)

- των άρθρων 8, 9 και 10 που θεσπίζουν το νομοθετικό πλαίσιο για την κατάθεση και επίδοση δικογράφων με ηλεκτρονικά μέσα, ρύθμιση η οποία όμως θα ενεργοποιηθεί στην πράξη και θα ισχύσει μετά από έκδοση ειδικού προεδρικού διατάγματος, που θα ορίζει και τις λεπτομέρειες.

- των άρθρων 11 και 14 του σχεδίου, που καθιερώνουν πλέον ως εξαιρετέα και μη εργάσιμη ημέρα και το Σάββατο, κατά το οποίο δεν μπορούν να γίνουν οι επιδόσεις

- του άρθρου 12 του σχεδίου, όπου ορίζεται πλέον ότι το επιδιδόμενο έγγραφο θα πρέπει να παραδίδεται σε ενήλικο (και ουδέποτε σε ανήλικο), όταν ο παραλήπτης απουσιάζει από την κατοικία του. Προφανώς η μεταβολή αυτή αποσκοπεί στην προστασία του ανηλίκου

- του άρθρου 21 του σχεδίου, που εντάσσει στις εγγραπτές αγωγές στα βιβλία διεκδικήσεων και τις αγωγές διάρρηξης δικαιοπραξίας ως καταδολιευτική

- των άρθρων 23, 24 και 26 του σχεδίου, που διαφοροποιούν ευκρινώς τις διαδικασίες ενώπιον των πολυμελών και μονομελών πρωτοδικείων, ώστε να αποφεύγονται αδικαιολόγητες συγχύσεις

- του άρθρου 45 του σχεδίου, που προσθέτει νέο λόγο αναψηλαφήσεως, αν στην έκδοση της προσβαλλόμενης αποφάσεως συνέπραξε δικαστής, που καταδικάστηκε για δωροληψία ή για παράβαση καθήκοντος

- του άρθρου 46 του σχεδίου, που καταργεί την θεσπισθείσα με το ν. 2915/2001 πολυτελή διαδικασία του προελέγχου των αιτήσεων αναιρέσεως, που έχει περιπέσει σε πλήρη αχρησία

- του άρθρου 50 του σχεδίου, που καταργεί τη θεσπισθείσα με το ν. 3388/2005 δυνατότητα ασκήσεως αναιρέσεως σε υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, με παραγωγή αποτελεσμάτων και για τους διαδίκους

- του άρθρου 53 του σχεδίου, που επιβάλλει την υποβολή προφορικών προσφορών στον υπάλληλο του πλειστηριασμού αμέσως και όχι μετά από μισή ώρα μετά την αποσφράγιση των εγγραφών προσφορών, που ορίζει το άρθρο 959 παράγραφος 2 εδάφιο 9 ΚΠολΔ, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το ν.

3714/2008, αφήνοντας ανοικτό τον χώρο για πλείστες όσες αθέμιτες συναλλαγές

- του άρθρου 57, που αποσαφηνίζει ότι στην κατάσχεση στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος ως τρίτου, το κατασχετήριο έγγραφο θα πρέπει να επιδίδεται όχι μόνον στην έδρα του πιστωτικού ιδρύματος, αλλά και σε οποιοδήποτε υποκατάστημα του.

- του άρθρου 58 του σχεδίου, όπου εισάγονται ρυθμίσεις που ικανοποιούν ανάγκες δικονομικής προστασίας σύγχρονων μορφών συναλλαγής (εκτέλεση στα χέρια τρίτου αμοιβαίων κεφαλαίων κ.λ.π.)

Στη διαφάνεια και στην τόνωση του υγιούς ανταγωνισμού συμβάλλει και η πρόβλεψη (άρθρα 54 και 60 του σχεδίου) δημοσίευσης αποσπάσματος της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης στην ιστοσελίδα δημοσιεύσεων πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών, που πρόκειται να διαμορφωθεί με προεδρικό διάταγμα, που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Επίσης, με διατάξεις του νομοσχεδίου (άρθρα 40 και 41) προσαρμόζεται το δίκαιο της απόδειξης στις νέες τεχνολογικές εξελίξεις (λ.χ. ρυθμίζεται το ηλεκτρονικό έγγραφο).

## **B. ΕΙΔΙΚΑ-ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ**

### **Άρθρο 1**

Με το άρθρο 1 του σχεδίου αντικαθίσταται το άρθρο 9 ΚΠολΔ και προστίθεται στο τέλος του ένα εδάφιο. Με αυτή την προσθήκη επιλύεται η αμφισβήτηση ως προς τον τρόπο υπολογισμού της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς σε περίπτωση επικουρικής σώρευσης αγωγών υπέρ της άποψης, ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το κατ' αξία ανώτερο αίτημα των περισσότερων επικουρικών σωρευόμενων αιτημάτων.

### **Άρθρα 2-3**

Επίσης, με τα άρθρα 2 και 3 του σχεδίου αναπροσαρμόζονται δραστικά στα άρθρα 14 και 16 ΚΠολΔ τα όρια (χρηματικά ποσά) των ειρηνοδικείων και των μονομελών πρωτοδικείων, προκειμένου αυτά να ανταποκρίνονται στις σημερινές ανάγκες κατανομής της καθ' ύλην αρμοδιότητας. Έτσι, αναπροσαρμόζεται σε 20.000 ευρώ (αντί για το ποσό των 12.000 ευρώ που είναι σήμερα) το ποσό που μνημονεύεται στο άρθρο 14 παράγραφος 1 α' ΚΠολΔ, και σε 600 ευρώ (αντί για το ποσό των 450 ευρώ που είναι σήμερα) το ποσό

που μνημονεύεται στο άρθρο 14 παράγραφος 1 β' ΚΠολΔ. Επίσης, αναπροσαρμόζεται σε 120.000 ευρώ το ποσό που μνημονεύεται στα άρθρα 14 παράγραφος 2 και 16 ΚΠολΔ. Με την αναπροσαρμογή (αύξηση) των αντίστοιχων χρηματικών ποσών, η οποία πρέπει να συνδυαστεί με τον αυξημένο ρόλο που προβλέπεται για το μονομελές πρωτοδικείο, θα επέλθει εκ των πραγμάτων και σοβαρή μείωση της επιβάρυνσης των πολυμελών πρωτοδικείων.

Οι διαφορές οικογενειακού δικαίου (681 Β ΚΠολΔ) μεταφέρθηκαν στην εξαιρετική αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου (17 αριθ. 1 ΚΠολΔ) δυνάμει του άρθρου 8 ΙΙ του ν. 2145/1993, χωρίς συγχρόνως να απομακρυνθούν ρητά από το άρθρο 16 αρ. 10 ΚΠολΔ. Το άρθρο 16 αριθ. 10 ΚΠολΔ καταργείται ήδη ρητώς.

#### **Άρθρο 4**

Από όλες τις δυνατές επιλογές, προκρίθηκε για την αποσυμφόρηση των υποθέσεων αυτή που προκαλεί τα λιγότερα προβλήματα. Οι αποφάσεις των ειρηνοδικείων θα κρίνονται στο μέλλον κατ' έφεση από το μονομελές πρωτοδικείο. Ακόμη, οι αποφάσεις των μονομελών πρωτοδικείων θα ελέγχονται από το εφετείο, που θα έχει στη σύνθεση του έναν μόνον εφέτη. Όλες οι αποφάσεις που εκδίδονται από δικαστήριο μονομελούς συνθέσεως θα κρίνονται κατ' αναίρεση από τον Αρειο Πάγο, που θα δικάζει με τριμελή σύνθεση.

Η κρίση επί της ουσίας της υποθέσεως κατ' έφεση γίνεται κατά κανόνα με βάση το υλικό και τα στοιχεία της πρωτοβάθμιας δίκης, όπως αυτά περιέχονται στα πρακτικά. Δεν λαμβάνει εκεί χώρα διαζώσης επανεκδίκαση της υποθέσεως, ώστε να είναι απολύτως απαραίτητη και η γνώμη περισσότερων δικαστών. Στην πράξη, το ιστορικό της υποθέσεως και σήμερα άλλωστε μόνον ο εισηγητής το επεξεργάζεται (κατά κανόνα). Αν προκύψουν κρίσιμα νομικά προβλήματα, ο δρόμος της αναίρεσης είναι πάντοτε ανοικτός.

Οι ρυθμίσεις, οι οποίες αφορούν στα δικαστήρια πολυμελούς συνθέσεως, που δικάζουν κατά τεκμήριο τις σημαντικότερες υποθέσεις, παραμένουν άθικτες. Επίσης, παρέμεινε ανέπαφη και η ρύθμιση που προβλέπει την παραπομπή της εκδίκασης της υποθέσεως στην Ολομέλεια, αν η απόφαση λαμβάνεται με πλειοψηφία μιας ψήφου (ΚΠολΔ 563 ΙΙ 3), ώστε να κρίνονται από ευρύτερο σώμα και οι αποφάσεις των μονομελών δικαστηρίων, όταν αντιμετωπίζουν αμφισβητούμενα νομικά ζητήματα.

Μετά την ανωτέρω ρύθμιση καθίσταται αναγκαία και η αντίστοιχη τροποποίηση του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Καταστάσεως Δικαστικών Λειτουργών (άρθρα 4 και 23 του ν.

1756/1988). Η τροποποίηση αυτή επέρχεται με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 64.

## **Άρθρο 5**

Με το άρθρο 5 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 35 (Ειδική δωσιδικία αδικοπραξίας), και καταργείται το άρθρο 40 Α ΚΠολΔ.

Το ισχύον άρθρο 35 ΚΠολΔ καταλαμβάνει μόνον τις αξιόποινες πράξεις, ενώ το άρθρο 40 Α ΚΠολΔ θεσπίστηκε, με σκοπό να καταστούν αρμόδια για τις αδικοπρακτικές αξιώσεις από αυτοκινητικές διαφορές και τα δικαστήρια του τόπου του αυτοκινητικού ατυχήματος, λόγω της προφανούς τους σύνδεσης με το ατύχημα. Η ίδια αιτιολογία διαπιστώνεται σε κάθε αδικοπραξία, διότι το δικαστήριο του τόπου, όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός, είναι το πλέον κατάλληλο να εκδικάσει κάθε διαφορά από αδικοπραξία, λόγω της μεγάλης εγγύτητάς του με την τελευταία. Η λύση αυτή εναρμονίζεται, εξάλλου, με τη διάταξη του άρθρου 5 σημείωση 3 Κανονισμού 44/2001. Κρίνεται σκόπιμο να περιληφθεί στη διατύπωση του νέου άρθρου 35 και ο τόπος, όπου επίκειται η επέλευση του ζημιογόνου γεγονότος, ώστε να περιλάβει η νέα ρύθμιση ρητά ακόμη και αγωγές παραλείψεως με αίτημα την παρεμπόδιση επικείμενης αδικοπραξίας (βλ. και Έκθεση Schlosser, αριθ. 134). Επισημαίνεται, ακόμη, ότι δεν κρίνεται σκόπιμη η περαιτέρω διευκρίνιση του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός («ή επήλθε το ζημιογόνο αποτέλεσμα»), μολονότι το ισχύον άρθρο 35 ΚΠολΔ ερμηνεύεται έτσι ως προς τη τέλεση των αξιοποινών πράξεων, μέσω παραπομπής στο άρθρο 16 Π.Κ. Η ίδια ερμηνεία θα εξακολουθεί να ισχύει ως προς τις αξιόποινες πράξεις και υπό το νέο άρθρο 35 ΚΠολΔ. Επειδή, όμως, ο σχετικός όρος δεν έχει ακόμη απολύτως αποκρυσταλλωθεί στη νομολογία του ΔΕΕ όσον αφορά γενικότερα στις αδικοπραξίες, φαίνεται ορθότερο να επαφίεται στη νομολογία η ερμηνεία και η εννοιολογική του οριοθέτηση, ιδίως όταν πρόκειται για αδικοπραξία, η οποία δεν στοιχειοθετεί και ποινικό αδίκημα.

## **Άρθρο 6**

Με το άρθρο 6 του σχεδίου εισάγεται νέο άρθρο 39 Α.

Η νομολογία θεωρεί ότι οι εκατέρωθεν αξιώσεις διατροφής ακόμη και μεταξύ ανιόντων και κατιόντων ή αδελφών, αφορούν σε δικαιώματα απορρέοντα από τον γάμο και τις στεγάζει έτσι στο άρθρο 39 ΚΠολΔ. Η λύση αυτή, που επιβλήθηκε στην πράξη για κοινωνικούς λόγους, συναντά σοβαρές δογματικές επιφυλάξεις. Ακολουθώντας τις διεθνείς τάσεις προστασίας του δικαιούχου της

διατροφής, υιοθετείται η ρύθμιση του άρθρου 5 σημείο 2 του Κανονισμού 44/2001(Βρυξέλλες Ι).

## **Άρθρο 7**

Με το άρθρο 7 του σχεδίου αντικαθίστανται όλες οι διατάξεις του άρθρου 96 ΚΠολΔ ως προς τον τύπο χορήγησης της πληρεξουσιότητας. Με τη νέα ρύθμιση αφ' ενός απλοποιείται η διαδικασία χορήγησης της πληρεξουσιότητας και αφ' ετέρου επεκτείνεται σε όλα τα δικαστήρια και σε όλες τις διαδικασίες η δυνατότητα χορήγησης πληρεξουσιότητας με ιδιωτικό έγγραφο, εφόσον η υπογραφή του χορηγούντος την πληρεξουσιότητα διαδικού βεβαιώνεται από δημόσια, δημοτική ή άλλη αρμόδια αρχή ή από δικηγόρο, ρύθμιση η οποία ισχύει ήδη στον ΚΠοινΔ (άρθρ. 96 παράγραφος 2 εδάφιο β' και 42 παράγραφος 2 εδάφιο γ', 465 παράγραφος 1), αλλά και στον ΚΔιοικΔ (άρθρ. 30 παράγραφος 2 εδάφιο β' ). Εντούτοις με την τρίτη παράγραφο του άρθρου 96 ΚΠολΔ, όπως αυτή επίσης αντικαθίσταται με την παράγραφο 3 του άρθρου 7 του σχεδίου, εισάγεται εξαίρεση για τη διαδικασία ενώπιον του Αρείου Πάγου, όπου λόγω της σοβαρότητας του εκδικαζόμενου ή διατιθέμενου αντικειμένου επιβάλλεται πανηγυρικήτητα στον τύπο χορήγησης της πληρεξουσιότητας και αποκλείεται εντεύθεν η χορήγησή της με ιδιωτικό έγγραφο.

## **Άρθρα 8-10**

Με τα άρθρα 8, 9, 10 του σχεδίου τροποποιείται η ρύθμιση των άρθρων 117, 119 και 122 ΚΠολΔ, στο βαθμό που κρίνεται απαραίτητη για την καθιέρωση της άσκησης με ηλεκτρονικά μέσα διαδικαστικών πράξεων καθώς και της κατάθεσης/επίδοσης γενικά δικογράφων, αλλά και σύνταξης εκθέσεων με ηλεκτρονικά μέσα. Ειδικότερα:

Με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί θα ορισθεί, ότι μέσω της ηλεκτρονικής υπογραφής πιστοποιείται, ότι ο αποστολέας πράγματι «νομιμοποιείται» να υποβάλει με ηλεκτρονικά μέσα δικόγραφο: δηλαδή οι απλοί πολίτες (ΚΠολΔ 94 παράγραφος 2 περιπτώσεις α, β, γ και άρ-θρ. 39 παράγραφος 2 Κωδ. Δικηγόρων), δικηγόροι κατά τοπική (άρθρ. 44 Κωδ. Δικηγ.) και υλική (άρθρ. 37 Κωδ. Δικηγ.) αρμοδιότητα ή όταν απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα (ΚΠολΔ 98) καθώς βεβαίως και οι δικαστικοί επιμελητές.

Η διακίνηση δικογράφων με ηλεκτρονικά μέσα θα είναι ανεπαρκής και ημιτελής, αν δεν χρησιμοποιηθούν τα σχετικά ηλεκτρονικά μέσα, με τη βοήθεια και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), και για την ταχύτερη επίδοση δικογράφων

και εγγράφων κ.ο.κ. Βέβαια και εν προκειμένω απαραίτητη προϋπόθεση και για την επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα δικογράφων θα πρέπει να είναι, ότι υφίσταται πλήρης εγγύηση ως προς τη δημιουργία πλήρους απόδειξης για το ότι ο φερόμενος ως παραλήπτης του εγγράφου πραγματικά έλαβε γνώση τούτου. Είναι αυτονόητο επίσης, ότι για λόγους ασφάλειας δικαίου δεν θα πρέπει με κανένα τρόπο να παρακαμφθεί εν προκειμένω η λειτουργική αρμοδιότητα του δικαστικού επιμελητή για τη διαδικασία επίδοσης. Θα πρέπει δηλαδή και η δυνατότητα της επίδοσης με ηλεκτρονικά μέσα να εξακολουθήσει να παραμένει στην αρμοδιότητα του δικαστικού επιμελητή, ο οποίος θα πρέπει να εξακολουθεί να παρεμβάλλεται μεταξύ του προσώπου που δίνει την εντολή για επίδοση εγγράφου και του προσώπου, προς το οποίο απευθύνεται το έγγραφο και προς το οποίο πρέπει να επιδοθεί το έγγραφο (δηλαδή του παραλήπτη του εγγράφου). Η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα (λ.χ. τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο) προβλέπεται από τον πρόσφατο Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αριθμ. 805/21.4.2004 (κωδ. L-143) «για τη θέσπιση ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις», ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 21.01.2005 και σε εφαρμογή την 21.10.2005. Ειδικότερα, η διάταξη του άρθρου 13 παράγραφος 1 περίπτωση δ' του ως άνω Κανονισμού προβλέπει και την επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα, με τον τρόπο που εκτέθηκε προηγουμένως, η οποία θα βεβαιώνεται με αποδεικτικό παραλαβής, στο οποίο θα αναγράφεται η ημερομηνία παραλαβής και το οποίο θα υπογράφεται και θα επιστρέφεται από τον παραλήπτη στον αποστολέα του εγγράφου. Με την επόμενη διάταξη του άρθρου 14 παράγραφος 1 περίπτωση στ' του Κανονισμού αυτού προβλέπεται μάλιστα περαιτέρω και η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα που θα πιστοποιείται με αυτόματη βεβαίωση παραλαβής, αλλά στη συγκεκριμένη περίπτωση με την προϋπόθεση, ότι ο οφειλέτης έχει αποδεχθεί ρητά από πριν αυτή την με ηλεκτρονικά μέσα επίδοση ως προσηκουσα μέθοδο επίδοσης ή κοινοποίησης εγγράφου. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί, ότι στην αιτιολογική έκθεση για τον Κανονισμό αυτό (δηλαδή τον Κανονισμό 805/21.4.2004) χαρακτηρίζονται (και ειδικότερα στην παράγραφο 14 αυτής) αυτοί οι τρόποι επίδοσης, ότι παρέχουν πλήρη βεβαιότητα (τούτο αφορά τους τρόπους επίδοσης ή κοινοποίησης του άρθρου 13) ή πολύ μεγάλη πιθανότητα (ως λ.χ. οι τρόποι επίδοσης ή κοινοποίησης του άρθρου 14), ότι το συγκεκριμένο έγγραφο που επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε έφτασε πραγματικά στα χέρια του προσώπου, στο οποίο απευθυνόταν και στο οποίο φέρεται, ότι επιδόθηκε ή κοινοποιήθηκε.

Οπωσδήποτε αυτή η διαφοροποίηση ήδη στο προοίμιο/ σκεπτικό του ως άνω Κανονισμού μεταξύ των τρόπων επίδοσης που

διασφαλίζουν την πλήρη βεβαιότητα και τρόπων επίδοσης που διασφαλίζουν απλώς μία πολύ μεγάλη πιθανότητα, ότι έλαβε χώρα επίδοση, προβληματίζει. Επομένως, θα πρέπει να τροποποιηθούν οι επιμέρους διατάξεις κατά τέτοιο τρόπο, ώστε και τα δικόγραφα να διακινούνται ή επιδίδονται με ηλεκτρονικά μέσα και να συντάσσονται επίσης με ηλεκτρονικά μέσα οι προβλεπόμενες εκθέσεις (ιδίως επί του δικογράφου) με πλήρη βεβαιότητα ως προς την πραγματική επίδοση, και χωρίς οποιαδήποτε έκπτωση ή έλλειμμα ως προς το θέμα αυτό. Και πάντοτε με την εγγύηση της λειτουργικής παρεμβολής του δικαστικού επιμελητή, ο οποίος επίσης ανήκει στην κατηγορία των οργάνων που εμπλέκονται στην απονομή της δικαιοσύνης. Είναι αυτονόητο, ότι ως ημερομηνία υποβολής του δικογράφου που θα κατατίθεται με ηλεκτρονικά μέσα θα θεωρείται η ημέρα της από τον αποστολέα υποβολής με ηλεκτρονικά μέσα του δικογράφου (θα πρέπει βέβαια να αποσταλεί, δηλαδή να επιστραφεί, από το δικαστήριο η ηλεκτρονική απόδειξη).

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 10 του σχεδίου αντικαθίστανται οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 122 ΚΠολΔ. Εν προκειμένω απλώς διαγράφεται η ονομασία «χωροφυλακής», «αγροφυλακής» και «κοινότητας» (λόγω καταργήσεως των) και παράλληλα η ονομασία «αστυνομίας» αντικαθίσταται από την ισχύουσα επίσημη ονομασία «ελληνικής αστυνομίας», ενώ κατά τα λοιπά οι σχετικές ρυθμίσεις επαναλαμβάνονται ως έχουν.

## **Άρθρο 11**

Θεωρήθηκε ότι στις μη εργάσιμες και εξαιρετές ημέρες πρέπει να ενταχθεί και το Σάββατο (άρθρο 14 του σχεδίου) ώστε να μη μπορεί να γίνει επίδοση και κατά την ημέρα αυτή.

## **Άρθρο 12**

Για την αποφυγή διατάραξης του ψυχισμού του ανηλίκου - παραλήπτη από την ανάγνωση του περιεχομένου του επιδοτού εγγράφου, και σε αρμονία με το παράδειγμα ρυθμίσεων σε άλλες χώρες της ΕΕ (Γερμανία, Πολωνία, Σλοβενία), προτείνεται ο περιορισμός της δυνατότητας εναλλακτικής επίδοσης μόνο σε ενήλικους που συνοικούν με τον προς ον η επίδοση. Τροποποιείται έτσι το άρθρο 128 παράγραφος 1. Η ανάγκη προστασίας των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων του πολίτη επιβάλλει ώστε η θυροκόλληση του επιδομένου εγγράφου να γίνεται μέσα σε ενσφράγιστο φάκελο. Εξ άλλου, κατά την διενέργεια των επιδόσεων παρουσιάζεται το φαινόμενο ότι σε πολλές περιπτώσεις οι διάδικοι απουσιάζουν (κυρίως καλοκαίρια και εορτές) ή



αποφεύγουν να ανοίξουν, από δόλο ή συνηθέστερα από φόβο, την κεντρική είσοδο της πολυκατοικίας, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατη η επίδοση. Με την ρύθμιση της παραγράφου 2 του σχεδίου παρέχεται η δυνατότητα, σε περίπτωση αδυναμίας θυροκολλησεως στο διαμέρισμα, να γίνεται επικόλληση στη κεντρική είσοδο της πολυκατοικίας.

Επίσης, με δεδομένο ότι όλες οι περιφέρειες της Χώρας καλύπτονται αστυνομικά και ότι κοινότητες δεν υφίστανται πλέον ως αυτοτελείς νομικές οντότητες, διαγράφεται από την περίπτωση β' της παραγράφου 4 η δυνατότητα να παραδίδεται το επιδιδόμενο έγγραφο στον πρόεδρο ή τον γραμματέα της κοινότητας.

Στην περίπτωση γ' της ίδιας παραγράφου προστίθενται οι λέξεις «από την παράδοση», προκειμένου να καταστεί σαφές ότι η αποστολή με το ταχυδρομείο της έγγραφης ειδοποίησης νόμιμα γίνεται έως την επόμενη εργάσιμη ημέρα, από την παράδοση του θυροκολληθέντος εγγράφου στην Αστυνομία και όχι την επομένη της θυροκόλλησης. Η αυτή ρύθμιση υπάρχει και στο αρχικό κείμενο του άρθρου 128 του ΚΠολΔ πριν από τη μεταγλώττισή του στη δημοτική γλώσσα, όπου ορίζεται ότι «γ) έγγραφος ειδοποίησης πέμπεται υπό του επιδιδόντος το έγ-γραφον ... εις τον προς ον η επίδοσις ταχυδρομικώς... το βραδύτερον την επομένην της εγχειρίσεως εργάσιμον ημέραν.»

### **Άρθρο 13**

Με το άρθρο 13 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 130 παράγραφος 2 ΚΠολΔ, και διορθώνεται προφανής αβλεψία του νομοθέτη. Στα χέρια των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 128 παράγραφος 4 εδάφιο β' ΚΠολΔ παραδίδεται ασφαλώς όχι η έκθεση, αλλά το έγγραφο επιδόσεως.

### **Άρθρο 14**

Με το άρθρο 14 του σχεδίου προστίθεται παράγραφος 3 στο άρθρο 144 ΚΠολΔ, με την οποία αίρεται υπέρ της καταφατικής εκδοχής η σχετική διχογνωμία, αν το Σάββατο θεωρείται εξαιρετέα και μη εργάσιμη ημέρα.

### **Άρθρο 15**

Με το άρθρο 15 του σχεδίου αναριθμούνται οι παράγραφοι 6, 7 και 8 του άρθρου 147 ΚΠολΔ, σε παραγράφους 1, 2 και 3.

Στη νέα παράγραφο 3 (πρώην παράγραφος 7) προστίθενται οι προθεσμίες των άρθρων 633 παράγραφος 2, 662 ΣΤ ΚΠολΔ, και

681 Δ παράγραφος 5, ενώ διαγράφεται η προθεσμία του ήδη καταργηθέντος άρθρου 645 παράγραφος 1 ΚΠολΔ.

Επίσης, προστίθενται και οι περιπτώσεις των άρθρων 943 παράγραφος 4, 955, 959 παράγραφος 4 εδάφιο τρίτο, 960, 973, 995, 998 παράγραφος 4 εδάφιο τρίτο και 999. Η προσθήκη των άρθρων αυτών επιβάλλεται, αφού παραλήφθηκε από το ν. 2298/1995 αλλά και από όλες τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις, η πρόβλεψη αναστολής κατά το χρονικό διάστημα από 1 έως και 31 Αυγούστου των προθεσμιών που αφορούν την αναγκαστική εκτέλεση με αποτέλεσμα να απαγορεύεται οποιαδήποτε πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης κατά το διάστημα αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 940 Α ΚΠολΔ, αλλά συγχρόνως να τρέχουν οι τακτές από το νόμο προθεσμίες για την ενέργεια ενδιάμεσων διαδικαστικών πράξεων (επιδόσεις εγγράφων που αφορούν την αναγκαστική εκτέλεση, καταθέσεις εγγράφων, δημοσιεύσεις κ.λ.π.) εκτελέσεων που άρχισαν πριν από την 1 η Αυγούστου, με αποτέλεσμα να οδηγείται η διαδικασία σε ακύρωση.

### **Άρθρο 16**

Με το άρθρο 16 του σχεδίου αναπροσαρμόζεται το ποσό που αναγράφεται στο άρθρο 173 παράγραφος 4 ΚΠολΔ (από 150 ευρώ σε 300 ευρώ).

### **Άρθρο 17**

Ο όρος της αμοιβαιότητας που προβλέπεται στην ισχύουσα ρύθμιση του άρθρου 195 παράγραφος 1 συνιστά παρωχημένη έννοια, που βρίσκεται άλλωστε σε αντίθεση με τη θεμελιακή για την πολιτική δίκη διάταξη του άρθρου 6 παράγραφος 1 ΕΣΔΑ. Για αυτό και διαγράφεται.

### **Άρθρο 18**

Με το άρθρο 18 του σχεδίου αναπροσαρμόζονται τα ποσά που αναγράφονται στις ακόλουθες διατάξεις:

α. Στο άρθρο 204 ΚΠολΔ το ποσό αναπροσαρμόζεται σε 100-200 ευρώ (από 1,50-15 ευρώ).

β. Στο άρθρο 205 ΚΠολΔ το ποσό αναπροσαρμόζεται σε 500-1500 ευρώ (από 150-800 ευρώ).

γ. Στο άρθρο 207 ΚΠολΔ το ποσό αναπροσαρμόζεται σε 100-500 ευρώ (από 29-290 ευρώ).

## **Άρθρο 19**

Η υποχρεωτική απόπειρα επίλυσης της διαφοράς, όπως προβλεπόταν από το άρθρο 214 Α, δεν απέδωσε αποτελέσματα. Το ποσοστό των συμβιβασμών που επιτεύχθηκαν με τη διαδικασία αυτή ήταν εξαιρετικά χαμηλό (1-2% των υποθέσεων) έως και μηδενικό σε ορισμένες δικαστικές περιφέρειες. Η υπογραφή των πρακτικών περί αποτυχίας επίλυσης της διαφοράς, η οποία απαιτείτο για το παραδεκτό της συζήτησης αγωγής ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου, κατέληξε να αποτελεί μία ακόμη απλώς τυπική διεκπεραίωση από τους δικηγόρους που χειρίζονται την υπόθεση. Για αυτό το λόγο παύει η σχετική διαδικασία να είναι υποχρεωτική. Επειδή όμως η επίτευξη συμβιβασμού δεν παύει να αποτελεί τον υγιέστερο τρόπο εξομάλυνσης των διαφορών, δεν πρέπει ο ίδιος να παρεμποδίζεται αλλά να ενισχύεται. Με τη νέα ρύθμιση εξακολουθεί να παρέχεται δυνατότητα συμβιβασμού στους διαδίκους και τους πληρεξουσίους τους καθ' όλη τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, ακόμη και όταν αυτή έχει αναβιώσει λόγω άσκησης έφεσης. Η δυνατότητα μάλιστα αυτή διευρύνεται ακόμη περισσότερο σε σχέση με όσα ίσχυαν υπό το παλιό άρθρο 214 Α, διότι συμβιβασμός κατά τους όρους του παρόντος άρθρου μπορεί να συνομολογηθεί και επί υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον των μονομελών πρωτοδικείων, ακόμη και όταν δικάζουν εφαρμόζοντας ειδική διαδικασία. Οι διατάξεις αποσκοπούν να καλύψουν τις περιπτώσεις κατά τις οποίες επιτυγχάνεται συμβιβασμός με πρωτοβουλία των διαδίκων ή των πληρεξουσίων τους, χωρίς την κατ' αρχάς επέμβαση δικαστηρίου, οπότε και δεν χρειάζεται να αναμένουν αυτοί την επόμενη στάση της εκκρεμούς δίκης.

## **Άρθρο 20**

Με το άρθρο 20 του σχεδίου αντικαθίσταται η παράγραφος 1 του άρθρου 215 ΚΠολΔ, προκειμένου να προβλεφθεί η κατάθεση της αγωγής με ηλεκτρονικά μέσα καθώς και η με ηλεκτρονικά μέσα σύνταξη της έκθεσης για την κατάθεση της αγωγής. Ταυτόχρονα προβλέπεται η θέσπιση του ηλεκτρονικού αρχείου αγωγών στη γραμματεία των δικαστηρίων, στο οποίο θα καταχωρίζονται οι αγωγές που κατατίθενται. Οι λεπτομέρειες θα καθορισθούν με π.δ. που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπως ορίζεται στις μεταβατικές διατάξεις.

## **Άρθρο 21**

Μετά το ν. 2298/1995 (άρθρο 4) η παυλιανή αγωγή απέκτησε οιονεί εμπράγματο χαρακτήρα και θα έπρεπε ίσως ερμηνευτικά να γίνεται δεκτή η ανάγκη της εγγραφής της στα βιβλία διεκδικήσεων. Προς άρση οποιασδήποτε αμφισβητήσεως προστίθεται στο άρθρο 220 παράγραφος 1 ΚΠολΔ και η αγωγή αυτή στις εγγραπτέες αγωγές και για λόγους διαφάνειας στις συναλλαγές.

## **Άρθρο 22**

Με το άρθρο 22 τροποποιούνται τα άρθρα 224, 226 παράγραφος 4, 233 και 236 ΚΠολΔ.

Το ζήτημα της αοριστίας προκαλεί σοβαρές δυσλειτουργίες στην απονομή της δικαιοσύνης και ταλαιπωρεί υπέρμετρα τους διαδίκους και τους πληρεξουσίους τους. Η κοινή αυτή διαπίστωση επιβάλλει τη νομοθετική αντιμετώπιση του ζητήματος, με γνώμονα την τήρηση μίας εύλογης ισορροπίας μεταξύ του συζητητικού συστήματος και της δικαστικής παρέμβασης. Το καθήκον του δικαστή να καθοδηγεί τους διαδίκους λειτουργεί συμπληρωματικά προς το συζητητικό σύστημα, δημιουργώντας πρόσφορες συνθήκες για την καλή λειτουργία του. Λόγοι ορθής κρίσεως και εξοικονόμηση δαπανών και χρόνου συνηγορούν στον ενεργότερο αυτόν ρόλο του δικαστή, που αποτελεί πλέον κανόνα στις σύγχρονες ευρωπαϊκές νομοθεσίες.

Η θεραπεία της αοριστίας είναι εφικτό και ορθό να γίνεται μόνον κατά την προφορική συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, μετά από τροποποίηση του άρθρου 236 ΚΠολΔ. Επαναφέρεται η διατύπωση του άρθρου 244 ΚΠολΔ/1968 (η οποία είχε καταργηθεί με το ν.δ. 958/1971), ώστε ρητά πλέον το καθήκον επιμέλειας του δικαστή να εκτείνεται στη συμπλήρωση των ισχυρισμών, οι οποίοι διατυπώθηκαν ατελώς και αορίστως. Από την διατύπωση αυτή σαφώς προκύπτει, ότι η επιτρεπτή κατά το άρθρο 236 ΚΠολΔ συμπλήρωση αφορά μόνον στην πραγματική (ποιοτική ή ποσοτική) και όχι στη νομική αοριστία της αγωγής, διότι οι επιτρεπτές συμπληρώσεις ή διευκρινίσεις αφορούν σε πραγματικό ισχυρισμό, ο οποίος έχει, πάντως, προβληθεί. Για λόγους οικονομίας και επιτάχυνσης της δίκης προβλέπεται, ακόμη, ότι οι συμπληρώσεις και οι διευκρινίσεις, που μέχρι σήμερα επιχειρούνταν παραδεκτά μόνον με τις προτάσεις, επιχειρούνται πλέον παραδεκτά ακόμη και με προφορική δήλωση του διαδίκου στο ακροατήριο και καταχώριση στα πρακτικά. Η λύση αυτή συμβάλλει αποφασιστικά στην ταχεία περάτωση της δίκης, χωρίς να θίγει το δικαίωμα άμυνας του αντιδίκου, ο οποίος μπορεί να αντικρούσει όσες

διευκρινίσεις έγιναν στο ακροατήριο με την προσθήκη των προτάσεων του άρθρου 237 παράγραφος 4 (για το Πολυμελές Πρωτοδικείο) και 238 εδάφιο γ' ΚΠολΔ (για το Μονομελές Πρωτοδικείο). Με αυτόν τον τρόπο, μόνο αν ο αντίδικος ισχυρισθεί ότι παραβιάζεται το δικαίωμα άμυνας του, θα κρίνει το δικαστήριο την βασιμότητα του ισχυρισμού και θα αποφασίσει, αν πρέπει να προσφύγει στη διέξοδο της αναβολής ή της επαναλήψεως της συζητήσεως (άρθρο 254 ΚΠολΔ).

Επισημαίνεται, ότι ακόμη και όταν ο δικαστής καθοδηγήσει τον διάδικο για θεραπεία της πραγματικής αοριστίας των ισχυρισμών του, δεν αποκλείεται στη συνέχεια να απορρίψει την αγωγή ή την ένσταση λόγω αοριστίας, νομικής ή άλλης πραγματικής. Διότι η υποχρέωσή του, όπως απορρέει από το άρθρο 236 ΚΠολΔ, συνιστά σε κάθε περίπτωση καθήκον επιμέλειας και όχι αποτελέσματος.

Η τροποποίηση του άρθρου 236 ΚΠολΔ καθιστά επιβεβλημένη την τροποποίηση του άρθρου 224 ΚΠολΔ. Αφού ο διάδικος δικαιούται να συμπληρώσει τους αόριστους ισχυρισμούς του στο ακροατήριο μετά από παρακίνηση του δικαστή, θα δικαιούται, χωρίς αμφιβολία, να το πράξει και αυτοβούλως.

Περαιτέρω, τροποποιείται το άρθρο 233, το οποίο αναφέρεται διεξοδικά στη διαδικασία την τηρούμενη από τα δικαστήρια για την επίτευξη δικαστικού συμβιβασμού. Η αύξηση του αριθμού των υποθέσεων που καταλήγουν σε συμβιβασμό, στην οποία κατατείνει η εισαγωγή της ρυθμίσεως, θα έχει ως συνέπεια σημαντική επιτάχυνση στην επίλυση των διαφορών και αξιόλογη ελάφρυνση του δικαστικού μόχθου, ενώ η ειρηνική διευθέτηση των υποθέσεων χωρίς διαιωνιζόμενους δικαστικούς αγώνες έχει και γενικότερες θετικές κοινωνικές επιπτώσεις. Σε πολλά ξένα (κεντροευρωπαϊκά και αγγλοσαξονικά) δίκαια προβλέπεται και αξιοποιείται η δυνατότητα απόπειρας συμβιβασμού ενώπιον δικαστή. Η συμμετοχή του δικαστή σε αυτή την απόπειρα αποτελεί συχνά τον σημαντικότερο παράγοντα για την επιτυχία του εγχειρήματος, λόγω της απόστασης την οποία διατηρεί από την υπόθεση και του κύρους με το οποίο περιβάλλεται απέναντι στους διαδίκους. Το υφιστάμενο δίκαιο παρείχε γενικώς τέτοια δυνατότητα στο δικαστή, χωρίς όμως να ανάγει την επιδίωξη της συμβιβαστικής επίλυσης σε μία από τις προτεραιότητες, που πρέπει να διέπουν τη διεξαγωγή της διαδικασίας στο ακροατήριο, και χωρίς εξειδίκευση των ενεργειών, στις οποίες μπορούσε να προβεί, ώστε να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Για αυτούς τους λόγους παρέμενε η δυνατότητα ανεκμετάλλευτη. Οι προβλέψεις των παραγράφων 2-4 του άρθρου 233 ΚΠολΔ αναβαθμίζουν τον ρόλο του δικαστή στην απόπειρα δικαστικής συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς και αποτελούν το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση καθιέρωσης

υποχρεωτικού προσαδίου απόπειρας συμβιβασμού με τη συμμετοχή δικαστή στη σχετική διαδικασία, η οποία δεν μπορεί ακόμη να θεσπισθεί για αντικειμενικούς λόγους (έλλειψη χώρων, επιβάρυνση δικαστών με πολλές υπηρεσίες σε πολιτικά και ποινικά δικαστήρια κ.λ.π.). Με τις προαναφερόμενες παραγράφους καθορίζονται ειδικότερα οι προϋποθέσεις της επέμβασής του, ο χρόνος, ο χώρος και ο τρόπος της, καθώς και οι συνέπειες που έχει η επιτυχία ή η αποτυχία της προσπάθειας. Ο προβλεπόμενος από το άρθρο 233 ΚΠολΔ συμβιβασμός, που γίνεται με τη μεσολάβηση του δικαστηρίου, αναφέρεται στις δεκτικές συμβιβασμού διαφορές, οι οποίες εκκρεμούν στα δικαστήρια της ουσίας, ακόμη και στο δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας, χωρίς να θίγεται η δυνατότητα επίτευξης συμβιβασμού κατ' άρθρο 293 ΚΠολΔ, όπως αυτό παγίως ερμηνεύεται. Η απόπειρα συμβιβασμού ενώπιον των δικαστηρίων της ουσίας μπορεί να λάβει χώρα οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της συζήτησης, ακόμη και μετά την εξέταση μαρτύρων, και όχι μόνο κατά την έναρξή της. Έχει διαπιστωθεί στην πράξη ότι οι διάδικοι, αλλά και οι πληρεξούσιοί τους, δέχονται ευμενέστερα την προσπάθεια συμβιβασμού, όταν τους έχει ήδη δοθεί η ευκαιρία να αναπτύξουν τις θέσεις τους και έχουν λάβει γνώση των ισχυρισμών και των αποδεικτικών στοιχείων της αντίδικης πλευράς. Το γεγονός ότι τότε γνωρίζουν τα όπλα του αντιδίκου τους δεν είναι αρνητικό, αλλά αντιθέτως επιδρά ευνοϊκά στη συμβιβαστική επίλυση. Αυτοί έχουν πλέον συνολική θεώρηση όλου του υλικού της υπόθεσης και αποκτούν συναίσθηση των κινδύνων, που μπορεί να συνεπάγεται για τα συμφέροντά τους η έκδοση δικαστικής απόφασης, η οποία ενδεχομένως θα δικαιώνει συνολικώς ή εν μέρει τον αντίδικο τους. Στην αρχή της συζήτησης γνωρίζουν μόνο τους δικούς τους ισχυρισμούς και τα δικά τους όπλα, με συνέπεια να πιστεύουν εύλογα ότι είναι προδιαγεγραμμένη η νίκη τους στη δικαστική διαμάχη. Ρητώς προβλέπεται ότι όσα λάβουν χώρα κατά την απόπειρα του δικαστηρίου δεν προδικάζουν την τελική κρίση επί της υποθέσεως, αν η προσπάθεια αποτύχει. Οι θέσεις που λαμβάνουν οι διάδικοι και οι υποχωρήσεις, στις οποίες προέβησαν, δεν καταχωρούνται στα πρακτικά, ώστε να μην αποτελούν υλικό της δίκης σε περίπτωση αποτυχίας. Έτσι αποφεύγονται τυχόν ενδοιασμοί τους ως προς τις προτάσεις που μπορούν να υποβάλλουν ή να αποδεχθούν κατά τη διάρκεια της απόπειρας. Η σύνταξη του πρακτικού θα γίνεται ατελώς και αυτό μπορεί επίσης να αποτελέσει παράγοντα που θα επαυξήσει τις πιθανότητες συμφωνίας. Εάν υπάρχει καταψήφιση, ο διάδικος που δικαιούται να προβεί σε εκτέλεση θα επιβαρύνεται μόνο με το τέλος απογράφου. Η ενδεχόμενη θέσπιση και διαδικασίας διαμεσολάβησης χωρίς την παρουσία δικαστή, δεν αποτελεί κώλυμα για την καθιέρωση της

απόπειρας δικαστικού συμβιβασμού, η οποία γίνεται σε ένα διαφορετικό στάδιο εξέλιξης της διαφοράς.

Αναφορικά με την τροποποίηση του άρθρου 226, ρυθμίζεται με θετική διάταξη ζήτημα που έδωσε κατά το παρελθόν αφορμή για τριβές μεταξύ των παραγόντων απονομής της δικαιοσύνης.

### **Άρθρο 23**

Με το άρθρο 23 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 237 ΚΠολΔ (Κατάθεση προτάσεων και εγγράφων ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου).

Στο άρθρο αυτό οι προθεσμίες προκατάθεσης προτάσεων και οι προθεσμίες αντικρούσεων παραμένουν όπως είχαν για τη διαδικασία ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου. Η ταύτιση όμως αυτής της διαδικασίας με τη διαδικασία ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου, που είχε καθιερωθεί αρχικά από το ν. 2915/2001, χωρίς όμως η σχετική ρύθμιση να εφαρμοσθεί μέχρι σήμερα (επειδή δεν εκδόθηκε επί εννέα περίπου έτη το προεδρικό διάταγμα το προβλεπόμενο από την παράγραφο 3 του άρθρου 7 εκείνου του νόμου), επιφέρει σύγχυση, ενώ οι συνθήκες που επέβαλαν την αναστολή της ισχύος των σχετικών ρυθμίσεων δεν έχουν εκλείψει. Για αυτό το λόγο διαφοροποιείται και στον ΚΠολΔ η διαδικασία που ακολουθείται ενώπιον των δύο αυτών δικαστηρίων. Στο άρθρο 237 περιλαμβάνονται οι διατάξεις για τη σχετική διαδικασία στο πολυμελές. Στο ίδιο άρθρο προστίθεται νέα παράγραφος με αριθμό 4, που αναφέρεται και στην προθεσμία κατάθεσης προσθήκης για την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων, η οποία προβλεπόταν στο άρθρο 270 παράγραφος 6. Οι παράγραφοι, που έφεραν προηγουμένως αριθμούς 4 και 5, αναριθμούνται σε 5 και 6 αντιστοίχως. Έτσι περιλαμβάνονται στο νέο άρθρο 237 όλες οι διατάξεις για την κατάθεση προτάσεων και προσθηκών (πριν και μετά τη διεξαγωγή αποδείξεων) και αποτυπώνεται πλήρως η σχετική διαδικασία ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου.

Τέλος, διαγράφεται η λέξη «πολυμελούς» στην παράγραφο 6, έτσι ώστε να συμπεριλάβει τόσο τον δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου, όσο και τον Ειρηνοδίκη, κατά την εφαρμογή του άρθρου 238 τελευταίο εδάφιο.

### **Άρθρο 24**

Με το άρθρο 24 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 238 ΚΠολΔ (Κατάθεση προτάσεων και εγγράφων ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου και του ειρηνοδικείου).

Με το άρθρο αυτό ενσωματώνονται στον κώδικα οι ρυθμίσεις των άρθρων 7 παράγραφος 3 του νόμου 2915/2001 και 7 παράγραφος 4 του νόμου 3043/2002, οι οποίες προέβλεπαν εφαρμογή των προθεσμιών της παραγράφου 1 του άρθρου 591 για τη διαδικασία ενώπιον του μονομελούς, ενώ τίθενται και διατάξεις για τη διαδικασία ενώπιον του Ειρηνοδικείου. Έτσι καλύπτεται το κενό που υπήρχε ως προς τη διαδικασία ενώπιον του τελευταίου αυτού δικαστηρίου. Αίρεται επίσης ο κίνδυνος σύγχυσης ως προς τη διαδικασία ενώπιον του μονομελούς, ενόψει της κατ' αρχήν ταύτισής της με τη διαδικασία στο πολυμελές βάσει του άρθρου 237, όπως αυτό ίσχυε, και του τελικού καθορισμού της από τις παραπάνω μη περιλαμβανόμενες στον κώδικα διατάξεις.

## **Άρθρο 25**

Με τη προσθήκη τελευταίου εδαφίου στη παράγραφο 1 του άρθρου 254 η εξέταση νέων μαρτύρων επιτρέπεται μόνο για την απόδειξη ισχυρισμών που προέκυψαν για πρώτη φορά μεταγενέστερα. Με την τροποποίηση της παραγράφου 2 διευθετούνται ζητήματα που προκύπτουν από τη μεταβολή ή μετάθεση διατάξεων, ενώ με την τροποποίηση της παραγράφου 3 του άρθρου 254 ΚΠολΔ διευκρινίζεται ότι επιβάλλεται η εκδίκαση της υπόθεσης από τον ίδιο δικαστή επί μονομελών δικαστηρίων και από την ίδια σύνθεση δικαστών επί πολυμελών, με την προσδιοριζόμενη επιφύλαξη. Οι προϋποθέσεις της εξαίρεσης από αυτόν τον κανόνα δεν είναι δυνατό να συντρέχουν επί μονομελών δικαστηρίων, όταν ο δικαστής συνεχίζει να υπηρετεί κανονικά στο ίδιο δικαστήριο. Η ρύθμιση κατατείνει σαφώς στην οικονομία δικαστικού μόχθου και στην ορθότερη απονομή του δικαίου, εφόσον ο συγκε -κριμένος δικαστής ή η συγκεκριμένη σύνθεση έχουν ήδη πλήρη γνώση της υπόθεσης και των λόγων που οδήγησαν στην επανάληψη.

Η τροποποίηση του άρθρου 236 ΚΠολΔ καθιστά επιβεβλημένη την τροποποίηση και του άρθρου 262 ΚΠολΔ. Λόγοι ισότητας των διαδικών επιβάλλουν ισότιμη αντιμετώπιση του ενάγοντος και του εναγομένου. Αμφότεροι δικαιούνται να συμπληρώσουν την πραγματική αοριστία αντίστοιχα, των πραγματικών αγωγικών ή αμυντικών ισχυρισμών τους, με προφορική δήλωση, η οποία καταχωρίζεται στα πρακτικά.

## **Άρθρο 26**

Με το άρθρο 26 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 268 παράγραφος 4 ΚΠολΔ. Η διαφοροποίηση του άρθρου 268 ως προς



τις προθεσμίες άσκησης της ανταγωγής υπαγορεύεται από τη διαφορετική διαδικασία ενώπιον του πολυμελούς και ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου, ενώ γίνεται διάκριση και για το ειρηνοδικείο, στο οποίο η κατάθεση των προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική.

Η τύχη της ανταγωγής, που ασκείται με τις προτάσεις, σε περίπτωση ερημοδικίας του ενάγοντος, ρυθμίζεται από το άρθρο 272 παράγραφος 2 εδάφιο 2 ΚΠολΔ, που αναβίωσε μετά την επαναφορά των δυσμενών συνεπειών της ερημοδικίας. Η επίδοση των προτάσεων που περιέχουν την ανταγωγή, ώστε να αποφεύγεται το απαράδεκτο της συζητήσεώς της, όταν ερημοδικεί ο ενάγων, θεωρήθηκε αδόκιμη, γι' αυτό και η σχετική αυτή πρόβλεψη (ΚΠολΔ 268 παράγραφος 5) εγκαταλείπεται.

## **Άρθρο 27**

Με το άρθρο 27 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 269 παράγραφος 2 ΚΠολΔ. Ο νομοθέτης του ΚΠολΔ μεταχειρίστηκε στο πλαίσιο του άρθρου 269 ενιαία τις δύο μορφές της «παραχρήμα» αποδείξεως των καθυστερημένων ισχυρισμών. Ο νομοθέτης του ν. 2915/2001 προέβη όμως ατυχώς στη διάσπασή τους. Έτσι, ενώ στην περίπτωση της ομολογίας του αντιδίκου ο καθυστερημένος ισχυρισμός ορίστηκε ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ανεξάρτητα από την αιτία της καθυστερημένης προβολής του (ΚΠολΔ 269 παράγραφος 2 στοιχείο γ' , στην περίπτωση των εγγράφων ορίστηκε (ΚΠολΔ 269 παράγραφος 2 στοιχείο δ' ότι για να ληφθεί υπόψη θα πρέπει επιπροσθέτως να κριθεί από το δικαστήριο «ότι ο διάδικος δεν γνώριζε ούτε μπορούσε να έχει πληροφορηθεί εγκαίρως την ύπαρξη των «εγγράφων». Η ρύθμιση αυτή αντιστρατεύεται ευθέως το βαθύτερο σκοπό, που επιδιώκεται με την αρχή της συγκεντρώσεως. Αν η εξέλιξη της δίκης δεν καθυστερεί με τη βραδεία προβολή ενός ισχυρισμού, δεν υπάρχει κανείς αποχρών λόγος αποκλεισμού του. Τα έγγραφα αποτελούν αυξημένης αποδεικτικής δυνάμεως μέσα και κανείς δικαστής δεν μπορεί, υπό το πρόσχημα μιας παράτυπης διαδικαστικής διαγωγής, να κλείσει τα μάτια του μπροστά στην ουσιαστική αλήθεια και να απορρίψει τον εγγράφως αποδεικνυόμενο ισχυρισμό. Εφόσον η τιμωρία του διάδικου βρίσκεται έξω από τη λογική των κυρώσεων από την παραβίαση του συγκεντρωτικού συστήματος και η απόδειξη με έγγραφα δεν οδηγεί σε επιβράδυνση της δίκης, είναι συνεπής η επαναφορά της ρυθμίσεως , που προϋπήρχε του ν. 2915/2001.

## Άρθρο 28

Με το άρθρο 28 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 270 ΚΠολΔ (Ειδικές διατάξεις για τη συζήτηση ενώπιον των μονομελών και των πολυμελών δικαστηρίων). Στην παράγραφο 1 του άρθρου 270 επισημαίνεται η υποχρέωση του δικαστή να μελετήσει την υπόθεση πριν τη δικάσιμο, προϋπόθεση απολύτως απαραίτητη για την ουσιαστική και ταχεία διεξαγωγή της δίκης στο ακροατήριο. Στο πολυμελές πρωτοδικείο, λόγω της υποχρεωτικής προκατάθεσης των προτάσεων και της ταυτόχρονης προσκομιδής των αποδεικτικών μέσων, η υποχρέωση του δικαστή εκτείνεται και στη μελέτη των εκατέρωθεν ισχυρισμών και αποδεικτικών μέσων, ενώ στη διαδικασία ενώπιον των μονομελών πρωτοδικείων και των ειρηνοδικείων αντικείμενο της μελέτης θα αποτελεί κατά κανόνα μόνο το δικόγραφο της αγωγής, εκτός εάν οι διάδικοι (ή κάποιος από αυτούς) προκατέθεσαν προτάσεις και αποδεικτικά μέσα. Το εδάφιο 5 της παραγράφου 1 του άρθρου 270 ΚΠολΔ διαγράφεται, αφού τα θέματα της ερημοδικίας ρυθμίζονται επί νέας βάσεως στα άρθρα 271 επόμενα ΚΠολΔ.

Στην παράγραφο 3 απαλείφεται η φράση «έστω κι αν δε συντρέχουν οι όροι του άρθρου 415», η οποία αναφερόταν στην εξέταση των διαδίκων, ενόψει της τροποποίησης του άρθρου 415 και της κατάργησης της επικουρικότητας αυτού του αποδεικτικού μέσου, η οποία είχε ουσιαστικά επέλθει με τη σχετική ρύθμιση του ν. 2915/ 2001.

Στην παράγραφο 5 επαναλαμβάνεται η βασική επιλογή να ολοκληρώνεται η συζήτηση και η διεξαγωγή των αποδείξεων σε μία δικάσιμο. Εισάγεται όμως και ρύθμιση σύμφωνα με την οποία προτάσσεται η συζήτηση των υποθέσεων για τις οποίες δεν θα διεξαχθεί εμμέτρηση απόδειξη.

Η παράγραφος 6 του άρθρου 270, όπως ίσχυε, καταργείται και οι ρυθμίσεις της μεταφέρονται στο νέο άρθρο 237 για το πολυμελές, ενώ υπάρχουν αντίστοιχες προβλέψεις στο άρθρο 238 για το μονομελές και το ειρηνοδικείο. Μετά από αυτά η παράγραφος 7 του παλαιού άρθρου 270 αναριθμείται σε 6.

Με τις προστιθέμενες νέες παραγράφους 7 και 8 στο άρθρο 270 ΚΠολΔ (βλ. αντίστοιχη παράγραφο 128a I και II της Γερμ. ΠολΔ) δημιουργείται το αναγκαίο νομοθετικό θεμέλιο για τη διεξαγωγή της συζήτησης, αλλά και την εξέταση των μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διαδίκων με τα σύγχρονα μέσα της τεχνολογίας, τα οποία επιτρέπουν τη διεξαγωγή της συζήτησης («τηλεσυζήτησης») ή την εξέταση των προσώπων αυτών («τηλεεξέταση», «τηλεκατάθεση») από το δικαστήριο, μολονότι τα

πρόσωπα αυτά ή ορισμένα από αυτά βρίσκονται εκτός της αίθουσας του δικαστηρίου και σε άλλο τόπο.

## **Άρθρο 29**

Με τα άρθρα 29-33 του σχεδίου τροποποιούνται διατάξεις που αφορούν στην ερήμην δίκη.

Η κατάργηση των δυσμενών συνεπειών της ερημοδικίας και η εισαγωγή του συστήματος της μονομερούς συζητήσεως από το ν. 2915/2001, για να διευκολυνθεί η ουσιαστική απονομή της δικαιοσύνης και για να αποφεύγονται καθυστερήσεις (υπενθυμίζεται ότι το σύστημα των επαχθών συνεπειών από την ερημοδικία υιοθετήθηκε επίσης για την απλούστευση και επιτάχυνση της ερήμην δίκης) κατά κοινή ομολογία δικαστών και δικαζομέ-νων δεν απέδωσε. Δεν έλυσε κανένα απολύτως πρόβλημα και στην πράξη όχι μόνον δεν επιτάχυνε την πρόοδο της δίκης αλλά την επιβράδυνε κιόλας. Αποτελεί υποκρισία το λεγόμενο ότι το σύστημα της μονομερούς συζητήσεως προωθεί το αίτημα της ουσιαστικής ανασυνθέσεως της αλήθειας. Όπως ορθά υπογραμμίζεται (Μαθθίας, στον τόμο: Ο ΚΠολΔ μετά το ν. 2915/2001, σ. 242, Νίκας, Πολιτική Δικονομία ΙΙ, 2005, 70 αριθ. 5) συζήτηση με απόντα διάδικο παύει να αποτελεί συζήτηση, είναι συζήτηση «εικονική», «κούφια», για να τηρηθούν απλώς τα προσχήματα. Ελάχιστα συμβάλει στην ανεύρεση της αλήθειας, ενώ προκαλεί και ανυπέβλητες ερμηνευτικές δυσχέρειες, όταν ο απών διάδικος έχει ήδη καταθέσει προτάσεις. Θα ληφθεί άραγε το περιεχόμενο των προτάσεων αυτών υπόψη, όπως υποστηρίζει η γνώμη που φαίνεται να επικράτησε, ή δεν θα λαμβάνονται καθόλου υπόψη, οπότε τί νόημα θα είχε η αντικατάσταση των επαχθών συνεπειών ερημοδικίας από τη μονομερή συζήτηση; Αν υιοθετηθεί η πρώτη γνώμη, θα πρέπει να επισυναφθεί στις σχετικές προτάσεις πληρεξούσιο του απόντος διαδίκου στον δικηγόρο, που τις υπογράφει, για να μπορέσουν αυτές να στηρίζουν το πόρισμα της αποφάσεως, ενώ αμφίβολο είναι και αν μπορούν να ληφθούν υπόψη στο εφετείο άλλοι ισχυρισμοί πέραν εκείνων που περιέχονται στις πρωτόδικες προτάσεις του απόντος διαδίκου. Σημαίνει ακόμη η μονομερής συζήτηση, πέρα από την επιβράδυνση της διαδικασίας, και πρόσθετη επιβάρυνση των δικαστηρίων. Η συζήτηση διαρκεί περισσότερο, συχνά άνευ αποχρώντος λόγου, η μελέτη της υποθέσεως και η διατύπωση της σχετικής αποφάσεως χρειάζονται αναμφίβολα περισσότερο χρόνο. Στο σύστημα αυτό καταλογίζεται επιπλέον και το μειονέκτημα ότι περιπλέκει και δυσχεραίνει την εξέλιξη της ερήμην δίκης, συχνά δε παρασύρει στη διεξαγωγή αποδείξεων που εκ των υστέρων αποδεικνύονται περιττές (βλ. Ποδηματά, στον τόμο: Ο ΚΠολΔ μετά

το ν. 2915/2001, σ. 111 επόμενα, 120-121). Ένα απλό παράδειγμα από το δίκαιο της ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής, αποδεικνύει του λόγου το αληθές: συχνά η ανακοπή αυτή περιέχει πολλούς λόγους, που αφορούν σε δυσδιάγνωστες ενστάσεις καταχρήσεως δικαιώματος, πλαστογραφίας κ.λπ., ο δε ανακόπτων δεν κάνει τον κόπο να προσέλθει στο δικαστήριο για να τις τεκμηριώσει. Γιατί θα πρέπει, τότε, να καταπιαστεί ο δικαστής με όλα αυτά τα θέματα, να εξετάσει μάρτυρες, να χάσει πολύτιμο χρόνο στο βωμό του αφηρημένου ιδανικού της ανευρέσεως της ουσιαστικής αλήθειας, η οποία ποδηγετείται άλλωστε από τους διαδίκους που έχουν την πρωτοβουλία προσαγωγής ή μη του αποδεικτικού υλικού, της επικλήσεως ή όχι των αποδεικτικών μέσων κ.λπ. Προκάλεσε ακόμη το σύστημα της μονομερούς συζητήσεως βαθιά ρωγμή στις αρχές της συζητήσεως και διαθέσεως, που κυριαρχούν απόλυτα στο δικονομικό μας περιβάλλον, ενώ η έλλειψη συνεπειών ερημοδικίας βρίσκεται προφανώς σε πλήρη αναντιστοιχία και προς τη ρύθμιση του άρθρου 528 ΚΠολΔ, που κατασκευάζει την έφεση κατ' ερήμην αποφάσεως ως πλήρες υποκατάστατο της ανακοπής ερημοδικίας. Τέλος, η εισαγωγή του συστήματος της μονομερούς συζητήσεως προκάλεσε σύγχυση και ως προς τη φύση της ερημοδικίας λόγω μη καταβολής του δικαστικού ενσήμου. Η μη καταβολή του δικαστικού ενσήμου, που συνεπάγεται την ερημοδικία του ενάγοντος, δεν μπορεί παρά να έχει ως συνέπεια την επέλευση των επαχθών συνεπειών της ερημοδικίας. Πώς θα συμβεί όμως αυτό, αφού ο ν. 2915/2001 έχει καταργήσει τα σύστημα των επαχθών συνεπειών της ερημοδικίας;

Προκρίνεται κατά συνέπεια η επάνοδος στο καθεστώς των δυσμενών συνεπειών ερημοδικίας, με το οποίο ζήσαμε 170 περίπου χρόνια και το οποίο ανταποκρίνεται πληρέστερα προς τις θεμελιώδεις δικονομικές αρχές της διαθέσεως και συζητήσεως, προωθεί δε και την βασική αρχή της οικονομίας της δίκης. Με το προτεινόμενο σύστημα, το εφετείο θα αποκτήσει την φυσιολογική του αποστολή ως δευτεροβάθμιο δικαστήριο, ενώ θα αποκατασταθεί και η βασική, υγιής επιλογή να τοποθετείται το κέντρο βάρους της δίκης στα πρωτοβάθμια και όχι στα δευτεροβάθμια δικαστήρια.

Επαναφέρονται διατάξεις με τις αναγκαίες προσαρμογές τους λόγω κυρίως της υπάρξεως μίας και μοναδικής συζητήσεως.

Έτσι, επαναφέρεται το άρθρο 271 στη μορφή που είχε προ του ν. 2915/2001 με ορισμένες επουσιώδεις φραστικές αλλαγές. Όταν πρόκειται για «γεγονότα για τα οποία δεν επιτρέπεται ομολογία» η υπόθεση δικάζεται σαν να ήταν παρών ο ερημοδικαζόμενος εναγόμενος (βλ. ΚΠολΔ 603).

### **Άρθρο 30**

Επαναφέρεται το άρθρο 272 σχεδόν αυτούσιο, όπως ίσχυε προ του ν. 2915/2001. Θεωρείται ως λυσιτελέστερη η κήρυξη ως απαράδεκτης της συζητήσεως της ανταγωγής, που ασκήθηκε με τις προτάσεις, όταν ερημοδικεί ο ενάγων, ιδίως επειδή πρέπει να διατηρούνται οι έννομες συνέπειες της ασκήσεως της προς όφελος του εναγομένου - αντενάγοντος. Η απόρριψη της ανταγωγής αυτής ως απαράδεκτης αποτελεί λύση άδικη για τον εναγόμενο και μπορεί να οδηγήσει σε καταχρήσεις. Μετά την επαναφορά του άρθρου 272 καθίσταται χωρίς αντικείμενο η εισαχθείσα με το ν. 2915/2001 ρύθμιση του άρθρου 268 παράγραφος 5 ΚΠολΔ, η οποία και καταργείται.

Λόγω της καταργήσεως του συστήματος της μονομερούς συζητήσεως και της αντικαταστάσεώς του από το σύστημα των επαχθών συνεπειών της ερημοδικίας, το εδάφιο 5 της παραγράφου 1 του άρθρου 270 ΚΠολΔ δεν έχει πλέον λόγο ύπαρξης γι' αυτό και διαγράφεται, όπως προαναφέρθηκε.

### **Άρθρο 31**

Επαναφέρεται το άρθρο 273 για την ερημοδικία κυρίως παρεμβαίνοντος, όπως ίσχυε πριν την κατάργησή του από το άρθρο 13 παράγραφος 2 του ν. 2915/2001.

### **Άρθρο 32**

Το άρθρο 274 επαναφέρεται όπως ίσχυε πριν από την κατάργησή του από το άρθρο 13 παράγραφος 2 του ν. 2915/2001. Επειδή όμως το καθεστώς της μιας και μοναδικής συζητήσεως θα εξακολουθήσει να ισχύει και υπό το νέο δίκαιο, κατέστη αναπόφευκτη η φραστική τροποποίηση της παραγράφου 1. Αντί για τον όρο «επόμενες συζητήσεις» προκρίνεται ο όρος «επόμενες στάσεις της δίκης», ώστε να καλύπτονται οι περιπτώσεις της επαναλήψεως της συζητήσεως κ.λπ.. Επίσης κρίθηκε διατηρητέα η παράγραφος 3, μολονότι φαίνεται να διατυπώθηκε για να εξυπηρετεί περισσότερες συζητήσεις. Συχνά η υποκατάσταση του κύριου διαδίκου από τον προσθέτως παρεμβαίνοντα (85) περιλαμβάνεται στις προτάσεις των διαδίκων (βλ. ΕφΑθ 8040/1986, ΕλλΔνη 1987.1093, 1094), είναι δε ενδεχόμενο ο προσθέτως παρεμβαίνων, που υποκαταστάθηκε μέσω των κατατεθειμένων προ είκοσι ημερών από τη συζήτηση προτάσεων ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου, να μην προσέλθει τελικά σε αυτή και να ερημοδικασθεί.

### **Άρθρο 33**

Επαναφέρεται το άρθρο 277, όπως είχε προ της τροποποίησώς του από το άρθρο 13 παράγραφος 3 του ν. 2915/2001. Και η εφαρμογή της διατάξεως αυτής δεν προϋποθέτει πάντοτε περισσότερες συζητήσεις.

Το άρθρο 278 δεν εθίγη από το ν. 2915/2001. Στο κείμενο όμως της δημοτικής αποδόθηκε εσφαλμένα το κείμενο της καθαρεύουσας, ώστε να γίνεται λόγος στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 278 για ισχύ της αποφάσεως εναντίον του «προσεπικαλουμένου», αντί εναντίον του «προσεπικαλούντος», όπως είναι το ορθό. Αποκαθίσταται επομένως η ορθή διατύπωση του νόμου και στη δημοτική.

### **Άρθρο 34**

Στο άρθρο 34 του σχεδίου προστίθεται εδάφιο γ' στην παράγραφο 1 του άρθρου 293 ΚΠολΔ. Η ισοδύναμη εναλλαγή του τύπου των πρακτικών του δικαστηρίου, που περιέχουν συμβιβασμό, προς τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, που προβλέπει το ουσιαστικό δίκαιο, και η εντεύθεν δυνατότητα χρησιμοποιήσεώς τους ως τίτλου για την εγγραφή ή εξάλειψη υποθήκης, απηχεί την κρατούσα στη θεωρία (Νίκας, Πολιτική Δικονομία ΙΙ παράγραφος 89 αρ. 25, με περαιτέρω παραπομπές), αλλά και στη νομολογία ορθή γνώμη, όπως αυτή δρομολογήθηκε από την Ολομέλεια του Ακυρωτικού (ΟΛΑΠ 2092/1986, ΝοΒ 1987, 1629, Δ 1988, 82 επόμενα, με σύμφωνες παρατηρήσεις Αρβανιτάκη - βλ . και ΑΠ 1738/1999, ΕΕΝ 2001, 366 επόμενα, 367).

### **Άρθρο 35**

Με το άρθρο 35 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 304 παράγραφος 1 εδάφιο β' ΚΠολΔ. Το άρθρο 341 έχει ήδη καταργηθεί δυνάμει του άρθρου 14 παράγραφος 1 του ν. 2915/2001, για αυτό και η παραπομπή στον εισηγητή του άρθρου 341 παράγραφος 3 δεν έχει πλέον αντίκρουσμα.

### **Άρθρο 36**

Με το άρθρο 36 του σχεδίου προστίθενται στο άρθρο 339 ΚΠολΔ, ως επώνυμο αποδεικτικό μέσο, οι ένορκες βεβαιώσεις, αφού οι τελευταίες αποτελούν κατά το παρόν σχέδιο νόμου αποδεικτικό μέσο, το οποίο ρυθμίζεται με ειδικές διατάξεις. Είναι γνωστές οι

επιφυλάξεις, ιδίως της θεωρίας, για τις ένορκες βεβαιώσεις. Πλην όμως η μεν δικηγορική πράξη τις έχει καθιερώσει και τις χρησιμοποιεί σωρηδόν, η δε δικαστική πράξη και αξιολόγηση τις αποδέχεται ως αποδεικτικό μέσο που μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία δικανικής πεποίθησης. Μετά από μία μακροχρόνια αποδοχή τους από τους διαδίκους, τους δικηγόρους και τα δικαστήρια, η επιτροπή έκρινε, ότι η δικονομική νομοθεσία δεν μπορεί να «εθελουφλεί» και θα πρέπει πλέον να «αναβαθμίσει» τις ένορκες βεβαιώσεις ως επώνυμο αποδεικτικό μέσο. Πρόκειται για μία πολύ σημαντική δικονομική μεταρρύθμιση.

### **Άρθρο 37**

Με το άρθρο 37 του σχεδίου τροποποιούνται τα άρθρα 368 παράγραφος 2 και 370 παράγραφος 3 ΚΠολΔ. Η τροποποίηση της παραγράφου 2 του άρθρου 368 αναφέρεται στην υποχρέωση του δικαστηρίου να διατάξει τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης, ώστε να διακρίνονται οι «ειδικές» γνώσεις της παραγράφου 1 από τις «ιδιάζουσες» γνώσεις της ανωτέρω παραγράφου, διάκριση που υφίστατο στο κείμενο της καθαρεύουσας, αποδόθηκε δε εσφαλμένα κατά τη μεταγλώττιση στη δημοτική.

Από την παράγραφο 3 του άρθρου 370 αφαιρείται η πρόβλεψη αντικατάστασης του πραγματογνώμονος από τον εισηγητή του πολυμελούς. Οι σχετικές αιτήσεις προσδιορίζονται και εκδικάζονται αμέσως από τα δικαστήρια και δεν επιβαρύνουν σοβαρά την απασχόλησή τους, με συνέπεια να μην υπάρχει λόγος να διασπάται η αρμοδιότητα για το διορισμό και την αντικατάσταση των πραγματογνωμόνων.

### **Άρθρο 38**

Με το άρθρο 38 αναπροσαρμόζονται τα ποσά (5.900 ευρώ) που αναγράφονται στο άρθρο 393 ΚΠολΔ. Τα ποσά στο άρθρο 393 παράγραφοι 1 και 2, που αναφέρεται στην απόδειξη των συμβάσεων και συλλογικών πράξεων με μάρτυρες, πρέπει να αναπροσαρμοστούν σε μεγαλύτερο ύψος (20.000 ευρώ). Το ποσό αναπροσαρμόζεται σε 20.000 ευρώ, προς εναρμόνιση με την τροποποίηση της καθ' ύλην αρμοδιότητας του Ειρηνοδικείου.

### **Άρθρο 39**

Με το άρθρο 39 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 415 παράγραφος 1 ΚΠολΔ, που θεσπίζει δυνατότητα μόνον επικουρικής απόδειξης με το συγκεκριμένο αποδεικτικό μέσο (αν τα γεγονότα

δεν αποδείχθηκαν καθόλου ή εντελώς από τα υπόλοιπα αποδεικτικά μέσα). Αυτή η διάταξη έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 270 παράγραφος 3, όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίησή του με το ν. 2915/2001, το οποίο επέτρεψε την εξέταση των διαδικών σε κάθε περίπτωση κατά την κρίση του δικαστηρίου, εναρμονιζόμενο με τις επιλογές για αμεσότητα της διαδικασίας, για καθιέρωση συγκεκριμένου συστήματος εν μέρει ελεύθερης απόδειξης και για ολοκλήρωση της συζήτησης σε μία δικάσιμο. Εφόσον ως κανόνας παραμένει η μία και μόνη συζήτηση της υποθέσεως, για το δικαστή είναι δυσχερές ή και ανέφικτο να διαπιστώσει αν τα υπόλοιπα αποδεικτικά στοιχεία αρκούν για το σχηματισμό πλήρους δικανικής πεποίθησης, διότι τέτοια διαπίστωση απαιτεί ενδελεχή μελέτη τους μετά τη συζήτηση της υπόθεσης. Έτσι η καταργούμενη ρύθμιση παρέμενε γράμμα κενό και μπορούσε απλώς να δημιουργήσει σύγχυση. Η εξέταση των διαδικών εκτιμάται, σε κάθε περίπτωση, ελευθέρως από τον δικαστή, ο οποίος έχει υπόψη του ότι αυτοί προτίθενται κατ' αρχάς να υπερασπισθούν τα συμφέροντά τους. Ακόμη και στην επανάληψη της συζήτησης, προκειμένου να εξετασθούν οι διάδικοι, η παραπάνω καταργούμενη ρύθμιση στερείται σημασίας, διότι σε εκείνη την περίπτωση προϋποτίθεται ότι διαπιστώθηκαν κατ' άρθρο 254 παράγραφος 1 κενά και αμφίβολα σημεία σε σχέση με το αποδεικτικό υλικό, που καθιστούν αναγκαία την εξέτασή τους. Όλος ο υπόλοιπος σχετικός τίτλος του κεφαλαίου παραμένει όπως έχει.

#### **Άρθρο 40**

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 40 του σχεδίου προστίθεται στο άρθρο 444 ΚΠολΔ δεύτερη παράγραφος, η οποία έχει ως πρότυπο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 13 περίπτωση γ' τελευταίο εδάφιο Ποινικού Κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 του ν. 1805/1988, και σκοπεύει να διευκρινίσει και με ρητή νομική διάταξη, ότι στην έννοια των μηχανικών απεικονίσεων περιλαμβάνονται και τα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας, τα οποία χρησιμοποιούνται ευρέως στις σύγχρονες συναλλαγές. Βέβαια λόγω της υπάρχουσας ήδη διάταξης του άρθρου 444 ΚΠολΔ, που κάνει λόγο και για «κάθε άλλη μηχανική απεικόνιση», ίσως δεν θα ήταν απαραίτητη κάποια πρόσθετη ειδική και ρητή προς τούτο διάταξη, που να διευκρινίζει με τρόπο ορολογικά απερίφραστο την έννοια του ηλεκτρονικού εγγράφου, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί, ότι υπάγεται στις «μηχανικές απεικονίσεις». Παρά ταύτα, αφ' ενός για να απαλλαγεί η θεωρία και η νομολογία από την προσπάθεια αναζήτησης θεωρητικών κατασκευών για την έννοια του ηλεκτρονικού εγγράφου και αφ' ετέρου για να υπάρξει μια



νομοθετική ενότητα για το θέμα του ηλεκτρονικού εγγράφου, ενόψει της υπάρχουσας ήδη διάταξης του άρθρου 13 περίπτωση γ' , τελευταίο εδάφιο του Ποινικού Κώδικα, στην ελληνική έννομη τάξη, κρίθηκε σκόπιμο να περιληφθεί μία σχετική ειδική σύγχρονη διάταξη στο άρθρο 444 ΚΠολΔ.

Με την παράγραφο 2 του άρθρου 40 του σχεδίου επιδιώκεται κατά τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 445 ΚΠολΔ, να προσαρμοσθεί το γράμμα της διάταξης αυτής στην καθιερωθείσα από τη νομολογία ερμηνεία της, ότι δηλαδή τα ιδιωτικά έγγραφα διάθεσης αποτελούν πλήρη απόδειξη τόσο ως προς την προέλευση της δήλωσης από τον εκδότη του εγγράφου, όσο και ως προς την αλήθεια του περιεχομένου των δικαιοπρακτικών δηλώσεων, ενώ τα ιδιωτικά έγγραφα μαρτυρίας αποτελούν πλήρη απόδειξη μόνο ως προς την προέλευση της δήλωσης από τον εκδότη τους και κατά τα λοιπά εκτιμώνται ελεύθερα. Σε όλες δε τις περιπτώσεις επιτρέπεται ανταπόδειξη ή αντίθετη (κύρια) απόδειξη.

#### **Άρθρο 41**

Με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 41 του σχεδίου προσαρμόζονται τα άρθρα 447 και 448 παράγραφος 2 ΚΠολΔ στη νέα διάταξη/παράγραφο που προστέθηκε στο άρθρο 444, ενώ στο άρθρο 448 προστίθεται τρίτη παράγραφος, ώστε να διευκρινισθεί, ότι στα ηλεκτρονικά έγγραφα που μνημονεύονται στο άρθρο 444 παράγραφος 2 δεν προσδίδεται μεγαλύτερη αποδεικτική δύναμη από εκείνη του κλασικού ιδιωτικού εγγράφου (δηλαδή, ότι και για τα ηλεκτρονικά έγγραφα ισχύει ο κανόνας του άρθρου 445). Όσον αφορά, άλλωστε, το ζήτημα της γνησιότητας όλων των περιπτώσεων μηχανικών απεικονίσεων, τόσο εκείνων της παραγράφου 2, όσο και εκείνων της παραγράφου 3 του άρθρου 448 ισχύει ο κανόνας του άρθρου 457 παράγραφος 4 ΚΠολΔ.

#### **Άρθρο 42**

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 42 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 466 ΚΠολΔ και αναπροσαρμόζονται τα χρηματικά όρια των μικροδιαφορών, με σκοπό να διευρυνθεί η κατηγορία των διαφορών που εκδικάζονται με την απλοποιημένη διαδικασία των μικροδιαφορών. Έτσι στο άρθρο 466 ΚΠολΔ το ποσό αναπροσαρμόζεται σε 5.000 ευρώ (από το ύψος των 1.500 ευρώ).

Με τη δεύτερη παράγραφο στο άρθρο 467 ΚΠολΔ το ποσό αναπροσαρμόζεται σε 5.000 ευρώ (από το ύψος των 1.500 ευρώ).

## **Άρθρο 43**

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 42 του σχεδίου ευθυγραμμίζεται η διάταξη του άρθρου 484 παράγραφος 2 ΚΠολΔ με το άρθρο 1021 ΚΠολΔ.

Με την παράγραφο 2 αναδιατυπώνεται το άρθρο 497 ΚΠολΔ, ώστε να μην δημιουργούνται παρανοήσεις από τη φράση της καταργούμενης διάταξης που έκανε λόγο για «έκθεση που κατατέθηκε». Είναι γνωστό, ότι τα μεν δικόγραφα κατατίθενται στην γραμματεία, ενώ οι εκθέσεις δεν κατατίθενται στη γραμματεία αλλά συντάσσονται από τη γραμματεία. Με την παράγραφο 3 του ανωτέρω άρθρου του σχεδίου προστίθεται δεύτερο εδάφιο στο τέλος της πρώτης παραγράφου του άρθρου 498 ΚΠολΔ, ώστε να μπορεί ο προσδιορισμός δικασίμου ειδικά για τις υποθέσεις που εκδικάζονται στις μεταβατικές έδρες των εφετειών, να γίνεται απευθείας από τον δικαστικό λειτουργό που προΐσταται του αντιστοίχου πρωτοδικείου και κατά συνέπεια θα διευκολύνονται οι δικηγόροι και οι διάδικοι. Με τη νέα ρύθμιση αφ' ενός θα επιταχύνεται η διαδικασία προσδιορισμού της δικασίμου και αφ' ετέρου θα απαλλάσσονται από τη μέχρι τώρα διαδικαστική γραφειοκρατία και ταλαιπωρία και από τη χωρίς αποχρώντα λόγο αναμονή, καθυστέρηση και ενδεχομένως μετακίνηση.

## **Άρθρο 44**

Με το άρθρο 44 του σχεδίου επέρχονται ορισμένες βελτιώσεις στο άρθρο 524 ΚΠολΔ και αντικαθίσταται το άρθρο 528 ΚΠολΔ.

1. Στο άρθρο 524 δεν επέρχονται ουσιαστικές αλλαγές. Η παράγραφος 2 επαναδιατυπώνεται σαφέστερα. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι στην ερημοδικία του ενάγοντος εφαρμόζονται οι διατάξεις για την ερημοδικία του ενάγοντος, ενώ με τη προσθήκη τρίτου εδαφίου στην παράγραφο 4 ρυθμίζεται το ζήτημα της προσαγωγής των προτάσεων του απόντος διαδίκου, που είχε καταθέσει στον πρώτο βαθμό όπως επίσης και των άλλων διαδικαστικών εγγράφων της πρωτοβάθμιας δίκης.

2. Επαναφέρεται η διάταξη του άρθρου 528 ΚΠολΔ όπως ίσχυε πριν από την τροποποίησή της με το άρθρο 16 παράγραφος 4 του ν. 2915/2001, προσαρμοσμένη στο καθεστώς της μιας και μοναδικής συζητήσεως. Η διάταξη εφαρμόζεται επί όλων των αποφάσεων που εκδόθηκαν είτε κατά τη τακτική είτε κατά τις ειδικές διαδικασίες.

## **Άρθρο 45**

Με το άρθρο 45 του σχεδίου επέρχονται επουσιώδεις αλλαγές στο δίκαιο της αναψηλαφήσεως. Προστίθεται καταρχήν νέος λόγος αναψηλάφησης (άρθρο 544 αριθμός 10). Ο λόγος αυτός διασκευάστηκε με πρότυπο αντίστοιχη ρύθμιση που περιέχεται στο άρθρο 525 παράγραφος 2 αριθ. 3ΚΠοινΔ. Αν η αμετάκλητη καταδίκη του μετέχοντος στη σύνθεση του δικαστηρίου, που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, δικαστή δεν είναι εφικτή, όχι βέβαια για έλλειψη αποδείξεων, αλλά από άλλους νόμιμους λόγους (λ.χ. παραγραφή, αμνηστία, θάνατος του δράστη) εύλογο και επιεικές είναι να θεμελιώνεται και τότε η αίτηση αναψηλαφήσεως.

Η προσθήκη του ανωτέρω λόγου αναψηλαφήσεως καθιστά επιτακτική και την αναμόρφωση των άρθρων 538 και 545 παράγραφος 5 ΚΠολΔ.

Επιβεβλημένη καθίσταται ακόμη και η προσθήκη στο άρθρο 545 παράγραφοι 3 και 4 ΚΠολΔ νέας περίπτωσης υπό η', ενώ απαραίτητη είναι και η προσαρμογή της παραγράφου 5 του άρθρου 545 ΚΠολΔ στα νέα δεδομένα. Με την παράγραφο 6 του σχεδίου αντικαθίσταται και το άρθρο 548 ΚΠολΔ αναφορικά με την εφαρμογή των γενικών διατάξεων στη διαδικασία της κατ' αναψηλάφηση δίκης (η αντικατάσταση αυτή κρίθηκε αναγκαία ώστε η διαδικασία αυτή να είναι συντονισμένη και συμβατή με τις νέες ρυθμίσεις που προβλέπονται ιδίως στην πρωτοβάθμια διαδικασία).

Τέλος, με την παράγραφο 7 του ανωτέρω άρθρου του σχεδίου επέρχεται στο άρθρο 555 ΚΠολΔ (απαγόρευση επανειλημμένης άσκησης αναιρέσης ) απλώς λεκτική τροποποίηση, ώστε η διατύπωση του άρθρου 555 να μην διαφοροποιείται από τη διατύπωση των άρθρων 514 και 541 ΚΠολΔ που ρυθμίζουν το ίδιο θέμα ως προς την έφεση και την αναψηλάφηση. Πρέπει εν προκειμένω να επισημανθεί, ότι αυτή η λεκτική διαφοροποίηση δεν υπήρχε, όταν η διατύπωση του ΚΠολΔ ήταν στην καθαρεύουσα αλλά δημιουργήθηκε για πρώτη φορά, προφανώς εκ παραδρομής κατά τη διαδικασία της μεταγλώττισης του ΚΠολΔ στη δημοτική (χωρίς μέχρι σήμερα να αποκατασταθεί το λάθος αυτό).

## **Άρθρο 46**

Με το άρθρο 46 του σχεδίου καταργείται το προπαρασκευαστικό στάδιο του ελέγχου των αιτήσεων αναιρέσης και επανέρχεται το προηγούμενο του ν. 2915/2001 καθεστώς. Η θεσπισθείσα δύναμι του ν. 2915/2001 πολυτελής και πολύπλοκη διαδικασία του προελέγχου των αιτήσεων αναιρέσεως από τον εισηγητή δικαστή

επιβάρυνε αντί να αποφορτίσει τον Αρειο Πάγο, γι' αυτό και η σχετική ρύθμιση περιέπεσε σε πλήρη αχρησία. Καταργείται λοιπόν ρητά και επανέρχεται το καθεστώς, που προβλεπόταν πριν από την τροποποίηση του ν. 2915/2001, με ορισμένες αναπόφευκτες μεταβολές. Έτσι, το άρθρο 571 ΚΠολΔ τροποποιείται.

Το άρθρο 575 εδάφιο 2 ΚΠολΔ αντικαθίσταται ώστε να προστεθούν και οι ρυθμίσεις των εδαφίων γ' και δ' της παραγράφου 4 του άρθρου 226, όπως έχει ήδη τροποποιηθεί.

#### **Άρθρο 47**

Με το άρθρο 47 του σχεδίου αντικαθίσταται το άρθρο 603 ΚΠολΔ. Με το άρθρο 20 παράγραφος 3 του ν. 2915/2001 προστέθηκε στο άρθρο 603 νέα (πρώτη) παράγραφος, προκειμένου να ρυθμιστεί η ερημοδικία του ενάγοντος, που δικαζόταν υπό το φως του άρθρου 270 Ι 5 ωσει παρών. Το σύστημα της μονομερούς συζητήσεως, που καθιέρωσε ο ν. 2915/2001, καταργείται όμως και συνεπώς δεν υφίσταται πλέον ανάγκη να ρυθμιστεί ειδικώς η ερημοδικία του ενάγοντος. Κατά παραπομπή (άρθρο 591 παράγραφος 1) θα ισχύει πλέον η γενική ρύθμιση του άρθρου 272. Για το λόγο αυτόν διαγράφεται η προστεθείσα ρύθμιση και επανέρχεται η μορφή που είχε το άρθρο 603 πριν από την ισχύ του ν. 2915/2001.

#### **Άρθρο 48**

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 48 του σχεδίου αντικαθίσταται η παράγραφος 4 του άρθρου 691 ΚΠολΔ, η οποία είχε προστεθεί με την παράγραφο 2 του άρθρου 3 του ν. 3327/2005. Με την τροποποίηση της άνω παραγράφου 4 του άρθρου 691 ΚΠολΔ, για την έκδοση της προσωρινής διαταγής, καθίσταται πλέον υποχρεωτική σε όλες τις υποθέσεις η κλήτευση των αντιδίκων πριν από είκοσι τέσσερις ώρες, εκτός αν υφίσταται κίνδυνος βλάβης των δικαιωμάτων του αιτούντος, οπότε η ανάγκη και ο χρόνος της κλήτευσης κρίνεται από τον δικαστή που χορήγησε την προσωρινή διαταγή. Η αναγκαιότητα της κλήτευσης συνδέεται με συνταγματικές αξιολογήσεις και κατά συνεκδοχή με την εξασφάλιση της εκατέρωθεν ακρόασης. Η ταυτότητα του λόγου υπαγορεύει την πρόβλεψη της υποχρεωτικής κλήτευσης σχετικά με τη χορήγηση ή όχι της προσωρινής διαταγής όχι μόνο στις διαφορές του άρθρου 663 ΚΠολΔ, αλλά σε όλες τις περιπτώσεις ασφαλιστικών μέτρων.

Επίσης, με την παράγραφο 2 του άρθρου 48 του σχεδίου προστίθεται μία ακόμη παράγραφος με αριθμό 5 στο άρθρο 691 ΚΠολΔ. Ειδικότερα λόγω της τροποποίησης της παραγράφου 4 κατά

τα ως άνω κατέστη αναγκαία η προσθήκη και της παραγράφου 5 στο ίδιο άρθρο, ώστε σε περίπτωση που εκδοθεί προσωρινή διαταγή, η δίκη των ασφαλιστικών μέτρων να διεξάγεται ακόμη πιο γρήγορα. Παράλληλα θεσπίζεται σαφής ρύθμιση ως προς την προσωρινή διαταγή στις περιπτώσεις της απαγόρευσης της πραγματικής ή νομικής μεταβολής ακινήτου ή πλοίου ή αεροσκάφους, ώστε να μην δημιουργούνται ερμηνευτικά προβλήματα. Ταυτόχρονα η διαταγή πληρωμής καθίσταται στις περιπτώσεις αυτές πιο αποτελεσματική.

## **Άρθρο 49**

Με το άρθρο 49 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 693 ΚΠολΔ και διατυπώνεται στη μορφή που είχε προ της τροποποίησής του με το άρθρο 4 Ε παράγραφος 1 του ν. 3388/2005. Ο δικαιοπολιτικός λόγος της τροποποίησης υπαγορεύεται από την ανάγκη επιταχύνσεως της πολιτικής δίκης μέσω της μειώσεως των, κατ' επιταγή του νόμου, ασκηθεισών αγωγών. Η υποχρεωτική άσκηση αγωγής παραμένει αμετάβλητη στις από μακρού αξιολο-γηθείσες ως ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις των άρθρων 715 παράγραφος 5, 727, 729 παράγραφος 5 ΚΠολΔ. Περαιτέρω, η άσκηση αγωγής και η προθεσμία ασκήσεως της επαφίεται στην ευχέρεια του δικαστηρίου που εκδικάζει την αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων. Οι διατάξεις του άρθρου 693 ΚΠολΔ ως ίσχυαν προ της τροπο-ποίησής του με το άρθρο 4 Ε παράγραφος 1 ν. 3388/2005, έχουν λειτουργήσει επί μακρῶ (από το 1971 μέχρι το 2005) και είναι οικείες στο νομικό κόσμο. Ο κίνδυνος διαιωνίσεως αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων, ελλείψει διατάξεως του δικαστηρίου περί ασκήσεως αγωγής, σταθμίζεται ως λίαν περιορισμένος σε σχέση με την ανάγκη επιταχύνσεως. Ακόμη και εάν δεν διαταχθεί άσκηση αγωγής εντός ορισμένης προθεσμίας, ο ηττηθείς διάδικος διαθέτει παραδεδεγμένους τρόπους αντιμετώπισεως του κινδύνου αυτού (λ.χ. άσκηση αρνητικής αναγνωριστικής αγωγής από τον ηττηθέντα στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων διάδικο, ανάκληση της αποφάσεως των ασφαλιστικών μέτρων επί τη βάση μεταβολής συνθηκών ή και άνευ αυτής εάν έχει ασκηθεί αρνητική αναγνωριστική αγωγή).

## **Άρθρο 50**

Με το άρθρο 50 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 699 ΚΠολΔ και διατυπώνεται στην μορφή που είχε προ της τροποποίησής του με το άρθρο 4 Ε παράγραφος 4 του ν. 3388/2005. Με τη διάταξη εκείνη είχε χορηγηθεί δικαίωμα ασκήσεως αναίρεσεως κατά των

αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, με συνέπειες μάλιστα που καταλαμβάνουν και τους διαδίκους. Η προβληματική αυτή ρύθμιση, που προφανώς είχε επίκαιρο χαρακτήρα, και ήθελε να ευνοήσει το Δημόσιο στις αντιδικίες του με τους συμβασιούχους του αόριστου χρόνου κατηγορήθηκε δίκαιως (βλ. Νίκα, Ε-ΠολΔ 2008, 53 επ.) ότι όχι μόνον παραγνωρίζει τη λειτουργική αποστολή του εισαγγελικού θεσμού, αλλά περιγράφει και απαξιώνει βασικές συνιστώσες της αστικής δίκης, διαστρεβλώνει το χαρακτήρα των ενδίκων μέσων και διαταράσσει απροκάλυπτα όχι μόνον την καταστατική αρχή της διαθέσεως, αλλά και την αρχή της ισότητας των όπλων των διαδίκων, αφού το εγχείρημα απέβλεπε προφανώς να παράσχει ένα πρόσθετο δικονομικό πλεονέκτημα στο Δημόσιο. Η αναγνώριση δικαιώματος αναιρέσεως στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και όχι στους διαδίκους, καίτοι οι τελευταίοι θα υποστούν τον αντίκτυπο της αναιρέσεως αυτής, δεν καταστρατηγεί απλώς τις θεμελιώδεις αρχές της διαθέσεως και της ισότητας, κλονίζει και τα θεμέλια του κράτους δικαίου, που εγγυάται το άρθρο 25 παράγραφος 1 του Συντάγματος. Για τους λόγους αυτούς κρίθηκε επιβεβλημένη η κατάργηση της σχετικής ρυθμίσεως του ν. 3388/2005.

### **Άρθρο 51**

Η πρόβλεψη αυτή είναι πολύ παλιά και προβλέφθηκε όταν η ημέρα διενέργειας των πλειστηριασμών ήταν Κυριακή και η προ τριών ημερών προθεσμία οδηγούσε σε εργάσιμη ημέρα, δηλαδή την προηγούμενη Τετάρτη.

Οι πλειστηριασμοί όμως, πλέον, διενεργούνται ημέρα Τετάρτη, άρα η προ τριών ημερών οδηγεί σε ημέρα Σάββατο, δηλαδή σε μη εργάσιμη ημέρα. Με την εισαγόμενη ρύθμιση η κήρυξη θα διενεργείται ημέρα εργάσιμη.

Η προβλεπόμενη στην παράγραφο 5 του άρθρου 943 απαγόρευση ίσχυε και στο προηγούμενο καθεστώς, προβλεπόταν στο ν. 1210/1972 «Κώδικας Δικαστικών Επιμελητών» και δεν είχε δημιουργηθεί κανένα πρόβλημα. Στην Ελλάδα, οι μεγάλες γιορτές της Χριστιανοσύνης έχουν ιδιαίτερη σημασία και αξία για τους Έλληνες. Έτσι, στις ημέρες αυτές δεν πρέπει να διενεργείται αναγκαστική εκτέλεση για απόδοση ακινήτου. Η ίδια απαγόρευση κρίνεται ότι πρέπει να ισχύσει κατά τη περίοδο των εκλογών.

### **Άρθρο 52**

Με το άρθρο 52 του σχεδίου επέρχεται σειρά τροποποιήσεων στο δίκαιο αναγκαστικής εκτέλεσης. Ειδικότερα:

1. Αναπροσαρμόζεται σε 50.000 ευρώ το ποσό του άρθρου 946 παράγραφος 1 ΚΠολΔ (από το ύψος των 5.900 ευρώ).

2. Αναπροσαρμόζεται σε 100.000 ευρώ το ποσό του άρθρου 947 παράγραφος 1 ΚΠολΔ (από το ύψος των 5.900 ευρώ).

3. Αναπροσαρμόζεται σε 50.000 ευρώ το ποσό του άρθρου 950 παράγραφος 1 ΚΠολΔ (από το ύψος των 5.900 ευρώ).

Η γενναία προσαρμογή υπήρξε επιβεβλημένη για να καταστούν στην πράξη αποτελεσματικές οι σχετικές ρυθμίσεις.

### **Άρθρο 53**

Με το άρθρο 53 του σχεδίου προστίθεται τρίτο εδάφιο και τροποποιείται το ένατο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 959 ΚΠολΔ. Ως επί το πλείστον τα κινητά πράγματα που κατάσχονται είτε είναι δύσκολο να μεταφερθούν είτε η μεταφορά τους είναι πολύ δαπανηρή. Εξάλλου, στην πράξη παρυσιάζονται δυσχέρειες όταν η κατακύρωση των κινητών πραγμάτων γίνεται στο Ειρηνοδικείο, ενώ αυτά βρίσκονται σε άλλο τόπο, στον οποίο ευρίσκοντο όταν έγινε η κατάσχεση είτε φυλάσσονται. Έτσι αναγκαστική κατάσχεση κινητών οδηγείται σε αδρανοποίηση. Με την εισαγόμενη ρύθμιση παρέχεται η δυνατότητα στον δικαστικό επιμελητή, εκτιμώντας τη φύση των κατασχεμένων, να ορίσει τον καταλληλότερο τρόπο για τη διενέργεια του πλειστηριασμού. Επίσης με τη νέα ρύθμιση ορίζεται ότι οι προφορικές προσφορές υποβάλλονται αμέσως μετά προς τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, ο οποίος μετά την ολοκλήρωσή τους προβαίνει στην κατακύρωση. Η αντικατάσταση της φράσης « και δεν μπορεί να γίνει κατακύρωση προτού περάσει τουλάχιστον μισή ώρα από την ολοκλήρωση της αποσφράγισης» κρίνεται αναγκαία, καθώς η τελευταία προσφορά κινδυνεύει να γίνει αντικείμενο συναλλαγής, εάν ο νόμος προβλέπει ότι ο υπάλληλος του πλειστηριασμού οφείλει να αναμένει την παρέλευση ημιώρου ώστε να προβεί στην κατακύρωση.

### **Άρθρο 54**

Με το άρθρο 54 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 960 παράγραφος 2 εδάφιο β' ΚΠολΔ, για να ανταποκριθεί στις ανάγκες πληρέστερης δημοσιότητας, συγχρόνως δε και να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα που δημιούργησε ο ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης). Έτσι, προβλέπεται δημοσίευση του αποσπάσματος

της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης και στην ιστοσελίδα Δημοσιεύσεων Πλειστηριασμών, εφόσον αποκτηθεί η κατάλληλη υποδομή. Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα δημοσίευσης σε εφημερίδα του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης, όταν επισπεύδεται πλειστηριασμός, σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας, που εκδίδεται στο δήμο όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού ή στην έδρα της περιφερειακής ενότητας στην οποία υπάγεται αυτός ο δήμος. Κατά τα λοιπά ισχύουν κι εδώ όσα αναφέρονται στο άρθρο 59 της παρούσας Έκθεσης. Τα εδάφια τρίτο και τέταρτο της ίδιας παραγράφου καταργούνται, επειδή δεν ανταποκρίνονται πλέον στις σύγχρονες ανάγκες δημοσιότητας και διογκώνουν απλώς τα έξοδα της εκτελέσεως.

### **Άρθρο 55**

Με το άρθρο 55 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 963 ΚΠολΔ δια της αφαίρεσής της φράσης «αλλιώς ο πλειστηριασμός είναι άκυρος», ώστε να εναρμονισθεί η διάταξη με αυτήν του άρθρου 1001 παράγραφος 1 ΚΠολΔ, καθώς δεν δικαιολογείται να προβλέπεται απόλυτη ακυρότητα στον πλειστηριασμό κινητών ενώ δεν προβλέπεται τέτοια στον, κατά κανόνα, μείζονος σημασίας πλειστηριασμό ακινήτων. Οι συνέπειες από την παράβαση της ρυθμίσεως έχουν αντιμετωπισθεί νομολογιακά (μέσω του άρθρου 159 παράγραφος 3 ΚΠολΔ).

### **Άρθρο 56**

Με το άρθρο 56 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 975 περίπτωση 3. Επαναδιατυπώνεται και αποσαφηνίζεται το προνόμιο των καθοριζόμενων με αυτήν την περίπτωση απαιτήσεων, όπως διαμορφώθηκε βάσει αλληπάλληλων νομοθετικών μεταρρυθμίσεων και ειδικότερα βάσει των διατάξεων των άρθρων 31 ν. 1545/1985, που αναφέρεται στο προνόμιο των εργατικών απαιτήσεων, και του άρθρου 6 παράγραφος 16α ν. 2479/1997, που αναφέρεται στο προνόμιο των δικηγορικών αμοιβών. Οι προϋποθέσεις της προνομιακής μεταχείρισης των παραπάνω κατηγοριών απαιτήσεων ταυτίζονται, καθόσον οποιαδήποτε διαφορετική μεταχείρισή τους δε θα μπορούσε να θεωρηθεί δικαιοπολιτικά εύλογη. Ομοίως, οι αποζημιώσεις από την καταγγελία της σχέσης εργασίας και οι απαιτήσεις των δικηγόρων λόγω λύσης της σύμβασης έμμισθης εντολής κατατάσσονται χωρίς να τίθενται προϋποθέσεις ως προς το χρόνο γέννησής τους και για τις δύο κατηγορίες. Προστίθεται ακόμη η ένταξη στην τάξη αυτή των απαιτήσεων των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, όπως αυτή πρόσφατα καθιερώθηκε με το ν.



3863/2010. Επίσης αναφέρεται η ισχύουσα ήδη, βάσει του προαναφερόμενου πρώτου άρθρου, πρόβλεψη ότι η διαίρεση του πλειστηριάσματος σε ποσοστά (προκειμένου αυτό να διανεμηθεί μεταξύ των υπολοίπων γενικών προνομιούχων και αυτών που έχουν ειδικά προνόμια δανειστών) γίνεται μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων της συγκεκριμένης τάξης. Με τον τρόπο αυτόν αποφεύγονται ερμηνευτικές συγχύσεις που προκλήθηκαν από τη διατύπωση του προνομίου σε ποικίλες διατάξεις.

### **Άρθρο 57**

Με το άρθρο 57 του σχεδίου προστίθεται (νέα) παράγραφος 4 στο άρθρο 983 ΚΠολΔ. Με τη νέα ρύθμιση προβλέπεται ότι η κατάσχεση στα χέρια τράπεζας ως τρίτης γίνεται με επίδοση του κατασχετηρίου εγγράφου είτε στην έδρα της είτε σε οποιοδήποτε κατάστημά της. Η επίδοση του κατασχετηρίου στην έδρα της τράπεζας αποτελεί οδό ασφαλέστερη για τον δανειστή, διότι η ηλεκτρονική διασύνδεση του δικτύου των τραπεζών διευκολύνει την ολοκληρωμένη πληροφόρησή του από τα κεντρικά της τράπεζας, ως προς την ύπαρξη λογαριασμών του οφειλέτη σε οποιοδήποτε υποκατάστημά της.

### **Άρθρο 58**

Με το άρθρο 58 του σχεδίου προστίθενται μετά το άρθρο 991 ΚΠολΔ δύο νέα άρθρα 991 Α και 991 Β, ώστε να προσαρμοσθεί ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας στην συντελεσθείσα ήδη αποϋλοποίηση των τίτλων μετοχών και των λοιπών χρηματοπιστωτικών μέσων, των οποίων η υ-πεγγυότητα στα διωκτικά μέτρα των δανειστών είναι σκόπιμο να ρυθμισθεί και νομοθετικώς. Στην πρώτη ως άνω διάταξη η προτεινόμενη ρύθμιση υπαγορεύεται από την απεχχάρτωση (αποϋλοποίηση) τίτλων μετοχών και λοιπών χρηματοπιστωτικών μέσων που είναι διαπραγματεύσιμα σε οργανωμένες αγορές. Κρίθηκε, ότι η εξέλιξη αυτή δεν θα έπρεπε να οδηγήσει αυτή καθ' εαυτή στην αποδοχή άλλου είδους αναγκαστικής εκτέλεσης σε σχέση με το παρελθόν. Η υιοθετούμενη προσέγγιση περιορίζεται πάντως στην εκτελεστική διαδικασία. Η προτεινόμενη νέα ρύθμιση ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες και στην πραγματικότητα της συναλλακτικής ζωής.

Στη δεύτερη διάταξη διευκρινίζεται, ότι με τον όρο «μερίδια οργανισμών συλλογικών επενδύσεων», σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2, 3, 12 και 14 του ν.3283/2004, υπονοούνται τα σχετικά μερίδια πιστωτικών ιδρυμάτων. Η ρύθμιση εκκινεί από τη

θέση, ότι οι τίτλοι μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων δεν έχουν αξιολογικό χαρακτήρα. Παράλληλα, υλοποιείται πληρέστερα η βασική θέση του ισχύοντος δικαίου, ότι όλα τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη είναι υπέγγυα στα διοικητικά μέτρα των δανειστών του. Και εν προκειμένω η προτεινόμενη διάταξη ανταποκρίνεται στη συναλλακτική πραγματικότητα, ενώ η προσέγγιση της νέας ρύθμισης είναι ειδική, με την έννοια ότι καλύπτονται μόνο ανάγκες της εκτελεστικής διαδικασίας.

### **Άρθρο 59**

Η ρύθμιση κρίνεται αναγκαία, εφόσον κατά την διεξαγωγή εκλογών για την ανάδειξη βουλευτών, ευρωβουλευτών και οργάνων αυτοδιοίκησης εκδίδεται κάθε φορά απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με την οποία ορίζεται το χρονικό διάστημα κατά το οποίο παύει η λειτουργία των δικαστηρίων και διατάσσεται η απαγόρευση της διενέργειας των πλειστηριασμών.

### **Άρθρο 60**

Με το άρθρο 60 του σχεδίου αντικαθίσταται το δεύτερο εδάφιο της τρίτης παραγράφου του άρθρου 999 ΚΠολΔ και προβλέπεται δημοσίευση του αποσπάσματος της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης και στην ιστοσελίδα Δημοσιεύσεων Πλειστηριασμών, εφόσον αποκτηθεί η κατάλληλη υποδομή. Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει κάποιος που θέλει να αποκτήσει ακίνητο από πλειστηριασμό είναι να διαπιστώσει ποιά ακίνητα εκτίθενται, πότε και πού. Το ισχύον σύστημα δημοσιεύσεων αποκλείει την εύκολη πρόσβαση στις απαραίτητες αυτές πληροφορίες, αφού στην πράξη οι δημοσιεύσεις γίνονται σε εφημερίδες ελάχιστης κυκλοφορίας με κριτήριο το κόστος δημοσίευσης. Το αποτέλεσμα είναι: α) τις πληροφορίες να τις έχουν μόνον τα άτομα που ασχολούνται επαγγελματικά με τους πλειστηριασμούς και για αυτό τον λόγο ο ανταγωνισμός σε αυτούς να είναι συνήθως ελάχιστος και β) να δίνεται έτσι η ευκαιρία στους ανθρώπους αυτούς να ελέγχουν την εξέλιξη των πλειστηριασμών με αθέμιτους και γνωστούς σε όλους τρόπους. Είναι εντελώς απαραίτητο λοιπόν να συγκροτηθεί δημόσια ιστοσελίδα (πάρτημα του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Τ. Ν.) στην οποία θα δημοσιεύονται υποχρεωτικά τα απαραίτητα στοιχεία για όλους τους πλειστηριασμούς, που πρόκειται να διενεργηθούν σε όλη την χώρα, ώστε να πληροφορούνται οι ενδιαφερόμενοι εύκολα, γρήγορα και αδάπανα τι εκτίθεται που και πότε. Έτσι θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τη μεγαλύτερη

δυνατή επίδειξη ενδιαφέροντος και ο θεσμός της εκτέλεσης θα έχει την καλύτερη δυνατή κατάληξη με τη διενέργεια πραγματικής πλειοδοτικής διαδικασίας. (Σημειώνεται ότι ήδη δημοσιεύονται στο Δ.Δ.Δ. σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του Πτωχευτικού Κώδικα, περιλήψεις των αποφάσεων που κηρύσσουν την πτώχευση). Η ενεργοποίηση της διάταξης πρέπει να εξαρτηθεί από την έκδοση προεδρικού διατάγματος προκειμένου να γίνει η συνεννόηση με το Τ. Ν. και η προετοιμασία της ιστοσελίδας. Αυτή δημιουργείται γρήγορα και χωρίς μεγάλη δαπάνη. Η λύση αυτή εκτός των άλλων θα προσφέρει ουσιώδη πόρο στο Ταμείο Νομικών. Με τη νέα ρύθμιση διευκολύνεται και η δημοσίευση σε εφημερίδα του αποσπάσματος της κατασχετήριας έκθεσης, όταν επισπεύδεται πλειστηριασμός, σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας, που εκδίδεται στο δήμο όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού ή στην πρωτεύουσα του νομού στον οποίο υπάγεται αυτός ο δήμος. Τα εδάφια πέμπτο και έκτο της ίδιας παραγράφου καταργούνται, επειδή δεν ανταποκρίνονται πλέον στις σύγχρονες ανάγκες δημοσιότητας και διογκώνουν απλώς τα έξοδα της εκτελέσεως, ενώ στο παρελθόν έδωσαν αφορμή και σε καταχρηστικές συμπεριφορές.

## **Άρθρο 61**

Προφανώς από αβλεψία ή τυπογραφικό λάθος στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 1021 αναφέρεται το άρθρο 999, αντί του άρθρου 995 το οποίο είναι το ορθόν. Εάν πράγματι εφαρμοστεί το άρθρο 999, τότε στην έκθεση περιγραφής πρέπει να γίνεται μνεία των υποθηκών ή προσημειώσεων που υπάρχουν επάνω στο ακίνητο, ως επιτάσσει το άρθρο τούτο. Τα βάρη όμως του ακινήτου θα γνωστοποιηθούν στο δικαστικό επιμελητή με το σχετικό πιστοποιητικό το οποίο θα χορηγήσει το υποθηκοφυλακείο εντός τεσσάρων (4) εργάσιμων ημερών από την εγγραφή της έκθεσης περιγραφής στο ειδικό βιβλίο. Συνεπώς, δεν μπορεί ο νόμος να επιτάσσει τα αδύνατα. Η ανωτέρω παραδρομή προκύπτει επίσης από το γεγονός ότι στο επόμενο εδάφιο του άρθρου 1021 αναφέρονται οι διατάξεις του άρθρου 999 ως αναλόγως εφαρμοζόμενες. Σημειώνεται ότι στην πράξη τηρείται η ρύθμιση του άρθρου 995. Επιβάλλεται, συνεπώς, η ανωτέρω διόρθωση.

## **Άρθρο 62**

Η προσωπική κράτηση αποτελεί οπωσδήποτε έναν अपαρχαιωμένο θεσμό, που τείνει να εκλείψει στις σύγχρονες νομοθεσίες. Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις αποτελεί αναγκαίο και αναντικατάστατο μέσο εκτελέσεως. Αυτό συμβαίνει λ.χ. όταν ο

οφειλέτης καταδικάζεται: να εκτελέσει κάποια πράξη που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο (ΚΠολΔ 946 Ι), να παραλείψει ή να ανεχθεί κάποια πράξη (ΚΠολΔ 947), να παραδώσει ή να αποδώσει το τέκνο που κατακρατεί σε άλλο γονέα (ΚΠολΔ 950), να δώσει βεβαιωτικό όρκο για τα περιουσιακά του στοιχεία (ΚΠολΔ 952,864 επ.) κ.λπ.. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις η προσωπική κράτηση κρίνεται το αποτελεσματικότερο μέσο για να καμφθεί η βούληση του οφειλέτη και για να ικανοποιηθεί έτσι ο δανειστής. Γι αυτό μέχρι σήμερα κανείς δεν αμφισβήτησε τη συνταγματικότητα του μέσου αυτού. Είναι χαρακτηριστικό ότι και σε δίκαια από τα οποία εμπνεύσθηκε ο ημέτερος ΚΠολΔ, λ.χ. το γερμανικό, η προσωπική κράτηση ως μέσο εκτελέσεως στις αντίστοιχες περιπτώσεις επιβίωσε (βλ. § § 888, 890 ΖΡΟ), μολονότι έχει ήδη από δεκαετίες παραγκωνισθεί ως μέσο εκτελέσεως προς ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων. Συλλήβδην κατάργηση επομένως του θε -σμού της προσωποκρατήσεως θα πρέπει να αποκλεισθεί.

Οξύ πρόβλημα αντισυνταγματικότητας τίθεται όμως για την προσωπική κράτηση ως μέσο εκτελέσεως για εμπορικά χρέη, που εισήλθε στον ΚΠολΔ με τις εκτεταμένες τροποποιήσεις του ν.δ. 958/1971, υπό την πίεση κυρίως του εμπορικού κόσμου της Χώρας. Από τα πρώτα χρόνια της ζωής του ΚΠολΔ αμφισβητήθηκε ζωηρά (βλ. ιδίως Μητσόπουλο, Δ 1975.678· Κρουσταλάκη, Δ 1987.487 επ.) η συμπόρευση της ρυθμίσεως αυτής με το Σύνταγμα, εντάθηκε μάλιστα η αμφισβήτηση αυτή μετά το « Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα» που κυρώθηκε με τον ν. 2462/1997, ο οποίος (άρθρο 11) ορίζει ότι «κανείς δεν φυλακίζεται αποκλειστικά λόγω της αδυναμίας του να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση». Κι ενώ αναμενόταν ότι θα επικρατούσε η ιδέα του πλήρους παραγκωνισμού της προσωπικής κρατήσεως, παγιώθηκε τόσο στη θεωρία όσο και στη νομολογία του Αρείου Πάγου η αντίθετη γνώμη, ότι η προσωπική κράτηση ούτε καταργήθηκε ούτε και περιορίσθηκε από το ανωτέρω Σύμφωνο. Ήδη όμως το ΑΕΔ (αποφ. 1/2010) αποφάνθηκε, συμμεριζόμενο τη γνώμη της Ολομέλειας του ΣτΕ (ΟλΣτΕ 250/2008, Δ 2008. 469, 472-473 αντιθ. ΟΛΑΠ 1/2009, Ελλ Δνη 2009.78), ότι ο θεσμός της προσωποκρατήσεως για χρέη προς το Δημόσιο είναι αντίθετος προς τα άρθρα 2Ι και 5ΙΙΙ του Συντάγματος. Η απόφαση αυτή του ΑΕΔ δεν δεσμεύει νομικά τα πολιτικά δικαστήρια, που θα κρίνουν τη συμπόρευση με το Σύνταγμα τη ρύθμιση του άρθρου 1047, Ι ΚΠολΔ ως προς την προσωπική κράτηση κατά εμπόρων για εμπορικές απαιτήσεις. Η διατήρηση, ωστόσο, της ανωτέρω ρυθμίσεως θα παραβίαζε μάλλον το πνεύμα της αποφάσεως του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου.

Εν όψει, επομένως, της ανωτέρω αποφάσεως του ΑΕΔ, της αποφάσεως 7/14.4.2011 της ΟΛΑΠ, αλλά και κυρίως του άρθρου 11 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, κρίνεται ορθότερη η κατάργηση της προσωπικής κρατήσεως για εμπορικές απαιτήσεις.

Καθώς όμως με το ανωτέρω Διεθνές σύμφωνο δεν θίγεται η ρύθμιση του άρθρου 1047 Ι 1 ΚΠολΔ ως προς την προσωπική κράτηση για απαιτήσεις από αδικοπραξίες (ΑΠ 2184/2007, ΕλλΔνη 2008. 454. Νίκας, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως Ι Γενικό Μέρος, 201 0, § 5 αριθ. 14) και ούτε άλλωστε αμφισβητήθηκε μέχρι σήμερα η συνταγματικότητα της ρυθμίσεως αυτής, η σχετική πρόβλεψη του νόμου πρέπει να παραμείνει. Έτσι δεν θίγονται και οι υπόλοιπες διατάξεις για την προσωποκράτηση, που θα εξακολουθήσουν να ισχύουν. Οι διατάξεις αυτές αποτελούν το βάθρο, τη *sedes materiae* όλου του θεσμού της προσωπικής κρατήσεως και η τυχόν κατάργηση της προσωπικής κρατήσεως για απαιτήσεις από αδικοπραξία θα παρέσυραν σε κατάργηση και τις υπόλοιπες διατάξεις για την προσωπική κράτηση (άρθρα 1047-1054 ΚΠολΔ). Επειδή, όμως, τα άρθρα αυτά ρυθμίζουν τον τρόπο, την αρμοδιότητα και τη διαδικασία εν γένει της επιβολής της προσωποκρατήσεως, θα έπρεπε, τότε, να θεσπίσουν νέες ρυθμίσεις, ώστε να καταστεί δυνατή η διαδικαστική «εφαρμογή» της προσωποκρατήσεως, που προβλέπεται στις διατάξεις των άρθρων 946, 947, 950 ΚΠολΔ κ.λπ..

Κατόπιν των ανωτέρω με το άρθρο 62 του σχεδίου τροποποιείται η πρώτη παράγραφος του άρθρου 1047.Ε-πίσης ενσωματώνεται στη παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου η υπουργική απόφαση 12082/2009, η οποία αναπροσάρμοσε το ποσό της απαίτησης για την οποία δεν διατάσσεται προσωπική κράτηση σε 30.000 ευρώ. Συνακόλουθα, τροποποιείται και η πρώτη παράγραφος ως προς την καθ' ύλην αρμοδιότητα, αφού το ειρηνοδικείο ουδέποτε είναι πλέον αρμόδιο να εκδικάσει αγωγή προσωπικής κράτησης.

### **Άρθρο 63**

Οι ίδιοι λόγοι που αναφέρονται στο άρθρο 51 της παρούσας αιτιολογικής έκθεσης, σχετικά με τη προβλεπόμενη απαγόρευση στη παράγραφο 5 του άρθρου 943, ισχύουν και για την απαγόρευση της σύλληψης προσώπου σε εκτέλεση διάταξης δικαστικής απόφασης για την προσωπική κράτησή του.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

### **Άρθρο 64**

Με το άρθρο 64 του σχεδίου τροποποιούνται οι διατάξεις των άρθρων 4 παράγραφος 1 αριθ. δ' και 23 παράγραφος 1 εδάφιο β' του ν. 1756/1988, ως συνέπεια των τροποποιήσεων που εισάγονται με τα άρθρα 3 και 4 του σχεδίου.

### **Άρθρο 65**

Με το άρθρο 65 εισάγονται ρυθμίσεις με τις οποίες αφενός διευκρινίζονται ζητήματα που ανέκυψαν κατά την εφαρμογή του ν. 3900/2010 και αφετέρου επέρχονται βελτιώσεις νομοτεχνικού χαρακτήρα.

### **Άρθρο 66**

Με το άρθρο 66 διορθώνονται οι από παραδρομή εσφαλμένα αναγραφέντες συνολικοί αριθμοί των Παρέδρων - Πρωτοδικών στις παραγράφους 2 περίπτωση δ' και 3 περίπτωση δ' του άρθρου 61 του ν. 3900/2010 «σε τετρακόσιους εξήντα επτά» και «τετρακόσιους ογδόντα δύο» και τίθενται οι ορθοί «τετρακόσιους εβδομήντα επτά» και «πεντακόσιους δύο» αντίστοιχα.

### **Άρθρο 67**

Με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 67 διορθώνονται σφάλματα που εκ παραδρομής παρεισέφρησαν. Με την παράγραφο 3 ρυθμίζεται ότι η αναστολή άνω των τριών ετών αφορά, όπως είναι λογικό και όπως ίσχυε, τις ποινές φυλακίσεως άνω των τριών ετών και μέχρι πέντε ετών.

### **Άρθρο 68**

Με το άρθρο 68 εισάγεται ρύθμιση με την οποία παρέχεται η δυνατότητα στους ασκούμενους δικηγόρους να διενεργούν μέρος της άσκησής τους και στα Ειρηνοδικεία.

### **Άρθρο 69**

Με το άρθρο 69 εισάγεται εξαίρεση στη ρύθμιση της παραγράφου 6 του άρθρου 73 του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων (ν.

2812/2000) όσον αφορά τους προϊσταμένους των τμημάτων Τεκμηρίωσης και Πληροφορικής, διότι δεν υπάρχουν εξειδικευμένα στελέχη, τα οποία κέκτηνται τα αναγκαία προσόντα για να αντικαθιστούν τους ήδη υπηρετούντες στα οικεία τμήματα.

## **Άρθρο 70**

Με την άσκηση και συζήτηση μιας αγωγής ο πολίτης κινητοποιεί ένα πολυδάπανο δημόσιο μηχανισμό. Οφείλει συνεπώς να καταβάλει τέλος, ώστε να ενισχύεται η δυνατότητα της πολιτείας να οργανώνει κατά τον καλύτερο τρόπο το σύστημα απονομής δικαιοσύνης. Κατά τη συζήτηση των αγωγών τα καταψηφιστικά αιτήματα τούτων, ως επί τω πλείστον τρέπονται σε αναγνωριστικά, με συνέπεια να αποφεύγεται η καταβολή δικαστικού ενσήμου επί του αντικειμένου της δίκης (αιτουμένου κεφαλαίου και των επ' αυτού τόκων). Η πρακτική αυτή στερεί το Ελληνικό Δημόσιο και άλλους φορείς (ΤΑΧΔΙΚ και άλλα ασφαλιστικά ταμεία) από σημαντικά έσοδα, ενώ οδηγεί σε καταστρατηγήσεις και κατάχρηση οικονομικών δυνατοτήτων. Με την επιβολή τέλους δικαστικού ενσήμου και επί αναγνωριστικών αγωγών στις οποίες περιλαμβάνονται βεβαίως και οι καταψηφιστικές μετά τον περιορισμό του αιτήματός τους σε μόνο το αναγνωριστικό, θα επέλθει αύξηση των δημοσίων εσόδων, ενώ θα αποτραπεί η συζήτηση προπετών και αβασίμων αγωγών. Σημειώνεται εδώ ότι το τέλος δικαστικού ενσήμου συνυπολογίζεται στη δικαστική δαπάνη που θα επιδικαστεί υπέρ του ενάγοντος και εις βάρος του αιτηθέντος εναγομένου.

## **Άρθρο 71**

Επιβάλλεται η κατάργηση της αναφερόμενης στο οικείο άρθρο του νομοσχεδίου περιπτώσεως με την έναρξη ισχύος του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 14 του ν.3917/2011. Για τούτο προστίθεται δεύτερο εδάφιο.

## **Άρθρο 72**

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις του άρθρου 70 του σχεδίου σκοπείται αφ' ενός η εξίσωση των εισπραττόμενων από τα Υποθηκοφυλακεία δικαιωμάτων μεταγραφής κληρονομιών με εκείνα των δωρεών και ταυτόχρονα η συμπλήρωση του νόμου όσον αφορά τα δικαιώματα των γονικών παροχών και δωρεών αιτία θανάτου τα οποία εισπράττονται ήδη αλλά χωρίς νομοθετική κάλυψη και αφ'

ετέρου η αντιμετώπιση του προβλήματος που έχει δημιουργηθεί στα άμισθα Υποθηκοφυλακεία είτε από τις απολύσεις υπαλλήλων είτε από τις μεταβολές των εργασιακών τους σχέσεων (μειωμένα ωράρια, εκ περιτροπής εργασία κ.λπ.) εξαιτίας των μειωμένων εσόδων τους λόγω της παρατηρούμενης ύφεσης στις συναλλαγές των ακινήτων.

### **Ειδικότερα:**

Α) Με την πρώτη (1) παράγραφο τα αναλογικά δικαιώματα των άρθρων 3 και 5 του ν. 325/1976 που εισπράττονται για τη μεταγραφή δωρεάς εν ζωή θα εισπράττονται του λοιπού και επί μεταγραφής αποδοχής κληρονομίας ή κληρονομητηρίου. Από την εξίσωση αυτή το μεν Δημόσιο θα αυξήσει άμεσα τα έσοδά του σε ποσοστό 3/1000 στα άμισθα Υποθηκοφυλακεία και σε 6/1000 στα έμμισθα επί της αξίας των κληρονομητέων ακινήτων, οι άμισθοι Υποθηκοφύλακες σε ποσοστό 3/1000 και το ΤΑΧΔΙΚ σε ποσοστό 1,75/1000. Επίσης στο Δημόσιο θα αποδοθούν τα τυχόν υπόλοιπα δικαιώματα που θα προκύψουν από την εκκαθάριση των δικαιωμάτων των αμίσθων Υποθηκοφυλάκων που ενεργείται σύμφωνα με το νόμο 153/1967.

Με την ίδια παράγραφο συμπληρώνεται το κενό του νόμου (άρθρα 3 και 5 του ν. 325/1976) όσον αφορά τα ήδη εισπραττόμενα αναλογικά δικαιώματα επί μεταγραφής γονικών παροχών και δωρεών αιτία θανάτου για τα οποία όμως δεν υπάρχει ρητή αναφορά στο νόμο.

Β) Με τη δεύτερη (2) παράγραφο επιδιώκεται η ενίσχυση των εισοδημάτων των αμίσθων Υποθηκοφυλακείων προκειμένου να αντιμετωπισθεί το οξυμένο πρόβλημα μισθοδοσίας των υπαλλήλων τους. Με την προτεινόμενη μικρή αύξηση κατά ποσοστό 0,5/1000 των υπέρ του Υποθηκοφύλακα εισπραττόμενων αναλογικών δικαιωμάτων υπολογίζεται ότι το ποσό που θα εισπράττεται, συνυπολογιζόμενο μαζί με το ήδη εισπραττόμενο 3/1000, θα καλύψει τις ανάγκες για τις οποίες προορίζεται. Σημειωτέον ότι στη διάταξη προβλέπεται ρητά ότι το δικαίωμα αυτό θα διατίθεται αποκλειστικά για τη μισθοδοσία των υπαλλήλων στις περιπτώσεις που δεν επαρκούν για το ίδιο σκοπό τα λοιπά αναλογικά δικαιώματα του Υποθηκοφύλακα και σε διαφορετική περίπτωση ολόκληρο ή το τυχόν υπόλοιπο θα αποδίδεται στον τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό και

Γ) Με την τρίτη (3) παράγραφο επεκτείνεται ο έλεγχος του Δημοσίου (Υπουργείο Δικαιοσύνης) στην ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή του ν. 153/1967 όσον αφορά το προσωπικό των αμίσθων Υποθηκοφυλακείων που μέχρι τώρα περιοριζόταν μόνο



στον αριθμό των αναγκαίων υπαλλήλων και στο ύψος των αμοιβών τους.

Η εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών των Υποθηκοφυλακείων απαιτεί τη συμμετοχή της εποπτεύουσας αρχής στη λήψη αποφάσεων όχι μόνο για τον αριθμό των υπαλλήλων αλλά και για τα επί μέρους αναγκαία προσόντα τους και τις ειδικότητές τους. Επιπλέον οι απολύσεις και οι μεταβολές των εργασιακών τους σχέσεων θα πρέπει να ελέγχονται ως προς την αναγκαιότητά τους από την προϊσταμένη αρχή για να αποφεύγονται τυχόν ανατιπολόγητες όμοιες αποφάσεις που δημιουργούν προβλήματα στη λειτουργία των υπηρεσιών αλλά και ανασφάλεια στους εργαζόμενους.

### **Άρθρο 73**

Με το άρθρο 73 του σχεδίου διατυπώνονται ορισμένες μεταβατικές διατάξεις με βάση αντίστοιχες αρχές που διατυπώνονται στον ΕισΝΚΠολΔ (άρθρα 5 παράγραφος 1, 12, 16, 24 παράγραφος 1, 50 παράγραφος 1 Εισ -ΝΚΠολΔ, που αντιστοιχούν στο άρθρο 73 παράγραφοι 15 του σχεδίου), καθώς και διατάξεις που θα τεθούν σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα.

### **Άρθρο 74**

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 74 του σχεδίου καταργείται ρητά η διάταξη του άρθρου 90 παράγραφος 1 του ν.δ. 17 Ιουλίου - 13 Αυγούστου 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών», αφού με το άρθρο 58 του σχεδίου ρυθμίζεται διαφορετικά ο τρόπος της κατάσχεσης στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος ως τρίτου.

Με τη δεύτερη και τρίτη παράγραφο του ίδιου άρθρου καταργούνται ρυθμίσεις, στις οποίες προβλέπονται η καταβολή των σχετικών δαπανών από το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. και άλλα θέματα του Ταμείου.

### **Άρθρο 75**

Με το άρθρο 75 του σχεδίου καθορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος των διατάξεων του νέου νόμου.

Αθήνα, 7 Ιουνίου 2011